

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการค้าชายแดน และสนับสนุนการเกิดการค้าระหว่างประเทศ

จากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน โดยเฉพาะการค้าชายแดนไทย – มาเลเซียนั้นพบว่า มีผู้ทำการศึกษาไว้ไม่นานนัก นอกนั้นเป็นการศึกษาการค้าชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอื่น เช่น ลาว เวียดนาม กัมพูชา และพม่า ซึ่งสามารถนำแนวคิดการให้ความหมายเกี่ยวกับการค้าชายแดนของผู้ที่ได้ทำการศึกษาดังนี้

การค้าชายแดน หมายถึง การค้าที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ ของประชาชนหรือผู้ประกอบการค้าที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัด อำเภอ หมู่บ้าน ที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทยเพื่อนบ้าน ได้ทำการซื้อขาย แลกเปลี่ยน สินค้า ระหว่างประชาชนที่อาศัยอยู่ตามบริเวณชายแดนของทั้งสองฝ่าย โดยมีมูลค่าครึ่งละ ไม่นานนัก ส่วนใหญ่ เป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน เช่น สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าเกษตรบางชนิด และสินค้าที่หาได้ จากธรรมชาติ เช่น ของป่า ชา กสัตว์ เป็นต้น เป็นการค้าที่มีกรรมวิธีไม่ยุ่งยาก และมีความสะดวกรวดเร็ว การค้าชายแดนมีทั้งที่ถูกต้องตามกฎหมายโดยผ่านด่านศุลกากร และลักษณะค้า หรือการค้าสินค้าที่ผิดกฎหมาย (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดปัตตานี, 2543 : 6)

การค้าชายแดน หมายถึง การค้าที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ ของประชาชนหรือผู้ประกอบการค้าที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่จังหวัด อำเภอ หมู่บ้าน ที่มีพรมแดนติดต่อกับเพื่อนบ้าน ได้ทำการซื้อขาย แลกเปลี่ยน สินค้า ระหว่างประชาชนที่อาศัยตามแนวชายแดนทั้งสองฝ่าย โดยมีมูลค่าครึ่งละ ไม่นาน ส่วนใหญ่เป็นสินค้า ที่มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน ซึ่งมีกรรมวิธีทางการค้าที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน และมีความสะดวกรวดเร็ว (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา, 2542 : 1)

การค้าชายแดน หมายถึง การค้าที่มีสินค้าเคลื่อนย้ายผ่านชายแดนของประเทศหนึ่งไปสู่อีกประเทศหนึ่ง เป็นการค้าที่มีมาตรฐานและมาตรฐาน รวมถึงคุณภาพและมาตรฐานของสินค้า และวิธีการค้าจะเป็นไปตามกฎของอุปสงค์และอุปทาน ระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อของทั้งสองประเทศที่เกี่ยวข้อง สิ่งที่ได้เปรียบที่น่าสนใจของ การค้าชายแดนคือ เป็นการนำเข้าและส่งออกที่มีระบบทางการเดินทางของสินค้าสันติ ดังนั้น ค่าใช้จ่ายในการขนส่งต่ำกว่าการส่งออกไปยังต่างประเทศที่ไม่ได้มีชายแดนติดต่อกัน หรือผ่านการค้าจากทวีปหนึ่งไปยังอีกทวีปหนึ่ง (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา, 2542 : 1)

การค้าชายแดน หมายถึง การซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศทั้งสองประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกัน ซึ่งสินค้าที่ค้าระหว่างกันเป็นสินค้าที่สามารถผลิตได้ในท้องถิ่นหรือหุ้นชนที่ตั้งอยู่บริเวณชายแดนนั้น ๆ โดยปริมาณและมูลค่าที่ซื้อขายกันแต่ละครั้งมีจำนวนไม่นักนัก ต่อมากหุ้นชนบริเวณชายแดนมีการพัฒนามากขึ้น เส้นทางเชื่อมโยงกับหุ้นชนและสังคมอื่นกว้างขวางออกไป การค้าชายแดนจึงนิได้จำกัดการค้าอยู่ระหว่างประชาชนบริเวณชายแดนเท่านั้น การค้าได้ขยายกว้างออกไปโดยอาศัยชายแดนเป็นเส้นทางการขนส่งสินค้า (โภคชัย อักษรนันท์ และคณะ, 2543 : 35)

การค้าชายแดนและการท่องเที่ยว หมายถึง เมืองที่ตั้งอยู่บริเวณชายแดนของประเทศแนวชายแดน ติดต่อกับประเทศข้างเคียง มีค่านิยมในการค้าและส่วนแบ่งทางการค้าตามความต้องการ แต่เดิมเส้นทางการค้า ผ่านแดน มีแหล่งท่องเที่ยวและสภาพทางธรรมชาติที่สวยงามน่าสนใจ เหมาะสมแก่การพัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยว (อัญชญา หรินทร์เวช, 2541 : 2)

การค้าชายแดน หมายถึง การติดต่อกับชาวบ้านของประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนในระดับ ท้องถิ่น ซึ่งกระทำการค้าตามจุดเด่นที่มีค่านิยมในการค้าและส่วนแบ่งทางการค้าตามกฎหมาย ซึ่งเรียกว่าการค้าในระบบ และรวมถึง การลักลอบค้าชายบริเวณชายแดน ทั้งการนำเข้าและการส่งออกสินค้าบางประเภทโดยไม่ผ่านค่านิยม การเรียกว่า การค้านอกระบบ (ธนศักดิ์ เก่งอนุรักษ์, 2541 : 10)

การค้าชายแดน หมายถึง การค้าที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ ของประชาชน หรือผู้ประกอบการค้า ที่มีภูมิลักษณะอยู่ในจังหวัด อำเภอ หมู่บ้าน ที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้ทำการซื้อขายและแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประชาชนที่อยู่อาศัยตามบริเวณชายแดนของทั้งสองฝ่าย โดยมีมูลค่าครั้งละ ไม่นักนัก ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีพประจำวัน เช่น สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าเกษตรบางชนิด และสินค้าที่หาได้จากธรรมชาติ เช่น ของป่า ชา กสัตว์ เป็นต้น เป็นการค้าที่มีกรรมวิธีไม่ซุ่งยาก และมีความสะดวกรวดเร็ว (กาญจนा โภคดาวร, 2541 : 5)

การค้าชายแดนในระบบ หมายถึง การซื้อขายสินค้าผ่านพิธีการตามค่านิยมการค้าในจังหวัด ชายแดน ซึ่งเป็นการค้าในรูปแบบปกติ (เกยรา หลิมพานิช, 2539 : 14)

การค้าชายแดนในระบบ หมายถึง การค้าที่มีได้ผ่านพิธีการคุ้มครอง ลักษณะของสินค้า ภาระ โภคภาระ พิธีการคุ้มครองตัวผ่านเข้า-ออกค่านิยม การลักลอบว่าจ้างแรงงานคนแบกหาม การลักลอบระดับ ท้องถิ่นและระดับประเทศ (เกยรา หลิมพานิช, 2539 : 14)

นโยบายการค้าชายแดน หมายถึง เป็นนโยบายหนึ่งของรัฐบาล ซึ่งออกจะเป็นการกระชับ ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศแล้ว รายได้ตามแนวชายแดนทั้งสองประเทศซึ่งสามารถที่จะซื้อขายแลก

เปลี่ยนสินค้าระหว่างกัน ทั้งนี้ เป็นการทำให้รายได้ของทั้งสองประเทศมีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งสามารถลดปัญหาการลักลอบค้าชายแดนตามมีด การปล้นสะคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า นโยบายของรัฐเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดสรรคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมที่ขอบคุณภูมาย และเป็นไปเพื่อสังคมส่วนรวม (ศักกพล ศุขปาน, 2538 : 41)

การค้าชายแดน หมายถึง การคิดต่อการค้าชายของประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนในระดับท้องถิ่น ซึ่งกระทำกันตามจุดผ่านแดนที่มีค่า徂ุกกากรถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งเรียกว่า การค้าในระบบ และรวมถึงการลักลอบค้าชายบริเวณชายแดน ทั้งการนำเข้าและการส่งออกสินค้าบางประเภทโดยไม่ผ่านค่า徂ุกกากร ซึ่งเรียกว่า การค้านอกระบบ (ระดม สรรพพันธุ์, 2535 : 12)

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการค้าชายแดนที่มีผู้นิยามไว้ สรุปได้ว่า การค้าชายแดน (Border Trade) เป็นการค้าที่เกิดขึ้นจากความพึงพอใจของประชาชนที่อาศัยตามแนวชายแดนหรือนอกเขตชายแดน ระหว่างประเทศคู่ค้าที่มีชายแดนติดต่อกัน หรืออาศัยเป็นจุดผ่านแดน โดยทำการค้าในหลายรูปแบบ มีสถานที่ทำการค้าชายผ่านระบบการขนส่งสินค้าหลาบวิช การค้าชายไม่ยุ่งยากซับซ้อน มูลค่าซื้อขายแต่ละครั้งมีมูลค่าไม่นัก แต่สามารถนำไปใช้ริบจิการค้าชายแดนของประเทศคู่ค้าให้เพียงพอตามเหตุการค้าไปสู่ชุมชนใกล้เคียง และชุมชนที่อยู่ห่างไกลออกไป ซึ่งนำมาสู่การพัฒนาความเจริญ การมีรายได้ และมีงานทำในท้องถิ่นและภูมิภาคใกล้เคียง โดยการค้าชายแดนนั้น มีทั้งการทำการค้าที่ถูกกฎหมาย โดยผ่านการเสียภาษีจากกรมศุลกากร และการค้านอกระบบ หรือตลาดมืด ที่ไม่ผ่านค่า徂ุกกากร ซึ่งเป็นการลักลอบสินค้าหนีภาษี ขณะเดียวกัน รูปแบบการชำระค่าสินค้าระหว่างผู้ค้าค้าด้วยกันมีหลากหลายรูปแบบ เช่น ใช้เงินสด เครดิต การโอนเงินผ่านระบบธนาคาร หรือการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างผู้ค้าด้วยกัน

สาเหตุของการเกิดการค้าระหว่างประเทศ สามารถแยกได้ดังนี้ (คำรังศักดิ์ ชัยสนิท, 2543 : 3-6)

1. ความตัดหรือความชำนาญในการผลิตของแรงงาน กล่าวคือ ประชารถของแต่ละประเทศจะมีความเชี่ยวชาญและความตัดในการผลิตสินค้าแตกต่างกัน จำเป็นต้องมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการที่ตนมีความชำนาญในการผลิตกับสินค้าและบริการของประเทศอื่น ซึ่งแต่ละประเทศจะมีสินค้าและบริการต่างกัน จึงเกิดการค้าระหว่างประเทศขึ้น เพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าที่ตนผลิตไม่ได้ หรือถ้าผลิตแล้วจะมีต้นทุนการผลิตสูงกว่า

2. การขาดแคลนวัตถุดิบ ทรัพยากรธรรมชาติ และปัจจัยการผลิต กล่าวคือ สภาพภูมิประเทศในแต่ละส่วนของโลกย่อมมีความแตกต่างกัน ทำให้มีทรัพยากรธรรมชาติและวัตถุดิบที่ไม่เหมือนกัน ความอุดมสมบูรณ์และความมั่งคั่งของแต่ละประเทศก็ต่างกัน ดังนั้น ประเทศที่ขาดแคลนทรัพยากรและวัตถุที่ใช้ในการผลิต หรือมีในปริมาณไม่นักพอกับความต้องการที่จะใช้ ก็จะเป็นต้องมีการนำเข้าจากประเทศที่มีปริมาณมาก

3. จำนวนประชากรและความหนาแน่นของประชากร กล่าวคือ ประเทศใดที่มีประชากรมากย่อมมีความต้องการในการบริโภคมากจนไม่สามารถผลิตสินค้า โดยเฉพาะสินค้าประเภทเกษตรกรรมได้เพียงพอ กับความต้องการของประชากรในประเทศได้ ขณะที่บางประเทศสามารถผลิตอาหารและสินค้าเกษตรกรรมได้มากจนเกินความต้องการของประชากรในประเทศบริโภคได้หมด จึงจำเป็นต้องมีการนำเข้าสินค้าอาหารจากประเทศที่มีผลผลิตมากเข้ามาในประเทศที่มีความต้องการมากแต่มีผลผลิตน้อย เช่น ญี่ปุ่น อินโด네เซีย

4. มาตรฐานการครองชีพ กล่าวคือ ประเทศใดที่มีมาตรฐานการครองชีพต่ำ ย่อมมีความต้องการนำเข้าสินค้าหรือบริการน้อยกว่าประเทศที่มีมาตรฐานการครองชีพสูง และประเทศที่มีมาตรฐานการครองชีพสูงเพียงใด ก็ย่อมมีความต้องการสินค้าที่มีคุณภาพมากขึ้นเท่านั้น

5. ต้นทุนการผลิต กล่าวคือ การนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศอาจมีราคาถูกกว่าสินค้าที่ผลิตขึ้นเองภายในประเทศ ทั้งนี้ เพราะ ต้นทุน ค่าแรงงาน และทรัพยากร วัตถุคุณในประเทศนั้น ๆ ต่ำกว่า รวมทั้งระบบภาษี ค่าสาธารณูปโภคของผู้ผลิตอาจจะต่ำกว่า ตลอดจนรัฐบาลของประเทศนั้นมีนโยบายให้การอุดหนุน

6. การส่งออกเพื่อแก้ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ กล่าวคือ กรณีที่ประเทศใดสามารถผลิตสินค้าได้มากเกินความต้องการอุปโภคบริโภคภายในประเทศ ก็จำเป็นต้องหาตลาดส่งออก เพื่อแก้ปัญหาราคากันทางส่วนเกินและราคากดต่ำ

ผลทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการค้าระหว่างประเทศ นอกจากจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศและประชากรของประเทศมากมายแล้ว การค้าระหว่างประเทศยังมีผลต่อเศรษฐกิจในค้านั่น ๆ อย่างมีผลต่อการค้าดังนี้

1. ผลต่อการจัดสรรทรัพยากรการผลิต กล่าวคือ การค้าระหว่างประเทศทำให้ประเทศต่าง ๆ มุ่งผลิตสินค้าที่ตนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเป็นสินค้าออก แต่เนื่องจากนั้นจึงมีจำนวนจำกัด จึงต้องมีการดึงปัจจัยการผลิตสินค้าอีกชนิดหนึ่งที่ตนมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Disadvantage) เพื่อนำไปผลิตสินค้าที่ตนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ดังนั้น การโยกย้ายปัจจัยการผลิตจะดำเนินไปเรื่อย ๆ จนกว่าอัตราส่วนของต้นทุนเพิ่ม (Marginal Cost) ของสินค้าทั้งสองชนิดภายในประเทศจะเท่ากับอัตราส่วนการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศของสินค้าทั้งสองชนิด

2. ผลต่อราคาปัจจัยการผลิต กล่าวคือ เมื่อมีการค้าระหว่างประเทศเกิดขึ้น ประเทศที่มีปัจจัยการผลิตชนิดนั้นเพิ่มขึ้น ก็จะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตสินค้าที่ต้องใช้ปัจจัยการผลิตชนิดนั้นเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาปัจจัยการผลิตสินค้าชนิดนั้นสูงขึ้นด้วย ขณะที่ปัจจัยการผลิตสำหรับสินค้าอีกชนิดหนึ่งที่ตนเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบ จะถูกใช้น้อยลง อุปสงค์ต่ำลง และราคาต่ำลง การที่แต่ละประเทศผลิตสินค้าชนิดหนึ่งเพิ่มขึ้นและลดการผลิตสินค้าอีกชนิดหนึ่ง เนื่องจากการนำเข้าจากอีกประเทศนั้นถูกกว่าที่จะผลิตเอง

นั้น ทำให้ความต้องการใช้ปัจจัยการผลิตเปลี่ยนแปลงไป และทำให้แนวโน้มของราคากับปัจจัยการผลิตทั้งสองชนิดภายในแต่ละประเทศมีแนวโน้มเท่ากัน และทำให้แนวโน้มราคาของปัจจัยการผลิตชนิดเดียวกันในแต่ละประเทศเท่ากันด้วย

3. ผลต่อราคสินค้า กล่าวคือ เมื่อจากแต่ละประเทศมีต้นทุนการผลิตโดยเปรียบเทียบ (Comparative Cost) ไม่เท่ากัน ทำให้ราคสินค้านิดเดียวกันในแต่ละประเทศมีราคาโดยเปรียบเทียบไม่เท่ากันด้วย แต่เมื่อมีการคำนวณว่าประเทศใดคืบหน้าขึ้น แต่ละประเทศก็จะมุ่งผลิตสินค้าที่ตนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเป็นสินค้าอยู่ในจำนวนที่มากขึ้น ส่งผลให้ปริมาณความต้องการสินค้านั้น ๆ ทั้งจากภายในประเทศ และจากประเทศคู่ค้าเพิ่มขึ้น ทำให้ราคสินค้านั้นภายในประเทศสูงขึ้นด้วย ขณะที่ประเทศคู่ค้าซึ่งสั่งซื้อสินค้าที่ตนเองมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบเพิ่มมากขึ้น จะทำให้ราคสินค้าที่ตนนำเข้ามีราคาถูกขึ้น ลดต่ำลงเรื่อย ๆ สภาพเช่นนี้ ถ้าการคำนวณว่าประเทศทั้งสองข้างคงดำเนินต่อไปเรื่อย ๆ และเป็นไปอย่างเสรีแล้ว ในที่สุด ราคสินค้านั้นภายในประเทศทั้งสองจะมีแนวโน้มเท่ากัน

4. ผลต่อการกระจายรายได้ กล่าวคือ จากการผลของการคำนวณว่าประเทศที่มีต่อราคานี้บันการผลิต ทำให้ได้ข้อสรุปว่า การคำนวณว่าประเทศทำให้ปัจจัยการผลิตประเภทที่มีอยู่อย่างเหลือเพื่อมีราคากลางสูงขึ้น ทำให้รายได้สูงขึ้น และปัจจัยชนิดที่ขาดแคลนมีราคากลาง ทำให้รายได้ต่ำลง

จากที่กล่าวข้างต้น การคำนวณว่าประเทศทำให้ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น ขณะเดียวกัน รัฐบาลมีรายได้มากขึ้นในรูปของภาษีอากร เป็นการสร้างความสันติและความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศคู่ค้า ก่อให้เกิดความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีการผลิต ซึ่งเป็นที่มาของผลิตสินค้าตามความต้องการแต่ละประเทศ เพื่อให้มีความได้เปรียบมากที่สุด นำมาสู่การที่ประชาชนในประเทศต่าง ๆ มีสินค้าอุปโภคบริโภคในปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการ และสามารถบริโภคในราคาน้ำดื่ม ที่สำคัญ การคำนวณว่าประเทศเป็นแหล่งของการค้าท่องศึกษาและวัฒนธรรมของประเทศ เช่น การส่งออกสินค้าหัตถกรรมจากหมู่บ้าน ซึ่งเป็นสินค้าพื้นเมือง และสามารถสร้างรายได้แก่ชุมชนของประเทศที่ทำการผลิตสินค้านั้น

แนวคิดทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ

การจัดกลุ่มทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ทฤษฎีที่สำคัญ ดังนี้ (อภิรัฐ ตั้งกระจาง, 2543 : 128-154)

ก. ทฤษฎีการค้าแบบเสรีนิยม (Laissez Faird) ซึ่งรูปแบบการค้านี้ รัฐบาลจะเข้าไปแทรกแซงน้อยที่สุด เพื่อก่อให้เกิดการค้าที่เป็นไปตามกฎไกตลาด โดยจะตอบคำถามที่ว่า จะทำการผลิตจำนวนเท่าใด จะผลิตอะไร และผลิตเพื่อขายกับประเทศใด

ข. ทฤษฎีการค้าที่มีการแทรกแซงโดยรัฐบาล (Governmental Interference) กล่าวคือ เป็นการที่รัฐบาลเข้าแทรกแซงในการค้าระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนข้ามสินค้าและบริการ การกำหนดลักษณะสินค้า ส่วนประกอบ จำนวนที่ผลิต ตลอดจนทิศทางของการค้า

จากที่กล่าวข้างต้นสามารถแยกได้ว่า ทฤษฎีที่รัฐเข้าไปแทรกแซงประกอบด้วย 3 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีลัทธิพาณิชย์นิยม ทฤษฎีลัทธิพาณิชย์นิยมใหม่ และทฤษฎีการเขียนต่อ กัน ส่วนทฤษฎีที่รัฐบาลไม่เข้าไปแทรกแซงได้แก่ ทฤษฎีการได้เปรียบอย่างสมมูล แล้วทฤษฎีการได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ สามารถอธิบายแนวคิดแต่ละทฤษฎีได้ดังนี้

1. ทฤษฎีลัทธิพาณิชย์นิยม (Mercnatilism) กล่าวคือ แนวคิดนี้ยึดหลักที่ว่า ประเทศควรจะส่งสินค้าออกมากกว่าการนำเข้าสินค้า ซึ่งเป็นทฤษฎีการค้าแบบเสรี (Laissez Faire) โดยทฤษฎีนี้เกิดขึ้นช่วงปีค.ศ. 1500 – 1800 ทฤษฎีนี้ยึดหลักว่า ความมั่นคงของประเทศจะขึ้นอยู่กับการถือครองทรัพย์สิน โดยเฉพาะในรูปของทองคำ ดังนั้น จากทฤษฎีนี้ ประเทศจึงควรส่งออกสินค้ามากกว่านำเข้า เพื่อให้คุลการค้าเกินคุล ซึ่งจะทำให้มูลค่าของสินทรัพย์ในรูปทองคำเพิ่มขึ้น และประเทศที่เป็นคู่ค้าผลิตคุลการค้าขาดดุล ซึ่งจะมีผลให้มูลค่าของสินทรัพย์ของประเทศคู่ค้าในรูปทองคำไหลออกประเทศลดลง ดังนั้น เพื่อให้การส่งออกสินค้ามีมากกว่าการนำเข้าสินค้า รัฐบาลจะต้องค้าเนินนโยบายการผูกขาดทางการค้า โดยจัดการนำเข้าสินค้าให้มากที่สุด และให้เงินสนับสนุนการส่งออกสินค้า ด้วยย่าง เช่น ศรีลังกาอยู่ใต้การปกครองของอังกฤษ ต้องส่งออกวัสดุดินเป็นสินค้าเกษตรกรรมที่มีมูลค่าต่ำ และนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าสูง จากทฤษฎีดังกล่าว จึงเกิดการล่าอาณานิคม (Colonial Possessions) และจากข้อบังคับของทฤษฎีนี้ สร้างความไม่พอใจแก่ประเทศที่เป็นอาณานิคม และเป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้เกิดการปฏิวัติในอเมริกา

2. ทฤษฎีลัทธิพาณิชย์นิยมใหม่ (Neomercantilism) กล่าวคือ เป็นทฤษฎีการค้าที่มุ่งให้เกิดคุลการค้าที่น่าพอใจ (Favaable Balance of Trade) โดยมีการส่งออกมากกว่าการนำเข้า ขณะเดียวกัน สามารถบรรลุเป้าหมายทางการเมืองและสังคมบางประการ เช่น ประเทศต้องการบรรลุนโยบายการจ้างงานเต็มที่ โดยการผลิตสินค้ามากกว่าอุปสงค์ในประเทศ (Excess Supply) แล้วส่งส่วนเกินดังกล่าวไปขายในต่างประเทศ หรือ

ประเทศพัฒนามาบรรลุเป้าหมายอิทธิพลทางการเมืองในท้องถิ่น โดยส่งสินค้าเข้าไปในท้องถิ่นนั้นมากกว่าการนำเข้าจากท้องถิ่นนั้น ลักษณะนี้จึงเป็นลักษณะใหม่ที่พัฒนามาแก้ปัญหาจากลักษณะเดิม โดยเน้นทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม

3. ทฤษฎีการได้เปรียบอย่างสมบูรณ์ (Theory of Absolute Advantage) กล่าวคือ เป็นทฤษฎีที่ตั้งขึ้นโดยนักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิก ชื่อ อดัม สมิธ ซึ่งเชื่อว่าประเทศหนึ่งจะผลิตสินค้าชนิดหนึ่งได้มีประสิทธิภาพมากกว่าอีกประเทศหนึ่ง เพราะมีความเชี่ยวชาญและส่งออกสินค้าที่ผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า นั่นคือ มีต้นทุนต่ำกว่า เพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าที่ตนเองต้องการ ทฤษฎีนี้จะเกิดขึ้นภายใต้ข้อสมมติที่ว่า มีสองประเทศ มีสองสินค้า โดยประเทศ A จะมีความเชี่ยวชาญในการผลิตสินค้า ก. ส่วนประเทศ B จะมีความเชี่ยวชาญในการผลิตสินค้า ข. ทำให้เกิดการค้าระหว่างประเทศ แต่ถ้าประเทศ A มีความเชี่ยวชาญในการผลิตสินค้า ก. และสินค้า ข. ก็จะไม่เกิดการค้าระหว่างประเทศ จึงทำให้เกิดทฤษฎีการได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ตามมา อดัม สมิธ (Adam Smith) ได้พัฒนาทฤษฎีการได้เปรียบอย่างสมบูรณ์ โดยเชื่อว่าแต่ละประเทศจะผลิตเฉพาะสินค้าและบริการที่ตนมีความได้เปรียบกว่าประเทศต่าง ๆ โดยที่ประสิทธิภาพการผลิตของโลกจะเพิ่มขึ้นด้วยระบบการค้าเสรี จากทฤษฎีดังกล่าวเชื่อว่า ประชาชนในประเทศจะซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศเมื่อสินค้าที่ผลิตในประเทศมีราคาถูกกว่าสินค้าที่ผลิตจากต่างประเทศ อดัม สมิธ ซึ่งให้เห็นว่า หากการค้าของโลกไม่จำกัด แต่ละประเทศจะมีความเชี่ยวชาญในการผลิตสินค้าที่แตกต่างกัน โดยมุ่งผลิตสินค้าที่ตนมีความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive Advantage) ในการใช้ทรัพยากรของแต่ละประเทศ ควรจะมีทิศทางสู่การประกอบอุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความชำนาญในการสร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Specialization) สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต เนื่องจากเหตุผล 3 ประการ คือ

1. ประการแรก ความชำนาญเฉพาะด้านของแรงงาน กล่าวคือ เกิดจากการทำงานแบบเดียวกันซ้ำๆ

2. ประการที่สอง แรงงานจะไม่เสียเวลาในการเปลี่ยนแปลงการผลิตสินค้าประเทศหนึ่งไปผลิตสินค้าประเทศอื่น

3. ประการที่สาม การผลิตในระยะยาวจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

ดังนั้น หากประเทศใดสามารถผลิตสินค้าหรือบริการที่ตนมีความชำนาญเฉพาะด้าน ก็จะทำให้ผลิตสินค้าได้มากขึ้น จะสามารถซื้อสินค้าเข้าได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากรายได้ของประเทศเพิ่มขึ้นจากการผลิตที่เพิ่มขึ้น แต่ อดัม สมิธ เชื่อว่า ระบบตลาดจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับทฤษฎีของตน โดยเชื่อว่าความได้เปรียบของประเทศในการผลิตสินค้าเกิดขึ้นได้ใน 2 กรณี นั่นคือ การได้เปรียบทางธรรมชาติ และการได้เปรียบจากการแสวงหาการแปรรูป

4. ทฤษฎีการได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) กล่าวคือ ทฤษฎีนี้เกิดขึ้นช่วงปี ค.ศ. 1918 โดย เดวิด ริคาρโด (David Ricardo) ซึ่งทฤษฎีมีสาระสำคัญว่า การที่แต่ละประเทศมีต้นทุนเปรียบเทียบแตกต่างกัน ทำให้เกิดการค้าระหว่างประเทศ โดยแต่ละประเทศจะผลิตสินค้าที่มีต้นทุนเปรียบเทียบต่ำสุด โดยไม่จำเป็นต้องขึ้นกับว่าประเทศนั้นต้องได้เปรียบเชิงสมบูรณ์เสมอไป กล่าวคือ สามารถผลิตสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีความเสียเบรียบน้อยที่สุด เพื่อเปรียบเทียบกับการผลิตสินค้านิดอื่น เช่น ประเทศ A ผลิตสินค้า ก. และ ข. ได้ดีกว่าประเทศ B แต่สามารถทำการค้าล้างพิษว่าสินค้า ก. มีต้นทุนต่ำกว่าสินค้า ข. โดยเปรียบเทียบ ดังนั้น ประเทศ A จะส่งยศสินค้า ก. เพื่อแลกเปลี่ยนกับสินค้า ข. ที่ผลิตโดยประเทศ B จึงได้ทำการแลกเปลี่ยนสินค้าชนิดนั้นกับสินค้าของอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะทำให้ผลผลิตของโลกเพิ่มขึ้น เนื่องจากแต่ละประเทศจะผลิตสินค้าที่ต้นมีความชำนาญมากที่สุด และค้าขายไปยังต่างประเทศดังนั้น ประเทศใดจะเกิดความได้เปรียบ หากประเทศนั้นใช้ทรัพยากรในการผลิตสินค้าที่มีความได้เปรียบหรือมีประสิทธิภาพมากที่สุด ขณะเดียวกัน ก็จะซื้อสินค้าจากประเทศที่มีความชำนาญ หรือมีทรัพยากรน้อยกว่า สินค้าที่ตนผลิตได้ หรือสินค้าที่ตนไม่สามารถผลิตได้แน่นอน

5. ทฤษฎีเกี่ยวกับขนาดของประเทศ (Theory of Country Size) กล่าวคือ เป็นทฤษฎีที่ชี้ให้เห็นว่าประเทศที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่จะสามารถปรับตัวในการใช้สภาพอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติได้ดีกว่าประเทศที่มีขนาดเล็ก เนื่องจากมีทรัพยากรในด้านต่าง ๆ มากกว่าประเทศที่มีขนาดเล็ก ซึ่งทฤษฎีการได้เปรียบอย่างสมบูรณ์ไม่ได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างประเทศทางด้านความชำนาญเฉพาะด้าน อย่างไรก็ตาม ขนาดของประเทศมีความสำคัญในงานวิจัย เนื่องจากต้องใช้อธิบายถึงชนิดและจำนวนของสินค้าที่ใช้ทำการค้า เพราะถ้าหั้งสองประเทศมีขนาดที่แตกต่างกันมาก จำนวนในการผลิตและความต้องการในการบริโภcyย่อมแตกต่างกัน ด้วย ประเทศที่มีขนาดใหญ่จะมีวิธีการที่แตกต่างจากประเทศที่มีขนาดเล็ก ดังนี้

ประการแรก มีแนวโน้มที่จะส่งออกผลผลิตและนำเข้าการบริโภคในสัดส่วนที่น้อยกว่า ประเทศประเทศคู่ค้าเป็นประเทศที่มีขนาดเล็ก

ประการที่สอง มีต้นทุนในการขนส่งในการค้ากับต่างประเทศสูงกว่า เพราะขนาดของประเทศมีขนาดใหญ่กว่า

ประการที่สาม มีการผลิตที่มีขนาดใหญ่กว่า เพาะเกิดการประยุคต่อการผลิตมากกว่า

6. ทฤษฎีการจัดสรรปัจจัยการผลิต (Factor Proportions theory) กล่าวคือ เป็นทฤษฎีที่ Eli Heckscher and Bertil Ohlin ได้อธิบายถึงความแตกต่างระหว่างปัจจัยการผลิตของประเทศต่าง ๆ อันเนื่องมาจากความแตกต่างทางด้านแรงงาน เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยการผลิตทางด้านที่ดินและปัจจัยทุน ทั้งสองได้เสนอว่า ถ้าแรงงานมีจำนวนมากเมื่อเทียบกับที่ดินและเงินทุน แสดงว่าต้นทุนของแรงงานจะมีค่าต่ำ ขณะเดียวกัน ต้นทุนและเงินทุนจะมีค่าสูงถ้าเกิดแรงงานขาดแคลน ต้นทุนของแรงงานก็จะมีค่าสูงเมื่อเปรียบเทียบ

กับที่ดินและดั้นทุนทางด้านเงินทุน การเบริชบเทียบดั้นทุนในด้านของปัจจัยการผลิต จะทำให้ประเทศสามารถผลิตสินค้าและส่งออกสินค้าที่ต่มีปัจจัยการผลิตจำนวนมาก โดยสามารถผลิตได้ดีกว่าและถูกกว่า

7. ทฤษฎีวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ของการค้า (International Product Life Cycle : PLC) กล่าวคือ เป็นทฤษฎีที่ได้รับการพัฒนาโดย Raymond Vernon ที่อธิบายถึงการค้าโลก สำหรับสินค้าอุตสาหกรรมภายใต้พื้นฐานของอายุของผลิตภัณฑ์ ว่าสินค้าแต่ละชนิดจะอยู่ภายใต้กระบวนการของวงจร ซึ่งโดยทั่วไปมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นแนะนำ ขั้นเจริญเติบโต ขั้นเจริญเติบโตเต็มที่ และขั้นตกต่ำ ซึ่งในตำแหน่งที่ตั้งหรือสถานที่ที่ใช้ในการผลิตอาจมีการเปลี่ยนช้าๆ ไปข้างประเทศต่างๆ โดยขึ้นอยู่กับขั้นตอนของวงจร ว่าสินค้าจะอยู่ในช่วงของวงจรขั้นใด

8. ทฤษฎีความคล้ายคลึงกันและความแตกต่างกันของแต่ละประเทศ กล่าวคือ รูปแบบทางการค้า (Trade Patterns) ซึ่งรูปแบบทางการค้าส่วนใหญ่ได้อธิบายว่า การค้าได้เกิดขึ้นโดยมุ่งประเด็นความแตกต่างของแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตาม รูปแบบการค้าข้างขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้

ประการแรก ความแตกต่างด้านการค้าระหว่างประเทศอุตสาหกรรมและประเทศกำลังพัฒนา (Trade Between Industrial Country : LDC) กล่าวคือ เป็นการค้าระหว่างประเทศที่มีอาณาเขตเชื่อมต่อกัน ประเทศเขตร้อน ภายใต้พื้นฐานของทฤษฎีดังกล่าว บริษัทจะคาดหวังอย่างยิ่งว่า ประเทศมีความแตกต่างกันมากเท่าไร ศักยภาพของการค้าก็ยิ่งเกิดขึ้นมากเท่านั้น สถาบันฟื้ออาณาจักรทำให้สินค้าทางการเกษตรมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

ประการที่สอง ความแตกต่างด้านปัจจัยทุน หรือปัจจัยแรงงาน (Difference in Labor or Capital) จะทำให้ผลิตสินค้าที่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากประเทศนั้นจะผลิตสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ประการที่สาม ความแตกต่างด้านความสามารถด้านนวัตกรรม (Innovative Capability) กล่าวคือ จะมีผลกระทบทำให้การผลิตสินค้าต้องมีการเคลื่อนย้ายจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งในช่วงของวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยอื่นเป็นจำนวนมากที่จะใช้ในการอธิบายรูปแบบของ การค้า

9. ทฤษฎีระดับความเป็นเอกราช การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และการขึ้นอยู่กับประเทศอื่น (Independence and Interdependence and Dependence) เป็นการอธิบายถึงรูปแบบทางการค้าโลก และนโยบายการค้าของประเทศต่างๆ เป็นแนวความคิดในด้านความเป็นเอกราช การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และการขึ้นอยู่กับประเทศอื่น สามารถอธิบายได้ดังนี้

ประการแรก ความเป็นเอกราช กล่าวคือ เป็นสถานการณ์ที่เป็นอิสระของประเทศที่ไม่ต้องการพึ่งพาอาศัยประเทศอื่น ๆ ในแง่ของสินค้า บริการ หรือเทคโนโลยี แต่เนื่องจากประเทศต่างๆ ได้มีการ

เกี่ยวข้องในรูปแบบของการค้า ดังนั้น จึงไม่มีประเทศใดที่เป็นอิสระทางด้านเศรษฐกิจจากประเทศอื่นอย่างสมบูรณ์

ประการที่สอง การขึ้นอยู่กับประเทศใดประเทศหนึ่ง (Dependence) กล่าวคือ เป็นลักษณะหนึ่งของประเทศกำลังพัฒนาที่ต้องพึ่งพาอาศัยประเทศคู่ค้าอื่นหรือต้องขึ้นอยู่กับประเทศอื่น ๆ เนื่องจากประเทศเหล่านั้นทราบดีว่า การค้ายาสินค้าขึ้นปฐมภูมิเพียงอย่างเดียวยังได้อย่างหนึ่งกับประเทศเดียว หรือค้ายาสินค้าเพียงชนิดเดียวในฐานะที่เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตหรือลูกค้าก็ตาม บ่อนี้ผลกระทบต่อประเทศขยุ่นตอน เพราะจะประเทศกำลังพัฒนาที่ขึ้นอยู่กับสินค้าเพียงชนิดเดียวจะสามารถทำรายได้ในการส่งออกได้เพียงร้อยละ 25 เปอร์เซ็นต์

ประการที่สาม การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Interdependence) กล่าวคือ เป็นลักษณะที่ประเทศคู่ค้าต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เป็นวิธีการจำกัด ป้องกันความบกพร่องหรือความอ่อนแอของประเทศในการแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศด้วย การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน หรือการพัฒนาความสัมพันธ์ทางด้านการค้า โดยขึ้นกับความต้องการของแต่ละประเทศ

นอกจากนี้ ประเทศกำลังพัฒนาขึ้นกับการผลิตสินค้าซึ่งใช้ปัจจัยแรงงานที่มีราคาถูก ซึ่งนิยมทำให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างเชื่องช้า เมื่อว่านาคนอกกฎหมายและผู้กำหนดนโยบายต้องการที่จะทำให้ประเทศของตนขึ้นอยู่กับประเทศอื่นน้อยลง โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น เข้าไปแทรกแซงในตลาดการค้าต่างประเทศ คงกล่าวได้ว่า ประเทศกำลังพัฒนาส่วนมากบังคลังพึ่งพาประเทศอุตสาหกรรม และประเทศเหล่านี้จะนำเข้าสินค้าของประเทศกำลังพัฒนา

10. ทฤษฎีกลยุทธ์ของนโยบายทางด้านการค้า (Strategic Trade Policy) กล่าวคือ เป็นการกำหนดความสำคัญของความได้เปรียบทางการแปรรูปในการค้าโลก นั่นคือ รัฐมีบทบาทมากขึ้นในการที่จะส่งผลกระทบถึงการได้เปรียบทางการแปรรูปด้านการผลิตภายในประเทศ ซึ่งบทบาทดังกล่าวทำให้ความเป็นกลางน้อยลง เมื่อว่าการตัดสินใจของรัฐบาลและนโยบายอาจจะไม่เจตนาให้กระทบต่อการค้าโลก แต่ก็มักจะมีผลต่อการค้าภายในประเทศ จากจุดยืนด้านการแข่งขันของประเทศ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่จะทำให้ประสบความสำเร็จคือ การเริ่มต้นโดยของอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นใหม่ เนื่องจากมีความเป็นไปได้ในการขายสินค้าที่มีคุณค่าเพิ่มขึ้น เพราะกำไรและค่าแรงภายในประเทศเพิ่มขึ้น ตลอดจนอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นลักษณะของบริษัทแม่ นอกจานั้น ยังมีความได้เปรียบทางด้านการตลาดและต้นทุนการผลิต ซึ่งจะทำให้ประเทศอื่น ๆ แข่งขันได้ยาก การแข่งขันระหว่างประเทศแต่ละอุตสาหกรรมจะต้องคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างถูกต้อง ซึ่งรัฐบาลอาจใช้นโยบายการได้เปรียบอย่างสมบูรณ์ และการได้เปรียบจากการเบริ่งเทียบ ดังนั้น จึงต้องมีการนำทรัพยากรมาใช้อย่างเหมาะสม นั่นคือ มีการนำเข้าและการพัฒนาความชำนาญเฉพาะด้านเท่าที่ต้องการ อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่ต้องพิจารณาเกี่ยวกับกลยุทธ์นโยบายทางด้านการค้ามีดังนี้

ประการแรก ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่ออุตสาหกรรมโดยทั่วไป และผลกระทบต่อปีหมายของอุตสาหกรรม โดยไม่คำนึงว่ารัฐบาลจะใช้วิธีการโดยทั่วไป หรือวิธีการโดยเฉพาะเจาะจง เป็นวิธีการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่จะมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมโดยทั่วไปในแนวกว้าง ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง และมีผลกระทบต่อปัจจัยการผลิต ประสิทธิภาพ และนวัตกรรม

ประการที่สอง ตำแหน่งของการแข่งขันโดยเปรียบเทียบของกิจการที่เฉพาะเจาะจง และการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งที่ตั้งของการผลิต วิธีนี้จะมุ่งไปส่วนของการผลิตที่ต้องการ ถือเป็นวิธีการที่มีประโยชน์มาก เนื่องจากเป็นการยกที่จะระบุถึงส่วนของการผลิตที่ตั้งเป้าหมายไว้

แนวคิดทฤษฎีการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ

ก่อนที่จะมีการพัฒนาทฤษฎีการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ นักเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับการพัฒนาทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศเป็นหลัก เริ่มต้นแต่สมัยสำนักคลาสิก อดัม สมิธ ได้เสนอว่า ความได้เปรียบของการแข่งขัน สามารถนำมาใช้ในระดับระหว่างประเทศได้เช่นเดียวกับภายในประเทศ (สุวินัย กรณวัช, 2540 : 115-120) กล่าวคือ การค้าระหว่างประเทศแบบเสรีจะเกิดขึ้น ถ้ามีความต่างในด้านต้นทุนอย่างสมมูล (Absolute Cost) เกิดขึ้น ต่อมาริคาร์โล (Ricardo) ได้ยกตัวอย่างง่าย ๆ ที่แสดงถึงการค้าระหว่างประเทศองคุณกับโปรตุเกส ระหว่างเสื้อผ้าของยังคงกับเหล้าอยู่นของโปรตุเกส โดยชี้ว่า สามารถเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์แก่ประเทศคู่ค้า ถ้าการค้านั้นตั้งอยู่บนหลัก ของความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ในทฤษฎีของริคาร์โดนั้น ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของประเทศหนึ่ง จะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างประเทศในเรื่องผลิตภัณฑ์ของแรงงาน ซึ่งเป็นผลมาจากการความแตกต่างระหว่างประเทศในด้านเทคโนโลยีและฝีมือในการผลิต แต่ทฤษฎีนี้ไม่ได้อธิบายว่าปัจจัยอะไรที่เป็นตัวกำหนดความไม่เท่าเทียมกันทางเทคโนโลยีระหว่างประเทศนี้อีกทีหนึ่ง ดังนั้น แม้ทฤษฎีของริคาร์โดจะสามารถอธิบายได้ว่า ทำไม่ถูกหากการค้าระหว่างประเทศขึ้น เกิดในปริมาณเท่าใด และมีองค์ประกอบของสินค้าอย่างไร แต่ทฤษฎีของริคาร์โดไม่อาจอธิบายการเกิดการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศได้ เมื่อจากข้อสมมติของทฤษฎีนั้นตั้งอยู่บนความไม่อาจเคลื่อนข้ายังปัจจัยการผลิตระหว่างประเทศโดยเด็ดขาด แต่อย่างน้อยทฤษฎีนี้ก็ชี้ให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องระหว่างการค้ากับการลงทุนโดยผ่านความแตกต่างระหว่างประเทศในด้านเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ จึงเป็นความพยายามของสำนักนิโอลคลาสิกที่จะอธิบายว่า ทำไม่ประเทศหนึ่งถึงมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าหนึ่ง จากทฤษฎี Factor Endowment ซึ่งได้รับการพัฒนาโดยนักเศรษฐศาสตร์ชาวสวีเดน 2 ท่าน นั่นคือ เฮกเซอร์ (Heckscher) กับ ออห์ลิน (Ohlin) ทฤษฎีของเฮกเซอร์ - ออห์ลิน นี้ อธิบายการค้าของประเทศหนึ่งในส่วนของ Endowment หรือทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ขึ้นในอนาคตของเหล่าปัจจัยการผลิต อันได้แก่ ทุนกับแรงงาน ซึ่งเป็นตัวแทนของความได้เปรียบเฉพาะในทำเลที่

เป็น Endowments ของประเทศต่าง ๆ ดังนั้น ประเทศหนึ่งจะมีความได้เปรียบเทียบจะส่งออกสินค้าเฉพาะที่มีปัจจัยการผลิตอุดมสมบูรณ์ที่สุดและถูกใช้อ่าย่างค่อนข้างเต็มที่ที่สุด ขณะเดียวกัน ก็จะนำเข้าสินค้าที่เป็นปัจจัยการผลิตของตน มีการมาได้มากในประเทศนั้น ข้อสมมติของทฤษฎีเชกเชอร์ - โอลลิน (H - O Theory) ข้างต้นคือให้ประเทศคู่ค้าทั้งสองมีปัจจัยป้อนเข้าเป็นแบบเอกลักษณ์เพียง 2 ชนิด กล่าวคือ แรงงานกับทุนซึ่งไม่สามารถเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศได้ บริษัททั้งหมดเป็นผู้กำหนดราคาเองภายใต้เงื่อนไขระหว่างหน่วยย่อย ๆ ไม่มีกำแพงกีดขวางการค้าระหว่างประเทศ กับไม่มีค่าธรรมเนียม แต่ละประเทศเหมือนกัน ต่ำมานะนักคิดในการปรับปรุงทฤษฎีของเชกเชอร์ - โอลลิน ได้กระทำใน 2 แนวคิด ดังนี้

1. Neo - Factor Theories of Trade กล่าวคือ เป็นการขยายทฤษฎีของเชกเชอร์ - โอลลิน ซึ่งมีเพิ่มเติมอีก 1 ปัจจัยการผลิตให้ครอบคลุมถึงปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ที่เป็น Location Specific Endowments ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจัยจำพวกทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรณ์น้ำดื่มน้ำ ซึ่งก็มีผลสำคัญในการกำหนดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ นอกจากนี้ Neo Factor Theories of Trade ยังเสนอให้ข้อมูลความแตกต่างในคุณภาพของปัจจัยป้อนเข้า กล่าวคือ ทฤษฎีนี้ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดแรงงาน (Labour) ให้เป็นปัจจัยเดียว (Single Factor) ของการผลิต แต่เห็นว่าการลงทุนในทรัพยากรณ์น้ำดื่มน้ำ จึงได้แก่ แรงงานที่มีทักษะสูงเป็นมืออาชีพ และมีความสามารถในการจัดการหรือการบริหาร ข้อมูลสารสนเทศความได้เปรียบในผลผลิตที่เป็นสินค้าที่ใช้ทักษะหนาแน่นให้แก่ประเทศนั้นได้ ดังนั้น ทักษะของแรงงานจึงควรจะถูกพิจารณาเป็นปัจจัยที่สามของการผลิตนอกจากหัวหน้าอุตสาหกรรมและแรงงาน ในทฤษฎีของ H-O Theory และทฤษฎีทรัพยากรณ์น้ำดื่มน้ำนี้แหล่งที่ได้ช่วยทำให้ทฤษฎี H-O Theory มีลักษณะทั่วไปยิ่งขึ้น กล่าวคือ มีความสามารถที่จะใช้กับกรณีของการค้าหรือการให้สิทธิบัตรและการลงทุนระหว่างประเทศได้ ดังนั้น Neo-Factor Theories จึงช่วยทำให้ความล้มเหลวที่ระหว่างการค้ากับการลงทุนระหว่างประเทศลดลงยิ่งขึ้น

2. Neo-Technology Theories of Trade กล่าวคือ ขณะที่ข้อสมมติของ Neo-Factor Theories ข้างต้นยุ่งยากและล้อมที่เป็นการแบ่งขั้น โดยสมบูรณ์และพัฒนา ทฤษฎี H-O ในรูปของ การขยายทฤษฎี Neo-Technology Theories กลับถือเอาสภาพแวดล้อมที่เป็นการแบ่งขั้นแบบไม่สมบูรณ์เป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษา และมุ่งไปที่การพัฒนาในทิศทางเดียวกับของริคาร์โด กล่าวคือ สมมติว่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบถูกกำหนดมาจากความแตกต่างระหว่างประเทศในด้านเทคโนโลยี ความแตกต่างที่สำคัญอีกประดิษฐ์นั่น ระหว่าง Neo-Factor Theories กับ Neo-Technology Theory ก็คือ ขณะที่ Neo-Factor Theories เน้นไปที่การอธิบายตัวแปรใหม่ ๆ ที่เป็นตัวกำหนด Location Advantage หรือความได้เปรียบจากทำเลของประเทศนั้น ส่วน Neo-Technology Theories กลับให้ความสนใจกับการเป็นเจ้าของแต่เพียงผู้เดียวในทรัพย์สิน (Asset) บางอย่างของบริษัท เช่น เทคโนโลยี หมายความว่า ทฤษฎีนี้ได้หันไปเน้นปัจจัยใหม่ ๆ ที่เป็นตัวกำหนด Ownership Advantage ความได้เปรียบจากการเป็นเจ้าของของบริษัทในประเทศนั้น

คอร์เดน (Corden in Dunning, 1974) ได้พยาบานวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของบรรษัทข้ามชาติ ภายใต้กรอบทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศของสำนักนีโอลิตาสสิก โดยเริ่มต้นจากการพิจารณาถึงลักษณะเฉพาะของบรรษัทข้ามชาติ 5 ประการ ที่ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศกระแสหลัก (Orthodox Trade Theory) ที่ผ่านมาไม่ค่อยให้ความสนใจได้แก่

ประการแรก การเคลื่อนไหวของทุน (Capital Movements) กล่าวคือ บรรษัทข้ามชาติเป็นตัวนำ (Conduct) ใน การเคลื่อนย้ายทุนระหว่างประเทศ แต่แก่นทฤษฎีหรือองค์กรทฤษฎีในรูปการณ์ที่ง่ายที่สุดของทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศกลับสมมติว่า แต่ละประเทศมีสต็อกของปัจจัยทางผลิตอยู่แล้ว

ประการที่สอง การเคลื่อนย้ายความรู้ (Transfer of Knowledge) กล่าวคือ ขณะที่บริษัทสำคัญของบรรษัทข้ามชาติต้องยื่นการเคลื่อนย้ายความรู้หรือเทคโนโลยี ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศกลับถือว่าความรู้ไม่มีค่าใช้จ่าย และเคลื่อนไหวระหว่างประเทศได้อย่างสมบูรณ์ โดยไม่ค่อยให้ความสนใจกับกระบวนการ การเคลื่อนย้ายความรู้นั้น

ประการที่สาม ความสัมพันธ์ระหว่างบริษัท (Connections Between Firms) กล่าวคือ เมื่อจากบรรษัทข้ามชาติมีการรวมตัวระหว่างประเทศ ดังนี้ ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างบริษัทซึ่งอาจมีรูปการณ์หลักเป็นการค้าภายในบริษัท แทนที่จะเป็นการค้าระหว่างบริษัทซึ่งเป็นเอกเทศจากกันและกัน ซึ่งเรื่องนี้ไม่ค่อยได้อบูญในความสนใจของทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ

ประการที่สี่ การผูกขาดรายเดียวกับการผูกขาดโดยผู้ผลิตจำนวนน้อยราย (Monopoly and Oligopoly) กล่าวคือ ขณะที่บริษัทข้ามชาติแข่งขันในตลาดระหว่างประเทศในฐานะที่เป็นผู้ผูกขาดการผลิตจำนวนน้อย แต่ในทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศแบบคุณภาพทั่วไปกลับไม่อนุญาตให้มีการดำเนินอย่างการผูกขาดไม่ว่าจะเป็นแบบใด

ประการที่ห้า สวัสดิการของใคร ได้รับมากที่สุด (Whose Welfare in Being Maxumised) กล่าวคือ เมื่อมีการดำเนินอย่างบรรษัทข้ามชาติ การพิจารณาปัญหาเศรษฐกิจแบบประเมินคุณค่า (Normative) ก็ไม่อาจหยุดชั่งความสนใจอยู่แค่การเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ หรือรายได้ทั้งหมดของประชากรให้ได้มากที่สุด แต่จะต้องมีการจำแนกระหว่างรายได้ที่ประชากรในท้องถิ่นได้รับกับรายได้ที่บริษัทดังชาติได้รับ กล่าวคือ ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศที่ให้ความสนใจแต่ Pareto Efficiency ในด้านหนึ่งก็จะละเลยปัญหาการกระจายรายได้ที่เกิดจากบรรษัทข้ามชาติ

สรุปได้ว่า ความได้เปรียบจากการเป็นเจ้าของ (Ownership Advantage) ที่บรรษัทข้ามชาติมีอยู่นั้น ได้แก่

ประการแรก ความได้เปรียบทางเทคโนโลยีในความหมายกว้าง กล่าวคือ เทคโนโลยี ข่าวสาร ความรู้ ทุนที่ไร้รูป (Intangible Capital) และ Know-how ล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการกำหนดความได้เปรียบ

จากการเป็นเจ้าของบรรษัทข้ามชาติ ดังนั้น ความได้เปรียบทางเทคโนโลยีในความหมายกว้างในที่นี้จึงไม่เพียง รวมถึงการคืนพันผลิตภัณฑ์ใหม่และกระบวนการผลิตใหม่ โดยผ่านการลงทุนทางด้านการวิจัยการพัฒนาของ บริษัทข้ามชาติเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงความสามารถในการจำแนกผลิตภัณฑ์ ซึ่งสะท้อนถึงทักษะในการตลาด โดยทั่วไปของบริษัท และทักษะในการบริหาร และการจัดตั้งองค์การที่เหนือกว่าของบรรษัทข้ามชาติ

ประการที่สอง พฤติกรรมและโครงสร้างตลาดแบบผู้ขายโดยผู้ผลิตจำนวนน้อยของบรรษัท ข้ามชาติ กล่าวคือ เรื่องนี้เกี่ยวข้องกับความได้เปรียบทางเทคโนโลยีอยู่ค่อนข้างมาก เพราะมีแต่บริษัทขนาดใหญ่จึงสามารถปั้นธุรกิจเทคโนโลยีที่ต้องใช้เงินในการวิจัยและพัฒนาจำนวนมากได้ และมีแต่บริษัทขนาดใหญ่ถึงจะมี The Economics of Scale ใน การใช้ผลพวงจากการวิจัยและการพัฒนาได้ ยิ่งไปกว่านี้ การจะใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อให้ได้กำไรอย่างเต็มที่นั้น บริษัทจะต้องมีลักษณะผู้ขายในระดับหนึ่ง เพื่อมีให้ความลับของบริษัทร่วมกันไปสู่บริษัทคู่แข่ง

ประการที่สาม ความสามารถในการบริหารและการประกอบการ กล่าวคือ การเป็นเจ้าของความสามารถในการบริหารงานและการประกอบการที่เหนือกว่า นอกรากจะเป็นความได้เปรียบอย่างหนึ่งในการทำธุรกิจแล้ว การที่ความสามารถอันนี้ยังไม่ถูกใช้เต็มที่ (Under Utilised) ในขั้นตอนหนึ่งของการพัฒนาของบริษัทก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ผลักดันให้บริษัทหันมาดำเนินธุรกิจข้ามชาติด้วย กล่าวคือ การที่จะสามารถใช้ความสามารถในการบริหารและการประกอบการที่เหนือกว่านี้ได้อย่างไร บริษัทต้องขยายกิจการหรือขนาดของบริษัทให้ใหญ่ขึ้น โดยเฉพาะการเจาะตลาดต่างประเทศ หรือการขยายกิจการในต่างประเทศ

ประการที่สี่ ความได้เปรียบทางด้านเงินทุนและด้านการเงิน กล่าวคือ เกิดจากความไม่สมดุลย์ของตลาดทุน เช่น โดยทั่วไปบรรษัทข้ามชาติมักสามารถถูกเงินด่วนอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าของบริษัทท่องถิ่น และความเสี่ยงของสกุลเงินตราของประเทศผู้ส่งออกทุนสามารถมีผลต่อการกำหนดความได้เปรียบของบริษัทข้ามชาติในการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ ขณะที่ทวีปยุโรปช่วงยุคฟื้นตัว (Feudal) เป็นบุคคลเศรษฐกิจอิสระ ซึ่งแต่ละประเทศไม่สนใจที่จะค้าขายกับประเทศอื่น เพราะใช้ระบบพึ่งพาอาศัยตนเอง (Autarky) โดยพยายามใช้ทรัพยากรองตนเองในการแสวงหาทุกสิ่งทุกอย่างนานาประเทศ (กตัญญู หิรัญญานุรัณ, 2544 : 14-16) เพื่อสนองความต้องการพื้นฐานของตนภายในขอบเขตของประเทศนั้น แต่ในความเป็นจริงย่อมเป็นการยากที่แต่ละคนจะสามารถผลิตทุกสิ่งทุกอย่างที่ตนต้องการ จึงมีการนำเอาของที่ตนได้ผลิตไปแลกเปลี่ยนกับสิ่งที่ตนต้องการแต่ไม่ชำนาญในการผลิต ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการค้าอันมีพ่อค้าคนกลางคอยทำหน้าที่ซื้อขายแลกเปลี่ยนสิ่งของต่าง ๆ หลังจากนั้น ยุคฟื้นตัว (Feudal) ก็เริ่มเสื่อมลง และเริ่มนิยมการค้าขายแลกเปลี่ยนมากขึ้น จนได้ขยายวงออกไปถึงระดับการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งมีรัฐบาลของแต่ละประเทศเป็นผู้กำหนดนโยบายการค้าของนักธุรกิจทั่วโลก ช่วงปี ค.ศ. 1500 ได้เกิดกระแสการค้าอาณานิคมของบรรดาประเทศมหาอำนาจ ในยุโรป เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส สเปน ได้พยายามขยายอิทธิพลการปกครองโดยการล่าเมืองขึ้น เพื่อแสวงหา

ทรัพยากรจากประเทศชาติเหล่านี้มาเสริมความมั่งคั่งแก่ตนเอง ซึ่งเรียกชื่อว่าเป็นบุญบำรุงเศรษฐกิจของชาติ (mercantilism) มีจุดประสงค์หลักในการบำรุงเศรษฐกิจของชาติและรัฐบาลตัวบุคคลที่มีอำนาจ ทองคำ แร่เงิน อันได้มาโดยเสียค่าใช้จ่ายที่น้อยที่สุด ซึ่งก็คือการขึ้นนำด้วยการบังคับอาณาจักรประเทศ อาณานิคมนั้นเอง ประเทศใดที่มีอาณานิคมมากย่อมมีความมั่งคั่งมากขึ้นด้วยเช่นกัน จึงเกิดการแข่งขันกันล่าอาณานิคมกันไปทั่วโลก เช่น ประเทศอังกฤษ ผู้ได้พยายามว่า คินแคนแห่งพระอาทิตย์ที่ไม่ตกคืน เพราะขณะที่ประเทศอังกฤษเป็นเวลากลางคืน ประเทศชาติที่เป็นอาณานิคมของอังกฤษ ซึ่งมีอยู่มากน้ำหนักทั่วโลก จะต้องมีสักปะเทศหนึ่งซึ่งเป็นเวลา กสามวัน ดังนั้น ประเทศอังกฤษจึงเป็นเครื่องจักรภาพที่ยิ่งใหญ่ของทวีปบุรี

ด้านการค้าระหว่างประเทศของบุญบำรุงเศรษฐกิจของชาติ แต่ละประเทศพยายามสะสมความมั่งคั่งในรูปของโภภัณฑ์ที่มีค่า ซึ่งได้มาจากการที่มีการส่งออกเป็นมูลค่าสูงกว่าการนำเข้า เพราะการส่งออกสินค้าจะเป็นวิถีทางที่จะทำให้ได้ทองคำเข้ามาสู่ประเทศ แต่การนำเข้าสินค้าจะทำให้ทองคำไหลออกสู่นอกประเทศดังนั้น จึงต้องมีการเก็บภาษีการนำเข้า กำหนดพิกัดอัตราศุลกากรนำเข้า สร้างข้อจำกัดในการนำเข้า เพื่อสักดิ้นกับการนำเข้า กำหนดพิกัดอัตราศุลกากรนำเข้า สร้างข้อจำกัดในการนำเข้า เพื่อสักดิ้นกับการนำเข้าให้เข้มงวดที่สุด ประเทศมหาอำนาจจะกอบโกยเอาทรัพยากรมาจากประเทศที่ตกเป็นอาณานิคม เพื่อที่จะไม่ต้องนำเข้าสินค้าเหล่านี้ และบังคับขายกับประเทศเหล่านี้โดยส่งออกสินค้าของตนให้ได้ดุลการค้า ส่วนทางฝ่ายประเทศอาณานิคมจะส่งออกวัตถุดิบที่ราคาถูก ๆ แต่กลับต้องนำเข้าสินค้าราคามาก จึงนับได้ว่าอุปกรณ์บำรุงเศรษฐกิจของชาติเกิดขึ้นเพื่อเอื้อต่อการล่าอาณานิคม โดยเฉพาะห้าผลประโยชน์จากประเทศที่อ่อนแอกว่า บุญบำรุงเศรษฐกิจของชาติเสื่อมลงในปี ค.ศ. 1800 ซึ่งเกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรมขึ้น และการแสวงหาผลประโยชน์จากประเทศที่ตกเป็นอาณานิคมเริ่มลดลง การปฏิวัติอุตสาหกรรมของประเทศอังกฤษทำให้สามารถผลิตสินค้าในปริมาณมากและมีราคาถูกลง การบังคับประเทศในเครือจักรภาพให้ซื้อสินค้าจากบริษัทแม่ยังคงมีอยู่จนกระทั่งประเทศเหล่านี้ได้รับเอกสารในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เช่น ประเทศศรีลังกาเป็นต้น จากทฤษฎีบำรุงเศรษฐกิจของชาติ การได้เปรียบดุลการค้า (Favorable Balance of Trade) เกิดจากการที่ประเทศนั้นสามารถส่งออกได้มากกว่าการนำเข้า และการเสียเปรียบดุลการค้าเป็นสิ่งที่ประเทศต่าง ๆ ไม่พึงประสงค์ แต่ที่จริงแล้ว การได้เปรียบดุลการค้าไม่ใช่สิ่งที่ดีเสมอไป เพราะปัจจุบันการถ่ายโอนทรัพย์สินไม่ใช่ทองคำอีกแล้ว แต่ใช้เงินตราระหว่างประเทศ แม้ว่าประเทศที่ได้เปรียบดุลการค้าจะเป็นเจ้าหนี้ประเทศที่เสียเปรียบดุลการค้า แต่ถ้าหนี้สินนั้นไม่ได้รับการซื้อคืนด้วยสินค้าหรือบริการก็ไม่มีประโยชน์อันใด ดังนั้น การได้เปรียบดุลการค้าจึงไม่ใช่ข้อดีเสมอไป ในปัจจุบันยังคงมีบางประเทศที่ยังคงดำเนินแนวความคิดนี้อยู่ เช่น ได้หัวน จึงเรียกันว่าเป็นพวก Neomercantilism ซึ่งต้องการได้เปรียบดุลการค้า เพื่อวัตถุประสงค์ทางสังคมหรือการเมืองบางประการ จึงสะท้อนทุนสำรองระหว่างประเทศ และทองคำไว้จำนวนมาก โดยพยายามสนับสนุนการส่งออก และจำกัดการนำเข้า

นักเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่ยอมรับว่า ระยะก่อนศตวรรษที่ 19 การค้าระหว่างประเทศเป็นตัวขับเคลื่อนการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Engine of Growth) ให้แก่ประเทศที่กำลังพัฒนา โดยศึกษาถึงบทบาทของสาขาวิชาการส่งออก (Export Sector) ของประเทศที่กำลังพัฒนาว่า การส่งออกสินค้าทำให้เกิดการพัฒนาขึ้นด้วยเหตุผล ๓ ประการ (สมนึก แตงเจริญ, 2538 : 44-46)

1. การเพิ่งพาตลาดต่างประเทศ กล่าวคือ ประเทศที่กำลังพัฒนามีภาวะของตลาดภายในประเทศแคบ เนื่องจากประชากรจำนวนมากมีฐานะยากจน การคุณภาพไม่สูง แต่ชนชั้นกลางของประเทศยังไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากมีฐานะยากจน การผลิตสินค้าและบริการในประเทศจึงไม่อาจเพิ่งพาตลาดภายในประเทศได้ แม้ว่าลักษณะ ปริมาณ และคุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรณ์มีอยู่ รวมทั้งเทคโนโลยีที่มีอยู่อาจเหมาะสมในการผลิตก็ตาม การขยายการผลิตโดยใช้ทรัพยากรประเทศต่าง ๆ และเทคโนโลยีที่มีอยู่ เพื่อสร้างรายได้ และการว่าจ้างงานภายในประเทศจึงจำเป็นต้องเพิ่งพาตลาดต่างประเทศที่มีประชากรจำนวนมาก มีรายได้สูง มีการคุณภาพสูง และมีรสนิยมเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่บริโภคมากขึ้น การเพิ่งพาตลาดต่างประเทศจึงเป็นทางออกทางเดียวของประเทศที่กำลังพัฒนาในระยะแรกเริ่มของการพัฒนา

2. ความได้เปรียบของการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน กล่าวคือ การขยายตลาดภายในประเทศให้กว้างขวาง โดยวิธีการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การสร้างถนน สะพาน ท่าเรือ กิจกรรมทางการค้า เป็นต้น ของประเทศที่กำลังพัฒนาจำเป็นต้องใช้เงินทุนจำนวนมาก ซึ่งเกินกว่าความสามารถที่จะกระทำได้ การผลิตสินค้าเพื่อส่งออกไปขายยังต่างประเทศที่มีการตลาดกว้างขวางรองรับ จะทำให้มีรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ และรายได้จากการเก็บภาษีอากรจากการค้าระหว่างประเทศในระยะยาว ประเทศเหล่านี้จึงจะสามารถลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานได้โดยวิธีการสะสมรายได้ และเงินตราต่างประเทศที่ได้รับจากการเปิดการค้าในระยะเริ่มแรก

3. การเพิ่มอุปสงค์ภายในประเทศ กล่าวคือ การขยายการผลิตเพื่อส่งสินค้าออกไปขายต่างประเทศ ทำให้มีการว่าจ้างงานและรายได้เพิ่มขึ้น รายได้เพิ่มขึ้น ทำให้ประชาชนมีอุปสงค์ต่อสินค้า และบริการที่ผลิตได้ภายในประเทศเพิ่มขึ้น การผลิตสินค้าและบริการภายในประเทศสามารถขยายตัวได้ เมื่อจากตลาดภายในประเทศกว้างขวางขึ้น

การค้าระหว่างประเทศจึงเป็นตัวจัดที่สำคัญในการถ่ายเทความเติบโตให้แก่ประเทศที่กำลังพัฒนา อย่างไรก็ตาม ในระยะหลังศตวรรษที่ 19 ภาวะค้าระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ มีการป้องกัน (Protection) โดยการใช้นโยบายการค้าระหว่างประเทศ ได้แก่ ภาษีศุลกากร โควตา และการควบคุมการค้าในรูปแบบอื่น ๆ นโยบายดังกล่าวถูกนำมาใช้โดยประเทศที่พัฒนาแล้ว นอกเหนือไป

แนวโน้มของความเสี่ยงเบริกทางด้านราคาน้ำมันค้าประเทกโภคภัณฑ์ขึ้นปูนหรือสินค้าประเทกเกยตกรรม ส่วนใหญ่มีราคาตกต่ำเมื่อเบริกน้ำมันค้าประเทกอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นลินค้าออกของประเทศไทยที่พัฒนาแล้ว ประเทกกำลังพัฒนา ซึ่งส่งสินค้าออกประเทกโภคภัณฑ์ขึ้นปูน และการสั่งสินค้าเข้าประเทกอุตสาหกรรม จึงเป็นฝ่ายเสี่ยงเบริก รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของภาวะการค้าและการเงินของโลก ทำให้ประเทกที่กำลังพัฒนาที่พึงพาการค้าระหว่างประเทก เกิดปัญหาทางด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ (Economic Stability) ซึ่งได้แก่การไร้เสถียรภาพของราคายอดผลิต และรายได้ และการว่าจ้างงาน แต่ความคิดกระแสหลักทางด้านการพัฒนาประเทกที่มีอยู่ ทางค้าเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา แต่เป็นการพัฒนาที่ขาดเสถียรภาพ หรือเป็นการพัฒนาที่สร้างปัญหาทางด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และปัญหาความยากจนระหว่างประเทก ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการคิดค้นและพัฒนานโยบายทางเศรษฐกิจและนโยบายสาธารณะ เพื่อทำการแก้ไขปัญหาดังกล่าว สามารถกล่าวได้ว่า ปัญหาด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทยที่กำลังพัฒนาเกิดจากการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจภายในประเทกที่ขาดความเหมาะสม ขาดการเปลี่ยนแปลง และปรับตัวภายในระยะเวลาที่เหมาะสม นอกจากนี้ ประเทกเหล่านั้นสามารถดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจที่ทันสมัยได้ด้วยเหตุผลทางด้านภาวะของสังคมที่ขาดการพัฒนา เช่น การขาดความรับผิดชอบ การขาดวินัยของพลเมือง และการมีขีดความสามารถต่อทางด้านการบริหาร และการจัดองค์กรของภาครัฐบาล เป็นต้น

เครเมอร์ โรแลนด์ เอ็ด และคณะ (Kramer, Roland L. and Others) กล่าวว่า นโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทก ความหมายกว้างนั้นครอบคลุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลทุกประเทกที่มุ่งให้เกิดผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อองค์ประกอบ ต่อทิศทาง ต่อขนาดของการค้า การเงิน การลงทุน และความช่วยเหลือต่างประเทก (สมนึก แตงเจริญ, 2540 : 209-217) โดยความหมายของนโยบายทางเศรษฐกิจระหว่างประเทก ดังกล่าวมิใช่จะครอบคลุมเฉพาะด้านภาษีเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงนโยบายและมาตรการภายในประเทกของรัฐบาล เช่น นโยบายการเงินและการคลัง (Monetary and Fiscal Policy) ซึ่งนโยบายด้านนี้ส่งผลต่อการค้าระหว่างประเทก เนื่องจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจจะมีลักษณะเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน จึงมีนโยบายทางเศรษฐกิจน้อยมากที่มุ่งแต่เฉพาะจะให้เกิดผลภายในประเทกเพียงด้านเดียว ขณะเดียวกันนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทก ตามความหมายแคบได้แก่ กิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลที่มุ่งโดยตรงในการจัดระเบียบ (Regulate) มุ่งกำจัดและมุ่งส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมการค้าและการเงินระหว่างประเทก นโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทกเป็นสาขาวิชาการหนึ่งที่ครอบคลุมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาลแห่งชาติที่ทำให้เกิดผลต่อการเคลื่อนย้ายของสินค้าและปัจจัยที่ใช้ในการผลิตระหว่างชาติต่าง ๆ นโยบายทางเศรษฐกิจระหว่างประเทก มิใช่รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เช่น ภาษีขาเข้าและโควต้าเท่านั้น หากแต่ยังรวมถึงมาตรการภายในประเทก ได้แก่ นโยบายการเงินและนโยบายการคลังอีกด้วย

นโยบายเศรษฐกิจที่นำไปใช้เพื่อแก้ไขปัญหาของสาขานั่งของระบบเศรษฐกิจมิแนวโน้มที่จะมีผลกระทบไปสู่สาขาอื่นของระบบเศรษฐกิจ เช่น นโยบายแก้ไขปัญหาดุลการค้า อาจเกิดผลเสียหายต่อภาวะการว่าจ้างงานและรายได้ภายในประเทศ ทั้งนี้ เนื่องจากสาขาเศรษฐกิจภายในประเทศผูกพันกับสาขาเศรษฐกิจต่างประเทศอย่างใกล้ชิด ในเบื้องต้นวิชาการแล้วไม่สามารถที่จะแบ่งแยกนโยบายทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศออกจากนโยบายทางเศรษฐกิจภายในประเทศได้ ผลของการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศอยู่ระหว่างผลต่อภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศ และผลต่อภาวะเศรษฐกิจด้านต่างประเทศ วัตถุประสงค์ของนโยบายทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศขั้นพื้นฐาน 7 ประการ ได้แก่

1. การพึ่งตนเองของเศรษฐกิจ (Economic Self Sufficiency) กล่าวคือ ต้องการเลิกล้มการ พึ่งพาต่างประเทศ เนื่องจากเกิดความหวาดกลัวด้านเศรษฐกิจ การเมือง และการทหาร วัตถุประสงค์นี้ไม่สอดคล้องกับการค้าระหว่างประเทศที่กำลังขยายตัวอยู่ในปัจจุบัน นโยบายทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ที่มีวัตถุประสงค์ในการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจ สอดคล้องกับนโยบายทางการเมืองภายใต้ลัทธิโอดีเยา (Isolationism) โดยพยายามทำการผลิตเพื่อนำมาใช้ภายในประเทศ และพึ่งการส่งสินค้าออกและสินค้าเข้าเพียงเล็กน้อย

2. การส่งเสริมสวัสดิการทางเศรษฐกิจ (Economic Welfare) กล่าวคือ เป็นวัตถุประสงค์ที่ตรงกับขั้นตอนการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การส่งเสริมสวัสดิการทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีต้นกำเนิดจากแนวความคิดการค้าระหว่างประเทศ ในฐานะที่เป็นโอกาสให้ประเทศได้รับผลประโยชน์จากการทำงานตามความต้องการ หรือผลประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศ (Gains from Trade) เนื่องจากการค้าระหว่างประเทศ ก่อให้เกิดผลประโยชน์ของชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางด้านการผลิต การบริโภค และความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยี การบริหาร และการปฏิบัติงาน การยกระดับหรือส่งเสริมสวัสดิการทางเศรษฐกิจของประชากร กระทำได้โดยการส่งเสริมและขยายการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การลดและยกเลิกภาษีศุลกากร และอุปสรรคทางการค้า เพื่อให้การค้าระหว่างประเทศดำเนินไปอย่างเสรีมากขึ้น

3. การปักป่อง (Protection) กล่าวคือ เป็นการปักป่องอยู่ภายใต้อิทธิพลของลัทธิปักป่อง ซึ่งลัทธิปักป่องจะห่วงลัทธินิยมการพึ่งตนเองและการค้าเสรี ลัทธิปักป่องจะทำการปักป่องผู้ผลิตภายในประเทศให้พ้นจากอิทธิพลของการแข่งขันจากสินค้าของต่างประเทศโดยวิธีการจำกัดปริมาณสินค้าเข้า โดยใช้เครื่องมือด้านภาษีศุลกากร (Tariff) และโควตา (Quota) รวมทั้งเครื่องมืออื่น ๆ แต่ในทางวิชาการเป็นการยากที่จะระบุว่า นโยบายทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศใดมีวัตถุประสงค์ด้านการปักป่อง ทั้งนี้ เนื่องจากการใช้วิธีการเพื่อจำกัดการสั่งเข้าไม่ว่าจะโดยวิธีใด ล้วนแต่เกิดผลด้านการปักป่องทั้งสิ้น

4. การรักษาเสถียรภาพของการว่าจ้างงานให้อยู่ในระดับสูง (High Level of Employment Stability) กล่าวคือ เป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของชาติต่าง ๆ ซึ่งรัฐบาลมี

ความผูกพันที่จะต้องแก้ไขปัญหาภาวะเงินเฟ้อ (Inflation) ภาวะเงินฝืด และภาวะการว่างงาน หากภาวะว่างงานงงานอยู่ในระดับสูง และระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพเป็นวัตถุประสงค์ของการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศจึงเป็นที่มาของผลกระทบที่เกิดแก่ภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการแก้ไขผลกระทบต่างๆ ทั้งนี้เพื่อการค้าระหว่างประเทศจะถูกกำจัดหรือถูกส่งเสริม ขึ้นอยู่กับระดับของการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายในประเทศว่ามีวัตถุประสงค์เป็นประการใด

5. การรักษาดุลยภาพของธุรกรรมการชำระเงิน กล่าวคือ โดยหลักการแล้ว แต่ละประเทศมีอิสระและเสรีภาพอย่างเต็มที่ในการดำเนินนโยบายการค้าระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับความจำเป็นของการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายในประเทศ การที่จะกระทำการดังกล่าวได้ต้องมีเงินสำรองระหว่างประเทศในมูลค่าที่สูง อย่างไรก็ตาม ประเทศต่าง ๆ นักมีประสบการณ์ด้านนี้ที่สำคัญ 2 ประการ นั่นคือ การมีมูลค่าเงินสำรองระหว่างประเทศลดลง และการมีภาวะคุณภาพการชำระเงินที่อ่อนแอก จึงทำให้มีความจำเป็นต้องหันมาดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เพื่อรักษาดุลยภาพของธุรกรรมการชำระเงินระหว่างประเทศมิให้ขาดคุณภาพชำระเงิน วิธีการที่ใช้ได้แก่ การควบคุมปริวรรตเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Control)

6. การพัฒนาเศรษฐกิจ กล่าวคือ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการยกมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชากร ความกดดันของประชากร และปริมาณอาหารการกิน ทำให้รู้บาลของประเทศนั้นดองหันไป พึ่งพาการค้าระหว่างประเทศให้เป็นเครื่องมือนำไปสู่การยกระดับการครองชีพ นักเศรษฐศาสตร์บางคนซึ่งให้เห็นว่า ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญของชาติ

7. การทำสงครามเศรษฐกิจ (Economic Warfare) กล่าวคือ ในโลกของความจริง ภาวะความขัดแย้งและการเผชิญหน้ากันทางทหารและอาชญากรรมระหว่างประเทศเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก ซึ่งเกิดจากสาเหตุด้านผลประโยชน์ของชาติขัดแย้งกัน ซึ่งในทางปฏิบัติมีทางเลือกในการแก้ไขปัญหา 2 ทาง ได้แก่ การใช้วิธีการเจรจาต่อรอง และการใช้กำลังทหารและอาชญาคดี ดังนั้น การดำเนินนโยบายต่างประเทศจึงมีวัตถุประสงค์ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ หากใช้วิธีการเจรจาต่อรองไม่ประสบความสำเร็จ ในขั้นต่อไปจะมีการใช้กำลังทหารและอาชญาคดีเข้าปะทะกัน ประเทศคู่กรณีจะเป็นต้องใช้วิธีการดำเนินการค้าและการเงินระหว่างประเทศสนับสนุนให้ประเทศของตนและมิตรประเทศมีความได้เปรียบทางทหารและทางการเมือง ซึ่งเป็นการดำเนินนโยบายการทำสงครามเศรษฐกิจ

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียนและเขตการค้าเสรีอาเซียน

นับตั้งแต่อาเซียนได้ถูกก่อตั้งขึ้นมาจนถึงปัจจุบัน รวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 30 ปี ซึ่งความร่วมมือต่าง ๆ ระหว่างประเทศสมาชิก 7 ประเทศ โดยมีเวียดนามเข้าร่วมเป็นสมาชิกใหม่ ซึ่งเดือนมิถุนายน ค.ศ.

1995 อาเซียนมีการขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจที่หลากหลาย ครอบคลุมด้านการค้า การลงทุน และการบริการ ดังนี้ (อัญชนา วิทยาธรรมรัช, 2540 : 1-3)

1. เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area : AFTA) : ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศักยภาพการลงทุนจากต่างประเทศ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับสินค้าของอาเซียนในตลาดโลก โดยลดภาษีศุลกากรระหว่างกันในสินค้าทุกประเภทลงเหลือ 0-5% ภายใน 10 ปี ช่วง ก.ศ. 1993 – 2003 และยกเลิกมาตรการที่มิใช้ภาษีศุลกากรลง ขณะนี้อาเซียนกำลังพิจารณาความเป็นไปได้ที่จะลดภาษีเหลือ 0% แทน 0-5% ในปี ก.ศ. 2003 และเพิ่มรายการลดภาษีเหลือ 0-5% ในปี ก.ศ. 2000 และประสานพิกัดอัตราศุลกากรของอาเซียนในระบบสารโนไนซ์ให้เสร็จในปี ก.ศ. 1997

2. โครงการความร่วมมือด้านอุตสาหกรรม (AICO) กล่าวคือ เป็นโครงการที่เกิดขึ้นช่วงเดือนเมษายน ก.ศ. 1996 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมระหว่างภาคเอกชนของอาเซียน และเพิ่มศักยภาพในการผลิตสินค้าและการลงทุนระหว่างอาเซียน โดยสิทธิประโยชน์ที่ผู้เข้าร่วมโครงการจะได้รับคือ สินค้าและวัตถุคุณที่ใช้ในการผลิตที่เกี่ยวข้อง เสียภาษีนำเข้าในอัตรา 0-5%

3. ความร่วมมือด้านการบริการ กล่าวคือ อาเซียนได้มีข้อตกลงร่วมกันช่วงเดือนธันวาคม ก.ศ. 1995 ที่จะเปิดเสรีภาพการค้าบริการสาขาต่าง ๆ ให้แก่กันและกันใน 7 สาขา ได้แก่ สาขาวิศวกรรม โทรคมนาคม การท่องเที่ยว การขนส่ง การก่อสร้าง บริการธุรกิจ โดยจะดำเนินการเจรจาให้เสร็จสิ้นภายใน 3 ปี นับตั้งแต่ปี ก.ศ. 1996 อย่างไรก็ตาม ต่อมาได้มีการเร่งรัดให้มีการเจรจาให้เสร็จเร็วขึ้นภายใน 30 มิถุนายน ก.ศ. 1997 ใน 2 สาขา ได้แก่ โทรคมนาคม และการท่องเที่ยว

4. ความร่วมมือด้านการลงทุน กล่าวคือ อาเซียนได้ตกลงให้จัดตั้งเขตการลงทุนอาเซียน (AIA) ให้เสร็จภายในปี ก.ศ. 2010 โดยมีรูปแบบที่สำคัญคือ เป็นโครงการส่งเสริมการลงทุนร่วมกัน ให้การปฏิบัติเช่นกันชาติ หรือสิทธิพิเศษเท่าที่จะทำได้ ให้เพิ่มบทบาทของภาคเอกชนในกิจกรรมด้านการลงทุน และส่งเสริมการไหลเวียนของเงินทุน เป็นต้น ขณะนี้อยู่ระหว่างร่างกรอบความตกลงดังกล่าว เพื่อให้เสร็จทันการประชุม AEM ครั้งที่ 30 ในปี ก.ศ. 1998

5. พิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาท กล่าวคือ อาเซียนได้มีการลงนามในพิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาท เพื่อให้ระงับข้อพิพาททางการค้าที่จะเกิดขึ้นระหว่างสมาชิกอาเซียนด้วยกันในอนาคต คาดว่ามีผลบังคับใช้ช่วงปี ก.ศ. 1997

6. การเขื่อนโขงความร่วมมือกันกับกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาคอื่น ๆ กล่าวคือ อาเซียนได้ขยายความร่วมมือ โดยเขื่อนโขงกับเขตการค้าเสรีอสเตรเลีย – นิวซีแลนด์ (CER) โดยรัฐมนตรีทั้งสองฝ่ายได้มีการลงนามบันทึกความเข้าใจเรื่องมาตรฐานและการรับรองร่วมกันเมื่อเดือนกันยายน ก.ศ. 1966

7. การรับกัมพูชา ลาว และพม่า เข้าเป็นสมาชิกอาเซียน กล่าวคือ นัดที่ประชุม Informal Summit ให้รับทั้งสามประเทศเข้าเป็นสมาชิกพร้อมกัน ทั้งนี้ SEOM ได้ส่ง Fact-Finding Mission ไปสำรวจและกัมพูชา แล้ว ส่วนพม่ากำลังจัดส่งเมื่อมีกำหนดครั้งรับ CLM ที่แน่นอน

8. วิสัยทัศน์ของอาเซียนลำดับปี ก.ศ. 2020 กล่าวคือ ขณะนี้อาเซียนได้ร่วมกันจัดทำวิสัยทัศน์ อาเซียนปี ก.ศ. 2020 ซึ่งมุ่งเน้นการเป็นหุ้นส่วนร่วมกันในการพัฒนาตามโลก ซึ่งปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว โดยเสนอผู้นำสุดยอดอาเซียนจัดตั้งเขตภูมิภาคเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Region) โดยให้มีอัตราภาษี เป็น 0% ทั้งนี้ มีเป้าหมายให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนและบริการย่างเสรีในอาเซียน โดยจัดตั้งอาฟต้า (AFTA) และเขตการลงทุนเสรีในปี ก.ศ. 2010 นอกจากนี้ อาเซียนควรมุ่งเน้นการเปิดเสรีในสาขาต่าง ๆ เช่น การบริการ การเงิน และการอำนวยความสะดวกด้านการขนส่งสินค้าผ่านแดน การพัฒนาดุลμเม่น้ำ โขง และในอนุภูมิภาค โขรคุณนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ การขนส่งคุณนาคม รวมทั้งการเปิดน่านฟ้า พลังงาน และสาธารณูปโภค อาหารและการเกษตร วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนการเชื่อมโยงกับกลุ่มนูกาคอื่น

9. การอำนวยความสะดวกการขนส่งสินค้าผ่านแดนของอาเซียน กล่าวคือ อาเซียนกำลัง ร่วมกัน จัดทำกรอบความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดน ซึ่งไทยในฐานะประเทศ ATM จะต้องเสนอร่างกรอบความตกลงในการประชุม Joint SEOM – STOM ที่กำหนดจะจัดขึ้นประมาณเดือน เมษายน – พฤษภาคม โดยในส่วนของไทย กระทรวงคุณนาคม ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ ร่างกรอบความตกลงดังกล่าว

การประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน ครั้งที่ 28 ณ ประเทศไทยในเดือนกันยายน พ.ศ. 2539 ผ่านพ้นไปด้วยอาการใจหายใจว่า เขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) จะมีอนาคตอยู่อีกหรือไม่ (รัฐธรรมนูญ 2540 : 134-139) สมาคมประชาชาติแห่งอาเซียนจะวันออกเฉิงトイ (ASEAN) เมื่อแรก ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2510 มีเป้าประสงค์ทางการเมืองเป็นหลัก โดยทำหน้าที่เป็นป้อมปราการสักการะเพื่อรักษา ของลัทธิคอมมิวนิสต์ แต่แล้วเมื่อสถานการณ์ของสังคมโลกแปรเปลี่ยนไป เป้าประสงค์หลักของอาเซียนก็ แปรเปลี่ยนเป็นด้านเศรษฐกิจ การปรับเปลี่ยนเป้าหมายนี้ปรากฏอย่างชัดเจนยิ่งขึ้นเมื่อสหภาพโซเวียตลิ่ง และ บรรดาประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมพากันเดินไปสู่แนวทางทุนนิยม อย่างไรก็ตาม การก่อตั้งเขต เศรษฐกิจยักษ์ ดังเช่น สหภาพยุโรป (EU) และเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) มีส่วนกระตุ้นให้ภาคี อาเซียนพนึกตัวทางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น ในการประชุมสุดยอดแห่งอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งที่ 4 ณ ประเทศไทยในปี พ.ศ. 2535 เมื่อปลายเดือนมกราคม พ.ศ. 2535 ที่ประชุมมีมติให้จัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) พร้อมกันนั้น มีข้อตกลงเกี่ยวกับการลดอากรขาเข้า ที่เรียกว่า Common Effective Preferential Tariff : CEPT โดยเริ่มลดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2536 และลดต่อไปอีก 15 ปี จนเขตการค้าเสรีอาเซียนปราฏตัวอย่าง ชัดเจนในปี พ.ศ. 2551 โดยที่อากรขาเข้าจะเหลืออัตรา 0-5% เป็นส่วนใหญ่

ด้วยเหตุที่ภาครัฐเขียนขังคงต้องการปกป้องสินค้าบางประเภท จึงตกลงให้แต่ละประเทศกำหนดบัญชีสินค้าที่อยู่นอกกำหนดการลดอากรขาเข้าตามปกติ หรือที่เรียกว่า Exclusion List ได้ ข้อมูลพร่องพื้นฐานของข้อตกลงในการจัดตั้งอาฟต้า (AFTA) อยู่ที่มิได้กำหนดหักเกณฑ์ที่รัดกุมว่า สินค้าที่จะอยู่ในบัญชียกเว้นเหล่านี้มีคุณสมบัติอะไรบ้าง การเสนอรายการสินค้าในบัญชียกเว้นควรจะกำหนดเดือนต้ายอดำรง รวมตลอดจนมิได้กำหนดกรอบเวลา (Time Frame) ในการลดอากรขาเข้าสำหรับสินค้าในบัญชียกเว้น เมื่อเริ่มดำเนินการ อาฟต้า (AFTA) ก็เริ่มล้มลุกคลุกคลาน เพราะภาครัฐก็มิอาจเสนอ Exclusive List ได้ทันกำหนดเวลาที่จะลดอากรขาเข้าในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2536 ได้ โดยต้องรอไปถึงเดือนพฤษจิกายน พ.ศ. 2536 จึงจะทำให้ขบวนการลดอากรขาเข้าเพื่อเดินทางไปสู่อาฟต้า (AFTA) จะเริ่มต้นได้ก่อนย่างเข้าสู่ปี พ.ศ. 2537 หากตอนนี้การจัดตั้งอาฟต้า (AFTA) ก็ค่อนข้างจะสาย เพราะสหภาพบุรุปและเขตการค้าเสรีเมริการเนื้อปราภูมิเป็นรูปร่างแล้ว โดยที่เอเปค (APEC) ก็กำลังรุดหน้าเป็นเขตเศรษฐกิจยักษ์ใหญ่ ในการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (ASEM) ครั้งที่ 26 ณ นครเชียงใหม่ ช่วงปลายเดือนกันยายน พ.ศ. 2537 ที่ประชุมมีมติให้เร่งรัดการจัดตั้งอาฟต้า (AFTA) ให้เร็วขึ้นอีก 5 ปี โดยให้มีผลตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2546 แทนที่จะเป็นเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2551 อาฟต้า (AFTA) ทำท่าจะไปได้ดี การเร่งรัดการจัดตั้งเขตการค้าเสรีมีแนวโน้มที่จะเกื้อประโยชน์แก่สมาชิกอย่างทันเหตุการณ์ แต่แล้วในการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนครั้งต่อมาในปลายปี พ.ศ. 2538 ประเทศไทยได้เสนอโควนีเชียเป็นประเทศที่ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงอีกครั้ง ด้วยการตีความว่า สินค้าที่มีความอ่อนไหวอย่างสูง (Highly Sensitive Products) ดังเช่น ข้าวและน้ำตาล จะเริ่มลดอากรขาเข้าในปี พ.ศ. 2553 จนถึงปี พ.ศ. 2563 โดยการตีความของอินโコンีเชีย ได้รับการสนับสนุนจากประเทศพิลิปปินส์ เพราะทั้งสองประเทศต่างมีนโยบายที่พึงพอใจด้านธัญพืช และได้รับประโยชน์จากการปฏิวัติเขียว (Green Revolution) อย่างไรก็ตาม ก็ขังคงต้องซื้อข้าวจากไทย ดังนั้น การลดอัตราอากรขาเข้าย่อมมีผลในกระบวนการทอนการปกป้องการเกษตรข้าวภายในประเทศ และสามารถอ้างทำให้อินโコンีเชียและฟิลิปปินส์ต้องเลื่อนกำหนดการออกไป ขณะเดียวกัน น้ำตาล เป็นสินค้าที่อินโคอนีเชียต้องการปกป้อง โดยมีนาเลเชียเป็นพันธมิตรของอินโคอนีเชียและฟิลิปปินส์ ในประเด็นนี้ สินค้าที่ประเทศไทยเลือกต้องการบีดอุบการปกป้องได้แก่ ข้าว ยาสูบ และไนชุงที่ผูกติดกันเป็นแพ แต่ประเทศไทยได้ยืนกรานอย่างแข็งกร้าว สินค้าเกษตรที่ยังมิได้แปรรูปจักต้องเริ่มลดอากรขาเข้าในปี พ.ศ. 2546 จนถึงปี พ.ศ. 2553 ทั้งนี้ ตามมติการประชุมคณะกรรมการค้าเสรีอาเซียน (AFTA Council) ครั้งที่ 9 เดือนเมษายน พ.ศ. 2539 โดยการตีความของไทยได้รับการสนับสนุนจากประเทศสิงคโปร์ ซึ่งความขัดแย้งทำท่าจะ

การประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน ครั้งที่ 28 ช่วงกลางเดือนกันยายน พ.ศ. 2539 ประเทศไทยได้เสนอโควนีเชียเป็นประเทศที่ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงอีกครั้ง ด้วยการตีความว่า สินค้าที่มีความอ่อนไหวอย่างสูง (Highly Sensitive Products) ดังเช่น ข้าวและน้ำตาล จะเริ่มลดอากรขาเข้าในปี พ.ศ. 2553 จนถึงปี พ.ศ. 2563 โดยการตีความของอินโคอนีเชีย ได้รับการสนับสนุนจากประเทศพิลิปปินส์ เพราะทั้งสองประเทศต่างมีนโยบายที่พึงพอใจด้านธัญพืช และได้รับประโยชน์จากการปฏิวัติเขียว (Green Revolution) อย่างไรก็ตาม ก็ขังคงต้องซื้อข้าวจากไทย ดังนั้น การลดอัตราอากรขาเข้าย่อมมีผลในกระบวนการทอนการปกป้องการเกษตรข้าวภายในประเทศ และสามารถอ้างทำให้อินโคอนีเชียและฟิลิปปินส์ต้องเลื่อนกำหนดการออกไป ขณะเดียวกัน น้ำตาล เป็นสินค้าที่อินโคอนีเชียต้องการปกป้อง โดยมีนาเลเชียเป็นพันธมิตรของอินโคอนีเชียและฟิลิปปินส์ ในประเด็นนี้ สินค้าที่ประเทศไทยเลือกต้องการบีดอุบการปกป้องได้แก่ ข้าว ยาสูบ และไนชุงที่ผูกติดกันเป็นแพ แต่ประเทศไทยได้ยืนกรานอย่างแข็งกร้าว สินค้าเกษตรที่ยังมิได้แปรรูปจักต้องเริ่มลดอากรขาเข้าในปี พ.ศ. 2546 จนถึงปี พ.ศ. 2553 ทั้งนี้ ตามมติการประชุมคณะกรรมการค้าเสรีอาเซียน (AFTA Council) ครั้งที่ 9 เดือนเมษายน พ.ศ. 2539 โดยการตีความของไทยได้รับการสนับสนุนจากประเทศสิงคโปร์ ซึ่งความขัดแย้งทำท่าจะ

บานปลาย และอาจมีผลกระทบต่อการจัดตั้งอาฟต้า (AFTA) ต่อมา ประธานาธิบดีชูาร์โต้ ในฐานะเจ้าภาพ ขอนโอนอ่อนต่อข้อเรียกร้องของไทยและสิงคโปร์ กล่าวถือ ครอบเวลาในการลดอากรขาเข้าสำหรับสินค้าเกษตรที่ยังไม่ได้แปรรูปอยู่ระหว่างปี พ.ศ. 2546 – 2553 การโอนอ่อนของประธานาธิบดีชูาร์โต ส่วนหนึ่งเป็นการแสดงปฏิความร่วมมือแห่งอาเซียน นอกจากนี้ ประธานาธิบดีชูาร์โตไม่ต้องการเสียเกียรติประวัติในฐานะที่ทำให้อาฟต้าล้มสถาบัน เมื่ออินโดนีเซียเป็นเจ้าภาพการประชุมเอเปค (APEC Summit) ณ เมืองโบกอร์ (Bogor) ในปี พ.ศ. 2537 ประธานาธิบดีชูาร์โตได้เป็นผู้นำผลักดันให้อีเปค (APEC) เป็นเขตเศรษฐกิจเสรี แล้ว หลังจากนั้น อินโดนีเซียกลับขยับยอนสินค้าเกษตร 15 รายการยกจาก Inclusion List ในการจัดตั้งอาฟต้า (AFTA) ดังนั้น การโอนอ่อนของประธานาธิบดีชูาร์โตได้รับน้ำหนักไป เพราะคณะกรรมการรัฐมนตรีอาฟต้า (AFTA) หลักเลี้ยงที่จะมีมิติว่าเมื่อถึงปี พ.ศ. 2553 อากรขาเข้าสำหรับสินค้าเกษตรที่ยังไม่ได้แปรรูปจะคงเหลือ ในอัตราใด ทั้งนี้ เป็นที่แน่นอนว่าต้องสูงกว่าพิกัด 0-5% ตามที่กำหนดไว้ สำหรับสินค้าอื่น ๆ ในปีจุบัน อินโดนีเซียเก็บอากรขาเข้าสำหรับข้าวในอัตรา 160 % หากเริ่มลดอากรขาเข้าในปี พ.ศ. 2546 ท้ายที่สุดก็คงเหลือ 20% ในปี พ.ศ. 2553 ดังนั้น จึงเป็นที่คาดการณ์ได้ว่า อากรขาเข้าสำหรับสินค้าเกษตรที่ยังไม่ได้แปรรูปจะซึ้งคงมีอัตราสูงกว่าสินค้าอื่น อีกทั้งยังมีกำหนดกรอบเวลาไว้เมื่อไตรสินค้าเกษตรที่ยังไม่ได้แปรรูปจะเก็บอากรขาเข้าในพิกัด 0-5%

ผลประโยชน์จากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) คงมี 2 ประการ ดังนี้

ประการแรก ภาคอาเซียนต้องการดำเนรงฐานะการแบ่งขั้นของตนในตลาดโลก การรวมตัวเป็นเขตการค้าเสรีทำให้ตลาดมีขนาดใหญ่ขึ้น โดยที่มีได้จำกัดด้วยขนาดของประเทศอีกต่อไป ขนาดของตลาดที่ใหญ่ขึ้นนี้เกือบกูลให้มีการประกอบการด้านอุตสาหกรรมที่มีการประหยัดจากขนาด (Economic of Scale) และใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าได้ นอกจากนี้ ภาคอาเซียนยังอยู่ในฐานะที่จะมีความร่วมมือในการลงทุนและการประกอบอุตสาหกรรม โดยถือว่าอาเซียนเป็นเขตการลงทุนที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ประการที่สอง การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนเกือบกูลให้ภาคอาเซียนเข้าถึงตลาดในเขตเศรษฐกิจอื่น ๆ (Market Access) เมื่อมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจเสรี ดังเช่นสหภาพยุโรปและเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ ประเทศที่อยู่นอกเขตเศรษฐกิจดังกล่าวมีปัญหาในการเข้าถึงตลาดในเขตเศรษฐกิจเหล่านี้ การจัดตั้งเขตการค้าอาเซียนช่วยเสริมสร้างอำนาจต่อรองของภาคอาเซียน การเจรจาเพื่อให้เปิดตลาดระหว่างเขตเศรษฐกิจ เป็นเรื่องง่ายกว่าการเจรจาระหว่างประเทศหนึ่งประเทศกับเขตเศรษฐกิจหนึ่ง เพราะการเจรจาระหว่างเขตเศรษฐกิจมีประโยชน์แลกเปลี่ยนที่ให้ประโยชน์คุ้มค่า

อาฟต้า (AFTA) ถูกประเมินว่าเป็นเขตเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่ 4 ของโลก รองจากสหภาพยุโรป (EU) เอเปค (APEC) และนาฟต้า (NAFTA) โดยมีประชากรรวมทั้งสิ้นประมาณ 400 ล้านคน

ขณะเดียวกัน ผู้นำอาเซียนต่างช่วยกันประโคมข่าวดุลหนึ่งว่าอาฟต้า (AFTA) เป็นโลกพระศรีอาริย์ที่เกือบถูกให้ประชาชนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อุดมด้วยความติดสุข อย่างไรก็ตาม ลักษณะพื้นฐานของภาคอาเซียน ยกเว้นสิงคโปร์มีความคล้ายคลึงกันเป็นอันมาก ทุกประเทศมีความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ โครงสร้างปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในประเทศ (Factor Endowment) มีได้แตกต่างกันอย่างสำคัญ มีหน้าที่ โครงสร้างการผลิตก็คล้ายคลึงกัน ผลผลิตของแต่ละประเทศซึ่งมีได้มีลักษณะเกือบถูกกันเท่าที่ควร โดยที่สินค้าอุตสาหกรรมสำเร็จลุลากาหารต้องแข่งขันกันเอง ด้วยเหตุนี้ จึงมิใช่เรื่องน่าประหลาดใจที่การค้าภายในอาเซียนมีความสำคัญไม่น่ากันนัก ภาคอาเซียนมีการค้ากับประเทศมหาอำนาจเป็นค้านหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป ในภาระการณ์ เช่นนี้ ไม่เป็นที่แน่ชัดว่า การจัดตั้งเขตการค้าเสรีจะช่วยเพิ่มพูนสวัสดิการอาเซียนหรือไม่เพียงใด เมื่อมีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีในลักษณะสหภาพศุลกากร (Customs Union) การตลาด กำแพงภาษีระหว่างภาคอาเซียนย่อมเกือบถูกให้การค้าระหว่างประเทศภาคเพิ่มขึ้น หากการค้าระหว่างประเทศเป็นไปตามความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) โดยประเทศภาคเลิกปักปื่องการผลิตที่ไม่มีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ และหันไปนำเสนอจากต่างประเทศแทนการส่งเสริมการผลิตภายในประเทศ การจัดตั้งเขตการค้าเสรีในลักษณะเช่นนี้ย่อม เพิ่มพูนสวัสดิการของประเทศภาค เพราะผู้บริโภคภายในเขตซึ่งสินค้าในราคากลาง ในกรณีดังกล่าว นี้ การจัดตั้งเขตการค้าเสรีเกือบถูกในการก่อให้เกิดการค้าระหว่างประเทศ หรือที่นักเศรษฐศาสตร์เรียกว่า Trade Creation แต่การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภาระระหว่างภาคอาเซียนที่สำคัญมาก แต่ยังคงต้องดำเนินการนำเข้าจากประเทศคู่ค้านอกเขต ซึ่งทำให้การค้าระหว่างประเทศ ไม่ได้เป็นไปตามความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ หากไม่มีกำแพงภาษีสกัดสินค้าเข้าจากประเทศคู่ค้านอกเขต ประเทศภาค สามารถเลือกซื้อสินค้าจากแหล่งที่มีการผลิตโดยเสียต้นทุนต่ำสุดได้ แต่เป็นเพราะกำแพงภาษี ดังกล่าว ทำให้ประเทศภาคต้องนำเข้าจากประเทศภาคด้วยกันเองภายหลังที่มีการก่อตั้งเขตการค้าเสรีแล้ว ทั้ง ๆ ที่ประเทศภาคมีได้มีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบในการผลิตมากเท่าประเทศนอกเขตการค้าเสรี การเบี่ยงเบนการค้าในกรณีดังกล่าวย่อมบั่นทอนสวัสดิการของประเทศภาค อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผลประโยชน์ของการจัดตั้งอาฟต้า (AFTA) ข้างไม่ชัดเจน แต่สามารถสร้างผลประโยชน์แก่ประเทศภาคได้ด้วยการเดินตามแนวทางภูมิภาคนิยมแบบเปิด (Open Regionalism) โดยไม่ต้องดำเนินการนำเข้าจากนอกเขตอาฟต้า (AFTA) ความล่าช้าในการจัดตั้งอาฟต้า (AFTA) จะทำให้อาฟต้า (AFTA) กลายเป็นสิ่งชำรุดทางประวัติศาสตร์ ยิ่งล่าช้าเพียงใด ประโยชน์ที่คาดหวังจะได้รับก็จะยิ่งลดน้อยลงมากเพียงนั้น หากความล่าช้าดังกล่าวมีผลกระทบในเวลาในการจัดตั้งเอเปค (APEC) หรือพยายามเวลาระยะยาวในการตลาด กำแพงภาษี ตามข้อตกลงในการเจรจาการค้า พฤกษาครรลองอุรุกวัย (Uruguay Round) อาฟต้าก็จะหมดบทบาทไปโดยปริยาย

ความคืบหน้าในการดำเนินการของอาฟต้า (AFTA) กล่าวได้ว่า นับตั้งแต่มีการจัดตั้งอาฟต้า (AFTA) การค้าระหว่างไทยกับอาเซียนขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยเพิ่มจาก 10,031.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2535 อันเป็นปีก่อเริ่มก่อตั้งอาฟต้า (AFTA) เป็น 23,860 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี พ.ศ. 2543 หรือ เพิ่มขึ้น 13.79% ในปี พ.ศ. 2543 โดยปี พ.ศ. 2543 อาเซียนเป็นตลาดส่งออกและแหล่งนำเข้าอันดับ 2 ของไทย ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2535 ก่อนการก่อตั้งอาฟต้า (AFTA) ไทยเคยเสียเปรียบคุลการค้ากับอาเซียนเป็นมูลค่า 1,051.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 เป็นต้นมา ไทยกลับเป็นฝ่ายได้เปรียบคุลการค้ามาโดยตลอดดังนี้ (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2543 : 6-7)

1. มูลค่าการส่งออกของไทยไปอาเซียนเพิ่มขึ้นจาก 4,902.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2535 เป็น 13,514 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2543 หรือเพิ่มขึ้น 175.7% โดยสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูงอันดับแรกๆ คือ คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ แผงวงจรไฟฟ้า นำมันสำเร็จรูป ยานพาหนะและอุปกรณ์/ส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ และน้ำตาลทราย เป็นต้น

2. มูลค่าการนำเข้าของไทยจากอาเซียนเพิ่มขึ้นจาก 5,541.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2535 เป็น 10,346 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี พ.ศ. 2543 หรือเพิ่มขึ้น 86.7% สินค้าที่นำเข้าที่มีมูลค่าสูงคือ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ แผงวงจรไฟฟ้า เคมีภัณฑ์ นำมันดิน หลอดไฟ โทรศัพท์ เป็นต้น

3. สินค้าที่ไทยจะได้รับผลกระทบจากการจัดตั้งอาฟต้า (AFTA) กล่าวคือ สินค้าที่ไม่มีศักยภาพในการปรับตัวเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และสินค้าที่ใช้เวลาในการปรับตัว เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และสินค้าที่ใช้เวลาในการปรับตัวนาน เช่น เหล็ก สิ่งทอ และสินค้าประเภทที่มีการลดภัยในอาฟต้า (AFTA) แล้ว แต่เป็นสินค้าที่ต้องใช้วัสดุคุณภาพจากอาเซียน ซึ่งไทยมีอัตราภัยคุกคามอยู่ในระดับสูง เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ เฟอร์นิเจอร์ เป็นต้น

การดำเนินการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน ได้มีความก้าวหน้าไปมาก ประเทศไทยพยายามเร่งรัดการลดภัยคุกคามตามมาตรการ Bold Measure ที่กำหนดไว้ ซึ่งสำนักงานเลขานุการอาเซียนรายงานว่า รายการสินค้าใน IL ซึ่งประเทศไทยได้นำมาลดภัยในปี พ.ศ. 2543 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 53,144 รายการ ซึ่งครอบคลุม 82.61% ของรายการสินค้าทั้งหมดในอาเซียน โดยอัตราภัยโดยเฉลี่ยในปี พ.ศ. 2543 สำหรับสินค้าภายใต้ CEPT จะอยู่ในระดับ 4.29% ซึ่งลดลงอย่างเห็นได้ชัด หากเทียบกับอัตรา 12.76% ในปี พ.ศ. 2536 ซึ่งเป็นปีแรกของการจัดตั้งอาฟต้า (AFTA) และคาดว่าในปี พ.ศ. 2543 ร้อยละ 82.41 ของสินค้าภายใต้รายการลดสินค้าของ CEPT จะมีอัตราภัยระหว่าง 0-5% ภายหลังการดำเนินการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน ปรากฏว่า ปริมาณการค้าของอาเซียนขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยปี พ.ศ. 2541 มูลค่าการค้าระหว่างอาเซียน (Intra – ASEAN Trade) มีจำนวนประมาณ 135 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มจากจำนวน 82 พันล้านดอลลาร์

สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2536 โดยการส่งออกระหว่างสมาชิกอาเซียน ในปี พ.ศ. 2541 มีมูลค่า 72 พันล้านдолลาร์ สหรัฐ ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2536 ซึ่งมีมูลค่าประมาณ 43 พันล้านдолลาร์สหรัฐ และมูลค่าการส่งออกของอาเซียนไปยังประเทศนอกภูมิภาค (Extra – ASEAN Export) เพิ่มจาก 163.4 พันล้านдолลาร์สหรัฐในปี พ.ศ. 2536 เป็น 257 พันล้านдолลาร์สหรัฐในปี พ.ศ. 2541

ขณะเดียวกัน เอกการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทยดังนี้ (กรมอาเซียน, 2543 : 6)

1. ผลกระทบในระยะสั้น ก่อราก็ออาฟต้า (AFTA) อาจทำให้รัฐบาลสูญเสียรายได้ส่วนหนึ่งจากอัตราภาษีนำเข้าที่ลดลง และทำให้อุตสาหกรรมที่มีความสามารถในการผลิตต่ำ และไม่มีความสามารถในการแข่งขันได้รับผลกระทบ เช่น อุตสาหกรรมปิโตรเคมี ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่เพิ่งเริ่มก่อตั้ง อาจเสียเปรียบในการแข่งขันกับสิงคโปร์ซึ่งประกอบการมานานแล้ว นอกจากนี้ อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ไทยเสียเปรียบด้านวัตถุดิบ จะมีปัญหาการแข่งขันกับมาเลเซียและอินโดนีเซีย รวมทั้งสินค้าสำเร็จรูปที่มีการลดภาษีในอาฟต้า (AFTA) แล้ว แต่เป็นสินค้าที่ต้องอาศัยวัตถุดิบนำเข้าจากนอกอาเซียน ซึ่งไทยมีอัตราภาษีนำเข้าในระดับสูง เช่น วัตถุดิบของเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ วัสดุสำหรับผลิตเฟอร์นิเจอร์ เป็นต้น

2. ผลกระทบในระยะยาว ก่อราก็ออาฟต้า (AFTA) จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยดังนี้

(1) การลดภาษีของอาเซียนจะทำให้สินค้าที่ไทยส่งออกไปอาเซียนมีราคาถูก และสามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ได้

(2) การลดภาษีของไทยจะทำให้มีการนำเข้าวัตถุดิบและสินค้ากึ่งสำเร็จรูปจากอาเซียนในราคาถูก ซึ่งจะมีผลต่อการลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มขีดความสามารถในการส่งออก

(3) ผู้บริโภคสามารถบริโภคสินค้าอุปโภคบริโภคในราคากลาง

(4) การขยายฐานการตลาดจะทำให้อาเซียนเกิดการประชบัดด่องนาด (Economic of Scale) และได้รับประโยชน์จากการหลักการได้เปรียบ อันเป็นปัจจัยดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ

(5) การแข่งขันกันภายในอาเซียนจะทำให้เกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพและพัฒนาเทคโนโลยี

(6) การขยายการนำเข้าและการส่งออกภายในอาเซียนจะทำให้ประเทศไทยลดการพึ่งพาการค้ากับกลุ่มอื่นลดลง

ทั้งนี้ เมื่อมองภาพเศรษฐกิจโดยรวมแล้วจะเห็นว่า ไทยและอาเซียนค่างกันได้รับประโยชน์จากอาฟต้า (AFTA) แต่จะมากน้อยกว่ากันนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับตัวของภาครัฐและการออกกฎหมายในแต่ละประเทศ ทั้งนี้ นับตั้งแต่มีการก่อตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) เป็นต้นมา การค้าระหว่างไทยและอาเซียนขยายตัวมากขึ้น โดยมูลค่าการส่งออกสินค้าจากไทยไปยังอาเซียนเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างไทย - มาเลเซีย

ด้วยความเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกัน และด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์ ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นวัตถุดินในการผลิตสินค้า ที่มาแห่งรายได้หลักของประเทศไทยไม่แตกต่างกัน มีแนวโน้มที่จะพัฒนาประเทศจากประเทศเกษตรกรรมมาเป็นประเทศอุตสาหกรรมเหมือนกัน ส่งผลให้ไทยและมาเลเซียต้องคล้ายเป็นประเทศคู่แข่งทางเศรษฐกิจในเวทีการค้าโลก (ชปฯ จิตต์ประทุม, 2540 : 29-39) แต่การที่จะมีสภาพเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยทางการเมืองเข้ามาร่วมด้วย จะเห็นได้ว่า หากเสถียรภาพทางการเมืองไม่มั่นคง เศรษฐกิจของประเทศก็จะสั่นคลอน ไม่สามารถพัฒนาประเทศไปสู่ความเจริญได้เท่าที่ควร ซึ่งประเด็นนี้ ทั้งไทยและมาเลเซียต่างก็ล้วนประสบปัญหา เช่นเดียวกัน ปัจจุบันไทยและมาเลเซียได้มีความพยายามที่จะเสริมสร้างสถานภาพทางการเมืองให้รัฐบาลมีความมั่นคงพอที่จะเกือบทนุนให้เศรษฐกิจของประเทศมีความเข้มแข็ง มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนในภาคอุตสาหกรรม เพื่อดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้เข้ามายังทุนในประเทศของตน ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด ๆ ทั้ง ๆ ที่ไทยและมาเลเซียต่างล้วนมีเป้าหมายที่จะพัฒนาประเทศไปสู่ความเป็นหนึ่งในภูมิภาคทั้งสิ้น

หากพิจารณาของประเทศไทย นับขึ้นหลังไปตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา ขณะนั้น สภาพเศรษฐกิจของไทยได้เริ่มฟื้นฟูจากภาวะเศรษฐกิจถดถอย ประกอบกับเศรษฐกิจโลกได้ปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้น ปริมาณการค้าโลกมีการขยายตัว เป็นเวลาเดียวกันที่ภาครัฐฯ ทำการส่งออกของไทยได้เริ่มนากมากที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ส่งผลให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูงขึ้นมาอยู่ที่ระดับร้อยละ 9.5 และขยายตัวอย่างต่อเนื่องถึงระดับร้อยละ 11.6 ในปี พ.ศ. 2533 การที่เศรษฐกิจไทยได้เดินทางอย่างเต็มที่ในช่วงดังกล่าว นั่นหมายความว่ามีรัฐบาลที่มีเสถียรภาพที่มั่นคง รอบด้านก่อให้ราษฎร์รู้สึกปลอดภัยได้ การนำของผลออก เปรน ติษฐานันท์ ช่วง 12 มีนาคม พ.ศ. 2533 – 28 เมษายน พ.ศ. 2531 เป็นระยะเวลาถึง 8 ปีเศษ ทำให้เกิดการลงทุนต่างชาติมีความมั่นใจที่จะก้าวเข้ามายังทุนในประเทศไทย ต่อมารัฐบาลภายใต้การนำของผลออก ชาติชาย ชุณหะวน ช่วง 4 สิงหาคม พ.ศ. 2531 – 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 รวม 2 ปี 8 เดือน ประเทศไทยได้ขึ้นมาเป็นประเทศประชาธิปไตยสมบูรณ์แบบ เพราะมีนายกรัฐมนตรีมาจากการเลือกตั้ง ยังมีความมั่นใจให้กับนักลงทุน ดังจะเห็นได้จากตัวเลขการลงทุนในประเทศไทยอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นนักลงทุนรายใหญ่ของโลก ในช่วงดังกล่าว นักลงทุนชาวญี่ปุ่นได้เข้ามายังทุนเพิ่มขึ้นมากกว่า 3 เท่าตัว กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2530 มีการลงทุนที่ระดับ 4,964 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 29,596 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2533 หลังจากที่คณะกรรมการส่งเสริมรัฐบาลเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) นำโดย พลเอก ศุภชัย

คงสมพงษ์ ทำการรัฐประหารล้มรัฐบาลประชาธิปไตย ประเทศไทยมีรัฐบาลที่มาจากการเสกตั้งภายใต้การนำของนายอนันต์ ปันยารชุน ช่วง 2 มีนาคม พ.ศ. 2534 – 22 มีนาคม พ.ศ. 2535 ที่ได้ประคับประคองภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยเนื่องจากนักลงทุนได้เริ่มถอนทุนออกไป ตัวเลขการลงทุนของญี่ปุ่นในไทยช่วงปี พ.ศ. 2534 ลดลงมาอยู่ที่ระดับ 15,523 ล้านบาท ประกอบกับเป็นปีที่ไทยได้รับผลกระทบ อันเนื่องมาจากวิกฤตการณ์อาวุปorsiเชีย ทำให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยลดลงมาอยู่ที่ระดับร้อยละ 8.1 แม้จะจัดให้มีการเลือกตั้งขึ้นใหม่ช่วงปี พ.ศ. 2535 แต่นายกรัฐมนตรียังคงเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่จาก การแต่งตั้งพลเอก สุจินดา คราประยูร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้ไม่นานก็เกิดกระแสต่อต้านจาก ประชาชนครั้งใหญ่ ส่งผลให้นายอนันต์ ปันยารชุน ต้องกลับเข้ามารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รักษาราช อิทธิพล ช่วง 20 มิถุนายน พ.ศ. 2535 – 23 กันยายน พ.ศ. 2535 และจัดให้มีการเลือกตั้งในเวลา ต่อมา จะเห็นได้ว่า ช่วงปี พ.ศ. 2534 – 2535 ไทยมีการเลือกตั้งถึง 2 ครั้ง และ 4 รัฐบาล ด้วยปัญหาความไม่สงบ ทางการเมืองที่เป็นเช่นนี้ ทำให้การลงทุนในไทยของญี่ปุ่นลดลงมาอยู่ที่ 8,572 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2535 ส่งผลให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในปีนั้นต่ำกว่าที่ควรจะเป็น คือ เติบโตเพียงร้อยละ 7.6 ภาวะการลงทุนต่างประเทศที่หดหายไปนี้ เป็นผลให้ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ตั้งข้อสังเกตถึงปริมาณเงินโดยตรงจากต่างประเทศในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา และพบว่าնักลงทุนจากต่างประเทศมีแนวโน้ม ที่จะย้ายฐานการลงทุนไปยังประเทศมาเลเซียมากขึ้น จากที่เงินทุนต่างประเทศเข้ามายังประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. 2535 มีประมาณ 1,700 ล้านเหรียญสหรัฐฯ มากกว่ามาเลเซียเล็กน้อยเมื่อเทียบกับที่ระดับ 1,600 ล้านเหรียญ สหรัฐอเมริกา ของไทยเพิ่มขึ้นมาอยู่ในระดับ 2,300 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ของมาเลเซียเพิ่งสูงขึ้นถึง 2,500 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ. 2533 แต่เมื่อมาถึงช่วงปี พ.ศ. 2534 เงินลงทุนในไทยลดลงเหลือเพียง 1,900 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา แต่ปรากฏว่าในมาเลเซียกลับเพิ่มขึ้นไปอีกในระดับ 3,500 ล้านเหรียญ สหรัฐอเมริกา ซึ่งแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อนโยบายการเป็นศูนย์กลางทางการเงินในภูมิภาคของไทยได้ จากความมุ่งหวังที่จะเห็นประเทศไทยเดินทางไปสู่เส้นทางการเป็นประเทศอุดหนุนใหม่ ผลงานของรัฐบาลจากโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ด้วยการริเริ่มโครงการปี注重ความเรียบง่าย คือให้เกิดผลพวงทางด้านอุดหนุนหลายแขนง ต่อมา ตามด้วยนโยบายที่เปลี่ยนสนับสนุนให้เป็นสนับสนุนการค้าอันลือลั่น เป็นการพัฒนาระบบการลงทุนให้นักลงทุนเข้ามายังทุนในประเทศไทย และสามารถใช้ไทยเป็นฐานการผลิตเพื่อส่งออกไปยังตลาดอินโดจีน อีกทั้งการประกาศโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้เพื่อเปิดเส้นทางเดินเรือทะเลของไทย จนกระทั่งการปรับโครงสร้างอุดหนุนใหม่ ที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก โครงการนี้แสดงให้นานาชาติเห็นว่า ไทยมีความมั่นคงทั้งในด้านการเมืองและเศรษฐกิจ และพร้อมที่จะก้าวไปสู่ตำแหน่งประเทศไทยศูนย์กลางในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ หลังรัฐบาลรักษาการณ์ของนายอนันต์ ปันยารชุน ประเทศไทยมีรัฐบาลประชาธิปไตยอีกครั้ง ภายใต้การบริหารงานของนายชวน หลีกภัย ช่วง 23 กันยายน พ.ศ. 2535 – 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2538 ตลอดอายุ 2 ปี 7 เดือนเศษ รัฐบาลได้ดำเนินต่อเนื่องนโยบาย จากรัฐบาลที่ผ่านมา ในการพยาบาลที่จะพัฒนาให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการเงินในภูมิภาคนี้ การเปิดเสริม

ทางการเงิน รวมไปถึงการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ทำให้อัตราการขยายตัวในปี พ.ศ. 2537 อยู่ในระดับร้อยละ 8.0

พิจารณาทางประเทศมาเลเซีย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 เป็นต้นมา มาเลเซียภายใต้การบริหารงานของนายกรัฐมนตรี นาห์รีซ์ โนชัมหนัด ต้องประสบปัญหา ไม่ว่าจะเป็นในด้านการเมืองทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน และแม้แต่ในด้านเศรษฐกิจ ต้องพบกับมรสุมที่สินค้าออกเกือบทุกประเภทในตลาดโลกมีราคาตกต่ำ ส่งผลให้ต่างชาติไม่สนใจเข้ามาลงทุนจากอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2539 อยู่ในระดับร้อยละ 1.2 รัฐบาลได้พยายามในการที่จะปรับปรุงนโยบายเศรษฐกิจใหม่ ด้วยการดึงคุณนักลงทุนภาคเอกชนภายในประเทศให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ มีการประกาศใช้แผนพัฒนาอุดสาหกรรม และกำหนดประเภทของอุดสาหกรรมที่จะได้รับการส่งเสริมการลงทุน นโยบายนี้ได้รับความสำเร็จ ภาคอุดสาหกรรมมีการขยายตัว และเมื่อรัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาการเมืองภายในจนมีเสถียรภาพมั่นคงในระดับหนึ่ง ทำให้มีเงินลงทุนจากต่างชาติเข้ามามากขึ้น สถานการณ์ด้านการเงินของประเทศดีขึ้น หนี้สินลดลง ในปี พ.ศ. 2533 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับร้อยละ 9.0 ขณะที่ในปี พ.ศ. 2534 มาเลเซียได้ดำเนินนโยบายเน้นการขยายภาคอุดสาหกรรมในสัดส่วนที่มากกว่า 1 ใน 3 ของภาคเศรษฐกิจทั้งหมด อีกทั้งยังได้รับประโยชน์จากการส่งออกน้ำมันที่มีราคาถูกตัวสูงขึ้นเพื่อวิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซีย รัฐบาลจึงได้เริ่มนักบุคคลและสนับสนุนการจัดการด้วยการส่งเสริมให้ภาคเอกชนไปลงทุนยังต่างประเทศ เพื่อเป็นการหมุนเวียนรายได้เข้าสู่ประเทศ นับเป็นการเปิดตัวแสดงบทบาทในเวทีโลกเพิ่มมากขึ้น แต่ภาวะเศรษฐกิจของประเทศก็ไม่ได้ขยายตัวสูงขึ้นกว่าเดิม ด้วยภัยคุกคามการเมืองและการเมืองภายใน ปี 2535 – 2536 เพื่อความผันผวนในการปริวรรตเงินตราเรื่อง เป็นผลให้เงินคงคลังลดลงจนน่าใจหาย ช่วงปี พ.ศ. 2534 – 2537 ปัญหาการเมืองภายในที่เรื้อรังได้รับการถอนรากถอน恨สิ้น การลดพระราชนิษฐานของสุลต่าน การขัดการให้พระราชอำนาจได้รับฐานะแนเสียงในรัฐที่ยังไม่ได้รับ การจัดการกับกลุ่มที่เบี่ยงเบนศาสนาอิสลาม คำประกาศวิชั่น 2020 คือเป้าหมายในการมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่ความเจริญตามแนวทางที่วางไว้ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย รัฐบาลได้พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง เช่น การสร้างระบบคมนาคมเพิ่มเติม ได้แก่ ถนนทางรถไฟ และถนนบินแห่งใหม่ การสร้างระบบสาธารณูปโภค การสร้างโรงพยาบาลสังกัด ทางการที่สำคัญคือ การที่มาเลเซียพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางทางการเงินในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีการรับรองมาตรฐานสากล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ทั้งหมดที่กล่าวก็เพื่อเป็นการรองรับเขตเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่มีมาเลเซียห่วงผลในการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอนาคต ปัจจุบันเสถียรภาพของรัฐบาลมาเลเซียในการบริหารประเทศมีความมั่นคงมากขึ้น ฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้นในแนวโน้มที่ดี ในช่วงไตรมาสแรกของปี พ.ศ. 2538 อัตราการขยายตัวอยู่ที่ระดับร้อยละ 9.9 ก่อให้เกิดความคาดหวังในเชิงเศรษฐกิจทั่วไป ที่จะมีการลงทุนเพิ่มมากขึ้น จึงอยู่กับเสถียรภาพทาง

การเมืองไม่ต่างกัน แต่ส่วนที่ต่างกันเห็นได้ชัดเจนคือ ปัญหาทางการเมืองใด ๆ ของมาเลเซียล้วนไม่นิทสารเข้ามานอกจากข้องเห็นชอบ เช่นการเมืองของประเทศไทยที่ผ่านมา

การเดินทางเศรษฐกิจของประเทศไทย เมืองมีรากฐานมาจาก การส่งออกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 แต่การค้าระหว่างประเทศทำให้ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาจากมาตรการคัดกันทางการค้าที่นานาประเทศเริ่มน้ำมาใช้ จนทำให้ประเทศไทยต้องเร่งหาตลาดการค้าใหม่มาทดแทนตลาดการค้าเดิมที่ได้แก่ ประเทศไทยลุ่มน้ำด้านเศรษฐกิจ ซึ่งปัจจุบันไทยได้พยายามขยายตลาดการค้าใหม่ไปสู่กลุ่มประเทศอินโดจีน แต่ประเทศไทยมิใช่ประเทศเดียวที่เลือกหันไปใช้ประโยชน์จากการค้าในกลุ่มนี้ ประเทศไทยเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย ต่างก็เข้ามายังเป็นคู่แข่งกับไทย จากการที่ทั้งไทยและมาเลเซียต่างมีสภาพภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติที่คล้ายกัน ทำให้ผลผลิตและสินค้าต่าง ๆ ไม่ผิดแยกไปจากกัน ต้องกล้ายังเป็นคู่แข่งขันทางการค้าตลาดโลกไปโดยปริยาย ยิ่งทำให้ไทยต้องเน้นให้การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) บรรลุผล ทั้งนี้ เพื่อลดภาระภาษีนำเข้าสู่ประเทศ ที่จะเกิดจากการตั้งสำนักงานบริษัทฯ ที่ประเทศไทย ให้สนับสนุนการค้าระหว่างกัน ให้มากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการทดสอบตลาดการค้าก่อนที่มีการคัดกันทางการค้าที่สูงขึ้น โดยการรวมกันเป็นเขตเศรษฐกิจในรูปแบบต่าง ๆ สมัยรัฐบาลของพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัน ได้ประกาศตนอย่างเป็นทางการ ให้เป็นส่วนราชการค้า ประเทศไทย ตั้งตัวกันเป็นรัฐบาลของไทยมาก เป็นผลให้เกิดการลงทุนในไทยเพิ่มขึ้น ทั้งในส่วนที่ลงทุนในประเทศไทย และส่วนที่ลงทุนในกลุ่มประเทศอินโดจีนโดยผ่านทางประเทศไทย สำหรับนักลงทุนชาวไทยนั้นเองก็มีทั้งที่ลงทุนตามบริเวณชายแดน และเข้าไปลงทุนในอินโดจีน มหาวิทยาลัย โนซัมหมัด นายกรัฐมนตรีมาเลเซีย กล่าวว่า มาเลเซียจะก้าวตามไทยในอินโดจีน ดังนั้น มาเลเซียจึงเข้ามายังเป็นฐานการลงทุนอย่างเป็นรูปธรรมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 เป็นต้นมา โดยในเวียดนาม ประเทศไทยมาเลเซียได้เข้าไปใช้เป็นฐานการผลิตในการผลิตยางพาราอ่อนๆ ลงทุนในกิจการ ธนาคาร กิจการสาธารณูปโภค น้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ ในกัมพูชา เข้าไปลงทุนในกิจกรรมนาคม และได้รับส่วนปันผลการตัดไม้ในลาว มาเลเซียได้รับส่วนปันผลในการตัดไม้ในเชียงราย แต่เนื่องจากไม่มีเส้นทางการติดต่อกับลาวได้โดยตรงโดยไม่ผ่านไทย ดังนั้น การเข้าไปลงทุนในลาวยังคงมาเลเซียจึงยังไม่มีมากนัก แต่ได้สร้างสายสัมพันธ์ด้วยการให้ทุนในการศึกษาดูงานแก่ทักษะของผู้บริหารระดับสูงของลาว

หลังมีอาฟด้า (AFTA) มีอีเออซี กล่าวว่า การประกาศจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ของไทย โดยนายอานันท์ ปันยารชุน นั้น ได้รับการตอบรับว่าเป็น Samartha อาเซียนด้วยกันเป็นอย่างดี ต่อมาไม่นาน นายกรัฐมนตรี มหาวิทยาลัย โนซัมหมัด ก็ได้ประกาศจัดตั้งกลุ่มเศรษฐกิจอาเซียนตะวันออก (East Asian Economic Group : EAEG) และเปลี่ยนเป็น East Asian Economic Caucus (EAEC) ซึ่งจะเป็นการรวมกลุ่มของประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียน กลุ่มประเทศในอินโดจีน ญี่ปุ่น จีน และเกาหลีใต้ แต่กลุ่ม EAEC ขณะนี้ยังไม่ได้รับความเห็นชอบของรัฐบาลจีน เป็นทางการจากประเทศไทยที่กล่าวมาข้างต้น ในเรื่องระบบเครือข่ายของการสร้างเขตเศรษฐกิจจะเห็นได้ว่า เครือข่ายของเขตเศรษฐกิจที่ไทยเข้าร่วมกิจกรรมก็มี

สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจทางภาคเหนือ ภายหลังได้เพิ่มเวียดนามและกัมพูชาเข้ามาร่วมเป็นหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ ส่วนภาคใต้มีสามเหลี่ยมเศรษฐกิจที่ร่วมกับอินโดนีเซียและมาเลเซีย ขณะที่มาเลเซียได้พยายามสร้างเครือข่ายรอบด้าน นอกจากสามเหลี่ยมเศรษฐกิจทางตอนเหนือร่วมกับอินโดนีเซียและไทยแล้ว ยังมีสามเหลี่ยมเศรษฐกิจทางตอนใต้ของประเทศไทยร่วมกับประเทศสิงคโปร์และอินโดนีเซีย สี่เหลี่ยมภาคตะวันออกร่วมกับบราซิล อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ส่วนสามเหลี่ยมที่ไม่ประกาศตัวอย่างเป็นทางการ แต่มีการแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ สามเหลี่ยมภาคตะวันออกเฉียงเหนือร่วมกับเวียดนามและกัมพูชา โดยในเบื้องต้นใช้เส้นทางอากาศและทางทะเล การที่มาเลเซียพยายามที่จะใช้เหลี่ยมเศรษฐกิจที่มีกับไทย ผลักดันให้มีการสร้างสะพานเชื่อมระหว่างปีนังและสงขลา ตลอดจนการเชื่อมเส้นทางคมนาคมอีกหลายเส้นทางระหว่างแนวชายแดนไทยกับมาเลเซีย เพื่อรับรองรับโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิjinน์ ในส่วนของไทยยังไม่ค่อยมั่นใจว่าฝ่ายใดจะเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นภายหลังมากกว่า ซึ่งมาเลเซียอาจใช้เป็นเส้นทางเพื่อส่องคุกในการติดต่อกับกลุ่มประเทศอินโดจีน โดยเฉพาะลาวที่ยังไม่มีเส้นทางอื่นใด นอกจากทางอากาศที่จะติดต่อได้โดยตรง

มาเลเซียกับไทยมีความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจทั้งในระดับเอกชนและในระดับประเทศ โดยมาเลเซียมีความพยายามที่จะเข้ามายังทุนในกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ในทุกภาคของไทย ตลอดจนลักษณะของการร่วมลงทุนนั้นก็มีต่างกันออกไป เช่น การเข้ามาตั้งกิจการโดยอาศัยชื่อคนไทยเป็นผู้ถือหุ้นร่วมลงทุน และอาจให้เป็นผู้บริหารในบางกิจการ แต่จำนวนหุ้นและทุนเป็นของมาเลเซีย การเข้ามาร่วมลงทุนในสัดส่วนต่าง ๆ และการเข้ามายืนเป็นเจ้าของกิจการทั้งหมดได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุนจากรัฐบาลไทย กลุ่มนักลงทุนชาวมาเลเซียค่อนข้าง รุกเขยิบเข้ามามาเนินการทางธุรกิจด้วยการเก็อวอร์กิจการต่าง ๆ ทางภาคใต้ของไทยหลายประเภท เพื่อเอื้อเรื่องเครือข่ายให้ครบวงจร และเพื่อใช้เป็นฐานในการจัดหาวัสดุคุณภาพในงานแม่ในมาเลเซีย เช่น การปลูกยางพารา ปลูกน้ำมัน และกิจกรรมประมง ขณะที่มาเลเซียมีนโยบายลดพื้นที่ปลูกยาง โดยหันไปสนับสนุนการใช้พื้นที่ในกิจการที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนที่มากกว่า ประกอบกับภาระการขาดแคลนแรงงานในประเทศไทย ยิ่งทำให้มาเลเซียฐานการผลิต ฐานการเพาะปลูกนาไทย ใช้แรงงานไทยที่ถูกกว่ามีค่าใช้จ่ายที่ต่ำกว่า ยิ่งกว่านั้น ได้ขยายกิจกรรมแบบครบวงจรขึ้นในประเทศไทย ซึ่งมีทั้งกิจการแปรรูปน้ำยาง พลิตยางผึ้งแห้ง ยางแผ่นรมควัน และคลังเก็บสินค้ายางพารา ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นคือ กระบวนการของกิจการที่กล่าวมานี้ จะมีผลต่อการกำหนดราคาซื้อขายระหว่างประเทศไทยในวันข้างหน้า ในส่วนของกิจการปลูกปาล์มน้ำมันนั้น ก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน แต่ปัญหาที่เพิ่มขึ้นคือ มีการตรวจสอบว่า บางพื้นที่ที่ทำการเพาะปลูกในจังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้น เป็นการบุกรุกที่ดินหลวงห้ามในส่วนของกิจกรรมประมง การเข้ามาซื้อกิจการแพปลาในจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นฐานใหญ่ด้านวัสดุคุณภาพ ส่วนน้ำที่ทางภาคใต้ของไทย เพื่อป้อนเข้าโรงงานอาหารทะเลในมาเลเซีย อย่างไรก็ตาม การเข้ามาซื้อกิจการนั้นเป็นไปด้วยความไม่ชอบมาพากล เนื่องจากทางการมาเลเซียบอกว่าการจับกุมชาวประมงไทยในข้อหาล่วงล้ำน่านน้ำ และอาปลาที่จับได้ออกชายเพื่อเป็นค่าปรับ ก่อนปล่อยตัวกลับประเทศ โดยพฤติกรรมนี้ เมื่อไม่มี

ปلامาขึ้นที่ท่าแพ่ปลายทางไทย ย้อมทำให้กิจการที่คุณไทยเป็นเจ้าของไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ และอาจต้องขายกิจการไปในที่สุด ไม่ว่าจะได้รับสัญญาณมากรรูบากกลางของมาเลเซียหรือไม่ แต่จากพฤติกรรมและความตื่นตัวที่เกิดขึ้น ทำให้มองว่าจะเป็นเรื่องนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ กิจการประมงของคนไทยถูกกระแทกกระเทือน ทั้งที่เป็นผลมาจากปัญหาระดับชาติที่ได้แก่ ปัญหาเขตแดน อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงเขตเศรษฐกิจพื้นที่จาก 3 ไมล์ทะเล เป็น 200 ไมล์ทะเล ทำให้เกิดปัญหาการอ้างสิทธิ์ และแม่จะมีการเจรจาบ้างแล้ว แต่ก็ยังไม่อาจหาข้อสรุปที่ชัดเจนได้ จึงส่งผลมาที่ชาวประมงไทยถูกจับในข้อหาล่วงหล้า น่านน้ำติดอาดมา และเป็นผลผลกระทบเชื่อมโยงถึงกิจการประมง อย่างไรก็ตาม แม้ว่ามาเลเซียจะไม่ใช่ประเทศเดียวที่เข้ามาดูดซับเอาทรัพยากรของไทยไป แต่การที่ประเทศไทยบ้านที่มีพรมแดนติดต่อกันทำให้เรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ย้อมเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบที่ค่อนข้างกินใจมากกว่าประเทศอื่น ๆ การสร้างกระบวนการความเป็นธรรมกับผู้ที่มาลงทุนบนศีนแห่งนี้ในไทย ไม่ว่าจะเป็นนักลงทุนที่มาจากต่างประเทศหรือแม้แต่นักลงทุนในประเทศไทย ก็ควรจะต้องมาจากคนไทยด้วยกันเองในเบื้องต้น จากประเด็นดังกล่าว ส่งผลให้ไทยและมาเลเซียมีความตื่นตัวมากในด้านการค้า โดยการจัดตั้งคณะกรรมการธุรกิจร่วมไทย – มาเลเซีย ลงนามเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2530 ซึ่งได้ประชุมไปแล้ว 8 ครั้ง และครั้งที่ 8 ช่วงวันที่ 5-7 สิงหาคม 2542 ณ กรุงเทพมหานคร ได้มีความตกลงทางการค้าไทย – มาเลเซียขึ้น ขณะที่ภาคเอกชนได้ร่วมประชุมด้านข้อตกลงความร่วมมือ (Agreement of Cooperation) ระหว่างหอการค้าไทยและหอการค้า และอุตสาหกรรมแห่งชาตามาเลเซีย ลงนามวันที่ 5 สิงหาคม 2541 วัตถุประสงค์เพื่อให้มีการขับดึงส่วนร่วมประเทศไทย – มาเลเซีย (กลุ่มงานการค้าชายแดน กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2545 : 1-3)

รูปแบบการค้า แยกเป็นการค้าปกติและการค้าผ่านแดน โดยการค้าปกตินั้น ผู้นำเข้าและผู้ส่งออกของมาเลเซียต้องจดทะเบียนเป็นผู้นำเข้า-ส่งออก และขอใบอนุญาตนำเข้าและส่งออกสินค้าจากกระทรวงการค้า นอกจากนี้ รัฐบาลมีนโยบายให้ความช่วยเหลือธุรกิจขนาดย่อมและขนาดกลาง โดยการให้เครดิตเงินกู้ จัดให้มีตลาดเพิ่มขึ้นเพื่อเพิ่มรายได้ รวมถึงการให้ความรู้ด้านการค้า การจัดระบบขายส่งและขายปลีกให้ทันสมัยและให้ขยายตัว การให้เช่าดินมาเลเซียดังเดิม คือ ภูมิบูตร ได้มีส่วนทำการค้ามากขึ้น นอกจากนี้ ยังจัดให้มีความสะดวก และคล่องตัวด้านการค้า โดยการสร้างถนนและงานก่อสร้างสาธารณูปโภค ด้านพลังงาน รวมทั้งพัฒนาอุตสาหกรรมธุรกิจทางเรือและการประกันภัย ในส่วนของการค้าผ่านแดนนั้น เป็นการค้าที่ผู้นำเข้ามาเลเซียซื้อสินค้าจากผู้ส่งออกไทย และขนส่งสินค้าผ่านไปสิงคโปร์ ซึ่งไทยและมาเลเซียได้ลงนามความตกลงขนส่งสินค้าเน่าเสียจ่ายผ่านแดนโดยทางถนน จากประเทศไทยผ่านมาเลเซียไปสิงคโปร์ เมื่อปี พ.ศ. 2521 ขณะนี้มีผู้ได้รับอนุญาตจากทั้งสองฝ่ายให้เป็นผู้ประกอบการขนส่งสินค้าผ่านแดน จำนวน 3 ราย ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อ.ย.) องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) และ Consortium โดยมาเลเซียจะอนุญาตให้ขนส่งสินค้าเน่าเสียทุกประเภทผ่านมาเลเซียไปสิงคโปร์ได้ 30,000 ตันต่อปี หากเกินโควต้าที่กำหนด ผู้ยานมาเลเซียจะ

เรียกเก็บภาษี ซึ่งในส่วนนี้ประเทศไทยสามารถเรียกคืนได้ในภายหลัง ขณะนี้ฝ่ายมาเลเซียได้เสนอให้ฝ่ายไทยพิจารณาการจัดทำความตกลงข้อสันติการณ์ไทยผ่านไปอินโดนีเซีย ซึ่งกำลังอยู่ระหว่างศึกษาความเป็นไปได้

พิจารณาการจัดทำหน่วยและการกระจายตัวของสินค้าไทยในมาเลเซีย ตามค่าន้ำศุลกากรในจังหวัดต่าง ๆ เช่น บ่างพารา สัตว์น้ำ อาหารทะเลและป้องแปรรูป ผักสด ผลไม้ ปลาป่น สินค้าเบ็ดเตล็ดชนิดต่างๆ รถยก เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป สายเคเบิล อิฐ และไม้แปรรูป เป็นต้น มีการส่งออกทางรถยนต์และรถไฟฟ้า รวมถึงการส่งออกทางด้านศุลกากร ท่าอากาศยาน กล่าวได้ว่า ประเทศไทยมีจังหวัดที่มีการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย โดยผ่านจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกัน ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสงขลา ปัตตานี ยะลา สตูล และนราธิวาส ขณะเดียวกัน ทั้ง ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้มีค่าศุลกากรที่ควบคุมโดยการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย จำนวน 11 ค่า ได้แก่

(1) ค่าศุลกากรสะเดา	อำเภอสะเดา	จังหวัดสงขลา
(2) ค่าศุลกากรป่าดังเบชาร์	อำเภอสะเดา	จังหวัดสงขลา
(3) ค่าศุลกากรสงขลา	อำเภอสิงหนคร	จังหวัดสงขลา
(4) ค่าศุลกากรนราธิวาส	อำเภอเมือง	จังหวัดนราธิวาส
(5) ค่าศุลกากรตากใบ	อำเภอตากใบ	จังหวัดนราธิวาส
(6) ค่าศุลกากรสุไหงโก-ลก	อำเภอสุไหงโก-ลก	จังหวัดนราธิวาส
(7) ค่าศุลกากรเบตง	อำเภอเบตง	จังหวัดยะลา
(8) ค่าศุลกากรสตูล	อำเภอเมือง	จังหวัดสตูล
(9) ค่าศุลกากรปักษ์ใต้	อำเภอละงู	จังหวัดสตูล
(10) ค่าศุลกากรรังสิต	อำเภอควนโภน	จังหวัดสตูล
(11) ค่าศุลกากรปัตตานี	อำเภอเมือง	จังหวัดปัตตานี

(หมายเหตุ : ไม่วรุ่มน้ำค่าศุลกากรท่าอากาศยาน)

นโยบายปริวรรตเงินริงกิตมาเลเซียกับผลกระทบทางเศรษฐกิจของไทย

การประกาศนโยบายควบคุมการปริวรรตเงินตรา (Exchange Control) ช่วง 1 กันยายน พ.ศ. 2541 ที่รัฐบาลมาเลเซียประกาศคงค่าเงินไว้ที่ 3.8 ริงกิต ต่อ 1 เหรียญสหรัฐอเมริกา และให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2541 นั้น กล่าวกันว่า มาตรการการควบคุมการปริวรรตเงินตราของมาเลเซียจะได้ผลหรือไม่นั้น ถึงที่จำเป็นคือ การสร้างความเชื่อมั่นให้กับชาวมาเลเซียเป็นสำคัญ โดยความเชื่อมั่นดังกล่าว จะสะท้อนออกมาในรูปพฤติกรรมการบริโภคและการลงทุนเพิ่มขึ้น (อุตถยูร์ ปักมานันท์ และชปा จิตต์ประทุม, 2542 : 107-121) เมื่อคนมาเลเซียมีการใช้จ่ายจะก่อให้เกิดภาคธุรกิจที่มีรายได้มาก

เพียงพอที่จะปลดเปลือกออกเบี้ย ทำให้กลับมาลงทุนใหม่ได้อีกครั้ง ซึ่งจะเป็นแรงขับเคลื่อนให้ระบบเศรษฐกิจที่ถดถอย เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยที่สูงมาก การขาดสภาพคล่อง และการเข้ามามาก็ทำให้เรื่องของนักค้าเงิน มาตรการคุณเข้มทางการเงินที่นายกรัฐมนตรี มหาธีร์ออกมายังคับใช้แล้ว จึงมุ่งเน้นการสกัดกันการไหลออกของเงินตราต่างประเทศและเงินริงกิต รวมทั้งการห้ามนำเงินทุนต่างประเทศที่จะต้องเป็นไปเพื่อการลงทุนในราชอาณาจักรที่นั่น ด้วยมาตรการและนโยบายดังกล่าว จึงส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ผลกระทบด้านสังคมและจิตวิทยาการเมือง กล่าวคือ นับตั้งแต่วันที่ 20 กันยายน ค.ศ. 1998 การที่นายอันวาร อิบรา欣 รองนายกรัฐมนตรีมาเลเซีย ได้ถูกจับกุมภายใต้กฎหมายความมั่นคงภายใน (ISA) ทุกสายตาได้จับจ้องไปที่กระบวนการสอบสวนของมาเลเซีย โดยเฉพาะชายคนที่มีอาชญากรรมติดต่อกันประเทศไทย รัฐบาลกลางของมาเลเซียได้ส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าประจำการตามด่านต่าง ๆ เป็นผลให้รายภูมิที่เคยผ่านเข้าออกประจำ ไปมาหาสู่กันเกิดความวิตก

2. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ จากการที่มาเลเซียประกาศใช้นโยบายการเงินใหม่ ด้วยการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเป็นแบบตายตัว คือ 3.8 ริงกิต ต่อ 1 เหรียญสหรัฐอเมริกา ซึ่งจะเท่ากับ 10.80 – 11 บาท ต่อริงกิตของไทย จากเดิมที่ประมาณ 9.80 บาท ต่อ 1 ริงกิต ส่งผลให้ค่าเงินริงกิตแข็งตัวขึ้นในทันทีร้อยละ 10 หรือเท่ากับค่าเงินบาทลดลงประมาณร้อยละ 10 เช่นกัน ความได้เปรียบในอัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลห้องถ่ายรูปได้ส่งผลไปยังผู้ประกอบธุรกิจหลากหลายสาขา ดังนี้

(1) ด้านการค้าชายแดน แยกเป็นรายจังหวัด ประกอบด้วย

ก. จังหวัดสตูล กล่าวคือ บริเวณตลาดน้ำด้วยชายแดนไทย – มาเลเซีย ด้านวังประจัน ตำบลลังประจัญ อำเภอโคน การค้าซึ่งชนเผ่ามาก่อนหน้านี้ กลับชนเผ่าหนักขึ้นไปอีก โดย พ.ต.ต. อเนก สวัสดิการ สารวัตรตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดสตูล กล่าวว่า นักท่องเที่ยวช่วงนี้เท่านั้นไม่มีการเดินทางเข้าออก การเดินทางส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มผู้ใช้งาน

ข. จังหวัดยะลา กล่าวคือ ส่วนใหญ่ช่วงคงมีการดำเนินงานตามปกติ มีกระทบบ้างเพียงเล็กน้อย เนื่องจากเป็นถูกค้ากลุ่มเล็ก ๆ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นประชาชนในพื้นที่อำเภอเบตง โดยการค้าด้วยเงินสด

ค. จังหวัดสงขลา ซึ่ง พ.ต.ท. ปิยะ จันทร์รัตน์ ผู้กำกับการตำรวจนครบาลเข้าเมือง อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา กล่าวว่า ยังไม่สามารถระบุได้ชัดว่า การบริหารดูแลเงินตราของมาเลเซียจะทำให้ชาวมาเลเซียเข้ามานำอ้อยลง เนื่องจากเป็นวันธรรมชาติ ซึ่งปกติชาวมาเลเซียจะเดินทางเข้ามาในช่วงวันหยุดสักปีด้าห์ และวันหยุดเทศกาลสำคัญ

ง. จังหวัดราชวิถี ที่ทำให้บีบเรือรัชดาภิเษก และทำแพบนานยืนตืบ้านดามา อำเภอตากใบ จังหวัดราชวิถี ซึ่งเป็นที่เรือสำราญในการเดินทางเข้าออกของผู้ประกอบธุรกิจการค้า และการขนส่งสินค้าของทั้งสองประเทศ พบว่า มีผู้ประกอบการเดินทางเข้าออกบ่อยๆ ผิดวันก่อนที่ทางการมาเลเซียจะประกาศใช้มาตรการใหม่ ที่จะมีผู้คนเดินทางเข้าออกจำนวนนับพัน ๆ คนต่อวัน แต่พอมีการ

ปริวรรตเงินตราธิค แทนจะไม่มีค่าเสียในตลาด ทั้งในฝั่งไทยและฝั่งมาเลเซีย เป็นครั้งแรกที่แทนไม่มีค่าโดยสารข้ามฟาก จะหาคนเดินทางเข้ามาแลกเชิงแทนไม่มี คงมีแต่คนงานไทยที่เดินทางกลับมาเรื่อย ๆ นายหะยันโซเฟีย บิน บูชุป หัวหน้าพรมครอัมโน รัฐคลันตัน นักธุรกิจรายใหญ่ ที่มีกิจการเรือประมง โรงน้ำแข็ง ทำเทียนเรือ และกิจการค้าอิกร้านจำนวนมากที่อ้าเกอป่าเซปูเต็ช รัฐคลันตัน มาเลเซีย กล่าวว่า วันแรกที่ทางรัฐบาลมาแลกเชิงเข้มงวดการพกพาเงินธิค ทำให้เกิดการกระทบต่อตลาดการค้าทั่วไปทั้งหมดทุกจุดตามแนวทางเด่น การค้าชายแดนบ่ายเท็นได้ชัด เนื่องจากผู้คนกลัวถูกดำเนินคดี อันเนื่องจากรัฐบาลออกมาตรการเอาผิด ไม่ว่าผู้พกพาเข้าไปหรือพกพาออกมานี่เป็นเงินธิค ส่วนที่เกิน 1,000 ธิค จะถูกปรับหนดยกเว้นเงินต่างประเทศ ผู้พกพานำเข้าได้ไม่จำกัดจำนวน แต่ต้องแจ้งยอดเงินที่ค่านก่อน ทำให้ชาวนาแลกเชิงไม่กล้าที่จะมาไทยเพื่อซื้อขาย ทางด้าน ร.ต.อ.วิภาวดี รองสารวัตรค่านตรวจสอบเข้าเมืองสุไหงโก-ลก จังหวัดราธิวาส กล่าวว่า นักท่องเที่ยวมาแลกเชิงที่เดินทางเข้ามานี้จำนวนลดลงอย่างมาก

จากบรรยายการค้าที่นานาของผู้คนที่เข้าออกบริเวณเขตติดต่อด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมาปฏิสัมพันธ์ค้านการค้าชายแดนที่เกิดขึ้นมีดังนี้

ก. ผลกระทบโดยทั่วไป แยกเป็น

ประการแรก การที่รัฐบาลมาแลกเชิงกำหนดค่าเงินธิคสูงขึ้นนั้น ขัดกับความเป็นจริง ทำให้ผู้มีเงินธิค ไม่มีความมั่นใจในสถานการณ์ การซื้อขายที่มีปริมาณไม่สูงนักมักจะชำระกันเป็นเงินสด ขณะที่ธนาคาร ไม่รับแลกเงินธิค ทำให้ผู้ประกอบการไทยต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายในเรื่องอัตราแลกเปลี่ยน โดยไม่จำเป็น

ประการที่สอง เกิดอำนาจต่อรองในตลาดมีความบริเวณชายแดนเพิ่มขึ้น

ประการที่สาม มีบวนการ โพยกวนเพื่อถ่ายโอนเงินมากขึ้น

ประการที่สี่ ค่านอนสั่งสินค้าไทยผ่านมาแลกเชิงไปยังประเทศที่สามเพิ่มขึ้น เพราะต้องจ่ายเป็นเงินธิค

ประการที่ห้า การค้าชายแดนจะมีสภาพต่ำลง เพราะการที่มาแลกเชิงจำกัดเงินธิคออกนอกประเทศ ทำให้ขาดแคลนเงินหรือบัญชีมีผลทำให้เงินหรือบัญชีหมุนเวียนอยู่แนวชายแดนลดลงไปด้วย

ข. การค้าชายแดนที่ทำผ่านระบบการเปิดเดตเตอร์อฟเครดิต (Letter of Credit : L/C) กล่าวคือ เนื่องจากยังไม่มีอัตราอ้างอิงที่แน่นอน ในการเปิด L/C ทำให้การส่งออกสินค้าที่มีปริมาณมาก ประสบกับปัญหา ขณะที่ยังไม่มีความก้าวหน้าในการเจรจาระดับรัฐบาล ก็คงเป็นการแก้ปัญหาด้วย ระหว่างผู้ให้บริการกับผู้ใช้บริการของภาคเอกชนด้วยกันเองไปก่อน

ก. การนำเข้าการส่งออก กล่าวคือ บุคลากรนำเข้าการส่งออกชายแดนไทย – มาเลเซีย ในรอบ 6 เดือนแรกของปี พ.ศ. 2541 พบว่า ไทยเป็นฝ่ายได้ปรับดุลการค้า ดังตาราง

ตารางที่ 2.1 แสดงมูลค่าสินค้านำเข้า-ส่งออกชายแดนไทย - มาเลเซีย พ.ศ. 2538 - 2541

หน่วย : ล้านบาท

ปี พ.ศ.	มูลค่าการส่งออก	มูลค่าการนำเข้า
2538 ,	31,522.00	7,257.20
2539	32,404.09	8,151.28
2540	43,784.41	14,108.94
2541 (มิถุนายน)	55,695.75	18,913.63

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลการค้าชายแดน กระทรวงพาณิชย์, 2542 : 117

จากตารางดังกล่าวข้างต้น ผลกระ逼ที่เกิดขึ้นเกิดจากสาเหตุดังนี้

ประการแรก ตัวเลขการส่งออกชายแดนมากกว่าการนำเข้า แสดงว่า ผู้ส่งออกไทยได้รับเงินริงกิตเจ้ามามาก เช่น ในอุตสาหกรรมส่งออกสินค้าการเกษตร โดยเฉพาะยางพารา สินค้าแปรรูปประมง เพราะไทยมีราคาค่ากำไรมากกว่าประเทศจีน ขณะเดียวกัน การนำเงินริงกิตผ่านแดนออกมานะ จะถูกจำกัดให้ไม่เกินคนละ 10,000 ริงกิต ในกรณีที่ผู้ส่งออกมีถิ่นพำนักอยู่ในมาเลเซีย (Resident) และผู้ส่งออกที่มีถิ่นอยู่นอกประเทศ ให้ส่งออกได้จำนวนไม่เกินเงินที่นำเข้า แสดงว่ามีการผ่อนคลายมาตรการที่ห้ามพกพาเงินออกนอกประเทศเกิน 1,000 ริงกิต

ประการที่สอง การที่ค่าเงินริงกิตแข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับค่าเงินบาท จะมีผู้ต่อสัญญาซื้อขายที่ทำกันก่อนเดือนกันยายน พ.ศ. 2541 ดังนั้น พ่อค้ามาเลเซียจึงเลือกที่จะเอาอัตราแลกเปลี่ยนใหม่เท่ากับราคасินค้าที่มาเลเซียนำเข้าจากไทยลดลงทันทีร้อยละ 10 เป็นผลให้ผู้ส่งออกข้าวรายหนึ่งที่รับชำระค่าข้าวเป็นเงินริงกิตต้องขาดทุนทันที 120 ล้านบาท ซึ่งจากนี้นำไปสู่การขาดความเชื่อถือด้านการเงินต่างประเทศ

(2) ด้านการลงทุน ก่อตัวคือ หลังจากที่ไทยและมาเลเซียประสบกับปัญหาภาวะเศรษฐกิจส่งผลให้การลงทุนในโครงการของภาครัฐต้องชะลอการลงทุนในโครงการท่อก๊าซและโรงแยกก๊าซในพื้นที่พัฒนาร่วมไทย – มาเลเซีย (Joint Development Area : JDA) ออกໄປอีก 2 ปี จากเดิมที่คาดว่าจะสร้างเสร็จในปี พ.ศ. 2543 ขณะเดียวกัน การลงทุนระหว่างภาคเอกชนของห้องสองประเทศไทย เมื่อว่าจะได้มีการมาคุพื้นที่และเจรจาคันไปบ้างแล้ว แต่ด้วยสภาพเศรษฐกิจและเงื่อนไขใหม่ของรัฐบาลมาเลเซีย จึงทำใหห้องสองฝ่ายต้องหันมาพิจารณาภัยอีกรั้ง ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในพัฒนาที่อาหารยาภัล อาหารทะเลและประมง และการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่นิคมสหกรณ์บ้านเจาะ และปีเหลือง จังหวัดราชบูรี ซึ่งความร่วมมือในการลงทุนเหล่านี้ล้วนอยู่ภายใต้โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ (IMT-GT)

(3) ด้านแรงงาน ก่อตัวคือ จากรายงานสถานการณ์แรงงานไทยในมาเลเซีย มีตัวเลขแรงงานไทยที่ถูกกฎหมายในมาเลเซียจำนวน 28,000 คน ทำงานในภาคเกษตรกรรม ก่อสร้าง แรงงานเหล่านี้ได้รับ

การว่าจ้างตามสัญญาต่อไป ส่วนแรงงานที่ผิดกฎหมายอีกประมาณ 29,000 คน ทางการมาเดเชย์ได้แจ้งให้ทราบว่า คงได้รับการผ่อนผันให้อยู่ได้ช่วงหนึ่ง

(4) ด้านการท่องเที่ยว ก่อร่างคือ ก่อนหน้านี้ มาเดเชย์มีมาตรการออกมา สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของมาเดเชย์เป็นตัวกำหนดให้สภาพการใช้จ่ายของผู้คนระมัดระวังมากขึ้น การเข้ามาท่องเที่ยวของชาวมาเดเชย์ในไทรยังดูเบาบางลงไป โดยช่วงเดือนสิงหาคม ถึง ตุลาคม เป็นช่วงฤดูฝนที่ชาวมาเดเชย์ไม่นิยมท่องเที่ยว ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจไม่ดีนัก จึงเป็นปัจจัยที่กระทบกันเป็นลูกโซ่ของการท่องเที่ยว และเมื่อรัฐบาลมาเดเชย์ ออกมาตรการเพิ่มเติม เพื่อเป็นการสนับสนุนให้เงินธุรกิจต้องให้ผลกอกนก ประเทศด้วย การชะลอไม่ให้ชาวมาเดเชย์เดินทางออกนอกประเทศก็ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจชายแดน มาตรการดังกล่าวได้แก่

ก. ขึ้นค่าธรรมเนียมหนังสือเดินทาง จากเดิมละ 60 วิงกิต เป็น 300 วิงกิต

บ. ใบบอร์เดอร์พาส หรือใบผ่านแดน จากเดิมที่สามารถใช้เดินทางเข้าและออกได้ทุกวัน ให้ใช้ได้เพียง 3 วันเท่านั้น ได้แก่ รัฐเบอร์ลิส รัฐกลันตัน และรัฐเคลาห์ ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความไม่สะดวก เพราะที่ผ่านมา มากกว่าร้อยละ 50 ใช้ใบผ่านแดน นอกนั้นจะต้องใช้หนังสือเดินทาง

ค. ยกเลิกธนบัตรในละ 500 และ 1,000 วิงกิต

ง. ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2541 การเดินทางออกนอกประเทศของชาวมาเดเชย์ ต้องได้รับอนุญาตก่อน

จากการดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจท่องเที่ยวของไทยอย่างมาก ไม่ว่า จะเป็นจังหวัดสตูล ยะลา สงขลา และนราธิวาส โดยเฉพาะที่จังหวัดนราธิวาส ในพื้นที่อำเภอสูงโภก ซึ่งอยู่ติดกับชายแดนกับรัฐกลันตัน ปัจจัยทางการเมืองในมาเดเชย์ยังเป็นตัวบ่งชี้ว่า ยังคงมีความขัดแย้งทางความคิด ระหว่างฝ่ายค้านกับฝ่ายรัฐบาล

(5) ด้านความร่วมมือความชื่อ McClung ทางการค้าระหว่างประเทศไทยและมาเดเชย์ ก่อร่างคือ การใช้เงินสกุลเดียวเพื่อเพิ่มศักยภาพในการค้าขายระหว่างประเทศไทยและมาเดเชย์ อาจต้องพนักกับอุปสรรค โดยเฉพาะจากปัจจัยที่ประเทศไทยและมาเดเชย์มีข้อบกพร่องทางการค้าคุณระบบอัตราแลกเปลี่ยนค่าเงินธุรกิจ ส่งผลให้ระบบการชำระเงินอาเซียนระหว่างไทยกับมาเดเชย์ไม่มีข้อบกพร่องจากขั้นไม่สามารถสรุปได้ว่าจะเลือกวิธีใด ระหว่างการใช้เงินสกุลสหรัฐอเมริกา หรือสกุลเงินต่างประเทศ ระหว่างรูปแบบในการบันทึกบัญชีเงินฝากของผู้ที่มีถิ่นฐานนอกประเทศ กับการรอให้เงินธุรกิจคลั่งเข้าสู่ระบบสากล ที่ผ่านมา การหักลดทางบัญชีระหว่างไทยกับมาเดเชย์ใช้วิธีรวมสินค้าส่งออกเป็นลีดต หากฝ่ายใดมากกว่าอีกฝ่าย ต้องชำระเงินส่วนที่เพิ่ม แต่เมื่อระบบชำระเงินห้องถิน โดยค่าเงินธุรกิจถูกควบคุม ก็ต้องหาทางออกเป็นเงินสกุลสหรัฐอเมริกา หรือเงินสกุลอื่น ซึ่งคาดว่าต้องใช้เวลา เมื่อว่าชนาการเพื่อการส่งออกและนำเข้า (ชส.) จะรับผิดชอบ แต่รัฐบาลก็ต้องรับภาระระบบเคลียริ่ง

การค้าชายแดนระหว่างไทย – มาเลเซีย

1. ด้านการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย เป็นองค์ประกอบทางเศรษฐกิจและมนต์เสน่ห์ที่สำคัญของประเทศไทย ไม่ใช่แค่การค้าชายแดน แต่เป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ ทำให้เกิดการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น อุตสาหกรรมอาหาร ยาสูบ และเครื่องดื่ม รวมถึงการบริการท่องเที่ยว ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการเดินทางธุรกิจ ตลอดจนการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เช่น อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ ภาคอุตสาหกรรมยานยนต์ และภาคอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสูงและมีความต้องการสูงในตลาดโลก

(1) ด้านศุลกากรสะเดา ตั้งอยู่ที่หมู่ 7 บริเวณบ้านไทร-จังโอลัน ตำบลสำนักขาม อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา มีชายแดนติดกับประเทศไทยและมาเลเซียที่ค่าน้ำภักดีกาญจน์อิตัม (จังโอลัน) รัฐเคคาห์ ทำการขนส่งสินค้าโดยทางรถยนต์ด้วยเส้นทางหลวงหมายเลข 4 ของไทยเชื่อมติดกับถนน Highway ของมาเลเซีย ฝั่งมาเลเซีย ตรงข้ามค่าน้ำภักดีกาญจน์ รัฐเคคาห์ ทำให้สามารถเดินทางไปมาได้สะดวก สามารถนำสินค้าไปขายที่ร้านจำหน่ายสินค้าปลอดภาษี (Duty Free Shop) ติดชายแดนไทย สินค้าที่จำหน่ายได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์กีฬา เสื้อผ้า สินค้าอุปโภคบริโภค เหล้า และบุหรี่ เป็นต้น โดยบริเวณด้านศุลกากรสะเดาเป็นเขตการค้าเสรีบรูงจาร (Koto Perdana) กล่าวคือ มีการจัดตั้งชุมชนอุตสาหกรรมแบบครบวงจร บริการพิเศษการผ่านแดน ประกอบด้วย ด้านศุลกากร ค่านตรวจคนเข้าเมือง ค่าธรรมเนียม และค่าจัดหางาน เวลาเปิดปิดค่าธรรมเนียม 05.00 น. – 21.00 น.

(2) ด้านศุลกากรปาดังเบซาร์ ตั้งเขตสุขาภิบาลปาดังเบซาร์ ตำบลปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ติดชายแดนประเทศไทยและมาเลเซีย ที่ค่าน้ำภักดีกาญจน์ รัฐเคคาห์ ทำการขนส่งสินค้าทั้งทางรถยนต์และรถไฟ โดยทางรถยนต์ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4054 ซึ่งแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 บริเวณอำเภอสะเดา เชื่อมสู่แดนมาเลเซีย ทางรถไฟมีเส้นทางรถไฟกรุงเทพฯ – หาดใหญ่ – ปาดังเบซาร์ – มาเลเซีย เชื่อมสู่สิงคโปร์ โดยมีขบวนรถไฟระหว่างประเทศไทย ขบวนบัตรเตอร์เวอร์ส – กรุงเทพฯ ปัจจุบันสถานีรถไฟตั้งอยู่ในเขตแดนประเทศไทยและมาเลเซีย ส่วนใหญ่ใช้สำหรับขนส่งสินค้าที่มีน้ำหนักมาก ค่านของมาเลเซียค่านี้ก็มีร้านจำหน่ายสินค้าปลอดภาษี (Duty Free Shop) ติดกับชายแดนไทย สินค้าที่จำหน่ายได้แก่ สินค้าอุปโภคบริโภค เครื่องใช้ไฟฟ้า เหล้า และบุหรี่ เป็นต้น ห่างเข้าไปประมาณ 1 กิโลเมตร เป็นที่ตั้งของชุมชน มีร้านจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค อุปกรณ์กีฬา นาฬิกา และสินค้าเบ็ดเตล็ด เป็นต้น ซึ่งมาเลเซียผ่อนผันให้เข้าไปเชื้อสินค้าได้ บริการพิเศษการผ่านแดน ประกอบด้วย ด้านศุลกากร ค่านตรวจคนเข้าเมือง ค่าธรรมเนียม ค่านตรวจสัตว์ และค่าจัดหางาน ช่วงเวลาเปิดปิดค่าธรรมเนียม 05.00 น. – 21.00 น.

(3) ค่า่นศุลกากรตากใบ ตั้งอยู่ในเขตสุขาภิบาลตากใบ อำเภอตากใบ จังหวัดราชวิถี โครงสร้างของค่านเป็นลักษณะสร้างค่อมถนนที่เชื่อมจากท่าเรือตากฯ ผ่านเข้าสู่ตัวเมืองตากใบ ติดกับชายแดนประเทศไทย เสีย ที่ค่านตุนปี๊ส เมืองกะลังกูโน รัฐกัลันตัน การขนส่งสินค้า ขนส่งทางรถยนต์ ทางน้ำ ซึ่งมีแพขนานยนต์ทั้ง ไทยและมาเลเซียโดยให้บริการ บริเวณดังกล่าวเป็นการค้าและบริการต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยว สินค้าที่จำหน่ายได้แก่ เสื้อผ้า ถ้วยชาม เครื่องใช้ไฟฟ้า ขันนขบเคียว และมีร้านค้าปลอดภัยจำหน่ายสินค้า เช่น สรา บุหรี่ และเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น บริการพิธีการผ่านด่าน ประกอบด้วย ค่า่นศุลกากร ค่านตรวจคนเข้าเมือง ค่านตรวจพีช และค่านจัดทำงาน

(4) ค่า่นศุลกากรสุไหงโก-ลก ตั้งในเขตเทศบาลตำบลสุไหงโก-ลก อำเภอสุไหงโก-ลก จังหวัดราชวิถี บริเวณถนนเชื่อมต่อจากสะพานข้ามแม่น้ำโก-ลก ติดกับชายแดนประเทศไทยที่ ชุมชน ลันดูปีนัง อำเภอป่าเม็ส รัฐกัลันตัน การขนส่งสินค้าโดยทางรถยนต์และรถไฟ ทางรถยนต์ใช้ทางหลวง แผ่นดินหมายเลข 4056 ผ่านสะพานข้ามแม่น้ำโก-ลก เชื่อมต่อกับถนนของมาเลเซีย ทางรถไฟมีเส้นทางรถไฟกรุงเทพฯ – หาดใหญ่ – สุไหงโก-ลก เป็นจุดเชื่อมต่อกับเส้นทางรถไฟสายตะวันออกของมาเลเซีย ส่วนใหญ่ใช้สำหรับขนส่งไม้ประรูปจากมาเลเซียเข้าสู่ประเทศไทย บริเวณค่านมาเลเซียมีการจัดตั้งร้านปลอดภัย (Duty Free Shop) เพื่อจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องใช้ครัวเรือน หล้า และบุหรี่ เป็นต้น บริการพิธีการผ่านแดน ประกอบด้วย ค่า่นศุลกากร ค่านตรวจคนเข้าเมือง ค่านตรวจพีช และค่านจัดทำงาน ช่วงเวลาเปิดปิดค่าน 05.00 น. – 21.00 น.

(5) ค่า่นศุลกากรเบตง ตั้งเขตเทศบาลตำบลเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ติดกับ ประเทศไทยที่เมืองบึงกาลันสูตุ (โกะระ) รัฐเปรัก บนส่งสินค้าโดยทางรถยนต์ ใช้ทางหลวงหมายเลข 410 เชื่อมกับทางหลวงของมาเลเซียหมายเลข 77 เส้นทางนี้สามารถเชื่อมกับค่า่นศุลกากรสะเดา จังหวัดสงขลา และค่า่นศุลกากรสุไหงโก-ลก จังหวัดราชวิถี บริเวณดังกล่าว มาเลเซียมีการเปิดร้านจำหน่ายสินค้าปลอดภัยห่างจากชายแดนไทย 200 เมตร และมีชุมชนร้านค้าห่างจากชายแดนไทยประมาณ 6 กิโลเมตร บริการพิธีการ ผ่านแดน ประกอบด้วย ค่า่นศุลกากร ค่านตรวจคนเข้าเมือง ค่านตรวจพีช และค่านจัดทำงาน ช่วงเวลาเปิดปิดค่าน 05.00 น. – 18.00 น.

(6) ค่า่นศุลกากรสตูล บริเวณท่าเที่ยนเรือตัมมะลัง ตั้งอยู่บริเวณหัวแหลม ปากอ่าว-ตัมมะลัง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ทำการขนส่งทางน้ำ ซึ่งมีท่าเที่ยนเรือตัมมะลัง สำหรับขนส่งสินค้า เชื่อมโยงกับรัฐเปอร์ลิสของมาเลเซีย และเชื่อมโยงอินโดนีเซีย สิงคโปร์ ตลอดจนการขนส่งผู้โดยสารระหว่างจังหวัดสตูลกับภาคลังกาวี รัฐเปอร์ลิสของมาเลเซีย บริการพิธีการผ่านแดน ประกอบด้วย ค่า่นศุลกากร ค่านตรวจพีช และค่านตรวจคนเข้าเมือง ช่วงเวลาเปิดปิดค่าน 05.00 น. – 18.00 น.

(7) ค่าんศุลกากรรังประจัน ตั้งอยู่บริเวณอำเภอคอน จังหวัดสตูล ติดกับประเทศไทย มาเลเซีย ที่ค่านวังเกลียน รัฐเปอร์ลิส เป็นค่านศุลกากรที่มีลักษณะนำเข้าเพียงอย่างเดียว เนื่องจากค่านวังเกลียน ของมาเลเซียไม่มีการปฏิบัติพิธีการทางศุลกากร ขนส่งสินค้าโดยรถชนิด ทางหลวงแผ่นดินสาย 4184 คอนโคน ถึง วังประจัน เชื่อมต่อถนนของรัฐเปอร์ลิส บริการผ่านแดน ประกอบด้วย ค่านศุลกากร ค่านตรวจสอบนำเข้าเมือง ค่านตรวจสอบทางาน และค่านตรวจพืช ช่วงเวลาเปิดปิดค่า 05.0 น. – 18.00 น.

(8) ค่านศุลกากรปีตานี ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดปีตานี เป็นจังหวัดเดียวของ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่มีธรรมเดนทางบกติดกับประเทศไทยมาเลเซีย การขนส่งโดยทางน้ำ ประกอบด้วย 2 ท่าเทียนเรือ ได้แก่ ท่าเทียนเรือประมงปีตานี ตั้งอยู่ที่ตำบลนา อำเภอเมือง จังหวัดปีตานี เป็นของ องค์การสะพานปลา และท่าเรือปีตานี ตั้งอยู่ที่ตำบลนา เช่นกัน อำเภอเมือง จังหวัดปีตานี เป็นของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดปีตานี โดยให้บริษัทพัฒนาการประมงปีตานี จำกัด เข้ามาดำเนินการบริการ พิธีการผ่านแดนมีค่านศุลกากรเพียงอย่างเดียว ท่าเรือทั้ง 2 ท่า ทำการเปิดดำเนินการตลอดเวลา แต่หลัง 18.00 น. เป็นต้นไป จะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมอภิเวลาในอัตรา 150 บาทต่อใบ ทั้งนี้ผู้ประกอบการต้อง แจ้งล่วงหน้า

นอกจากที่กล่าวข้างต้น ยังมีค่านศุลกากรที่ไม่ได้อยู่ติดชายแดนมาเลเซีย ได้แก่

(1) ค่านศุลกากรสงขลา ตั้งอยู่บริเวณท่าเรือน้ำลึก อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็น ค่านศุลกากรส่งออก-นำเข้าโดยทางเรือ

(2) ค่านศุลกากรท่าอากาศยานหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นค่า ศุลกากรส่งออก-นำเข้าสินค้าโดยทางเครื่องบิน

2. ภาระการค้าชายแดนไทย - มาเลเซีย

ช่วงปี พ.ศ. 2541 – 2544 ที่ผ่านมา ไทย – มาเลเซีย ทำการค้าชายแดนร่วมกัน มีมูลค่าที่ เพิ่มสูงขึ้น กล่าวก็อ มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับมาเลเซียช่วงปี พ.ศ. 2541 มีมูลค่า 73,988.6 ล้านบาท ปี พ.ศ. 2543 มีมูลค่าเพิ่มขึ้นถึง 96,703.5 ล้านบาท และ 96,316.7 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2544 โดยแยกเป็น สินค้าส่งออกจำนวน 53,888.1 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2541 มูลค่าส่งออก 66,118.6 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2544 ค้านมูลค่าการนำเข้าปี พ.ศ. 2541 จำนวน 20,100.5 ล้านบาท และช่วงปี พ.ศ. 2544 มีมูลค่าสินค้าเข้าจำนวน 30,198.1 ล้านบาท โดยมีคุลการค้าที่ไทยได้คุลปี พ.ศ. 2541 จำนวน 37,787.6 ล้านบาท และช่วงปี พ.ศ. 2544 ไทยได้คุลการค้ามาเลเซียจำนวน 35,920.5 ล้านบาท ซึ่งเป็นคุลการค้าที่ได้ปรับมาเลเซียลดช่วงปี พ.ศ. 2541 – 2544

ตารางที่ 2.2 การค้าชายแดนระหว่างไทย – มาเลเซีย ปี พ.ศ. 2541 - 2544

รายการ	มูลค่า (หน่วย : ล้านบาท)			
	2541	2542	2543	2544
มูลค่าการค้า	73,988.6	75,254.7	97,703.5	96,316.7
สินค้าออก	53,888.1	52,523.8	67,834.9	66,118.6
สินค้าเข้า	20,10.5	22,730.9	29,868.6	30,198.1
คุลการค้า	33,787.6	29,792.9	37,966.3	35,920.5

ที่มา : กรมการค้าต่างประเทศ, 2545.

ช่วงปี พ.ศ. 2545 เดือนกรกฎาคมมีการส่งออก-นำเข้าสินค้าผ่านจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ในจังหวัดสงขลา นราธิวาส สตูล และยะลา โดยจังหวัดสงขلامีมูลค่าการส่งออกสูงสุด 10,300.92 ล้านบาท แยกเป็นส่งออกมูลค่า 7,57.12 ล้านบาท และนำเข้าจากมาเลเซียจำนวน 2,743.80 ล้านบาท โดยได้คุลการค้ามาเลเซียจำนวน 4,813.32 ล้านบาท ขณะที่จังหวัดนราธิวาสมีมูลค่าการค้ารวม 237.65 ล้านบาท แยกเป็น ส่งออกจำนวน 103.83 ล้านบาท แต่นำเข้าในปริมาณที่มากกว่า 133.82 ล้านบาท ทำให้บริเวณนี้ไทยเสียคุลการค้าเกินมาเลเซียจำนวน 29.99 ล้านบาทของช่วงเดือนกรกฎาคม จังหวัดยะلامีมูลค่าการค้ารวม 95.36 ล้านบาท โดยส่งออกสินค้าจากจังหวัดยะลาไปยังมาเลเซียจำนวน 90.58 ล้านบาท ขณะที่มีการนำเข้าจากมาเลเซียเพียงเล็กน้อย 4.78 ล้านบาท ทำให้ไทยได้เปรียบคุลการค้ามาเลเซียช่วงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2545 ขณะที่จังหวัดสตูลมีมูลค่าการค้ารวม 5.88 ล้านบาท แยกเป็นมูลค่าการส่งออกสินค้าไปยังมาเลเซียจำนวน 3.69 ล้านบาท และนำเข้าจากมาเลเซีย 2.19 ล้านบาท ไทยคงได้เปรียบคุลการค้ากับมาเลเซียจำนวน 1.50 ล้านบาท เมื่อพิจารณา มูลค่าการค้ารวมช่วงเดือนกรกฎาคม 2545 พบว่า มีมูลค่า 10,639.81 ล้านบาท แยกเป็นมูลค่าสินค้าที่ไทยส่งไปยังประเทศไทยจำนวน 7,755.22 ล้านบาท และมูลค่าสินค้าที่ไทยนำเข้าจากมาเลเซียจำนวน 2,884.58 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม ไทยคงได้เปรียบการค้าชายแดนช่วงปี 2545 เดือนกรกฎาคม จำนวน 4,870.64 ล้านบาท

ตารางที่ 2.3 การส่งออก-นำเข้ารายจังหวัดชายแดนไทย – มาเลเซีย ประจำปี พ.ศ. 2545

จังหวัด	สงขลา	นราธิวาส	ยะลา	สตูล	มูลค่ารวม
ส่งออก	7,557.12	03.83	90.58	3.69	7,755.22
นำเข้า	, 2,743.80	133.82	4.78	2.19	2,884.58
มูลค่ารวม	10,300.92	237.65	95.36	5.88	10,639.81
ดุลการค้า	4,813.32	-29.99	85.81	1.50	4,870.64

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชีว์จังหวัด, 2545.

สินค้าส่งออกและนำเข้าชายแดนที่สำคัญระหว่างไทย – มาเลเซีย ประจำปี พ.ศ. 2545 ช่วงเดือนมกราคม จะเห็นได้ว่า สินค้าส่งออกจากไทยไปยังมาเลเซียบังคับเป็นอุตสาหกรรมการเกษตร มีมูลค่าสูงถึง 1,56.76 ล้านบาท รองลงมาเป็นสินค้าด้านกสิกรรม มูลค่า 722.04 ล้านบาท อันดับสามได้แก่เครื่องใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบ จำนวน 384.95 ล้านบาท ส่วนการนำเข้าสินค้าจากชายแดนมาเลเซียสู่ไทยนั้นบังคับเป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ มีมูลค่า 874.1 ล้านบาท อันดับสองเป็นเครื่องจกรที่ใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบ จำนวน 824.7 ล้านบาท อันดับสามได้แก่ผลิตภัณฑ์โลหะ จำนวน 135.8 ล้านบาท เป็นต้น

ตารางที่ 2.4 สินค้าส่งออก-นำเข้าชายแดนไทย – นาเลเซีย ที่สำคัญ ปี พ.ศ. 2545 (มกราคม)

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับที่	ส่งออก		ลำดับที่	นำเข้า	
	รายการสินค้า	มูลค่า		รายการสินค้า	มูลค่า
1.	อุตสาหกรรมการเกษตร	1,596.76	1.	เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์	874.1
2.	กสิกรรม	722.04	2.	เครื่องจักรที่ใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบ	824.7
3.	เครื่องจักรที่ใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบ	384.95	3.	ผลิตภัณฑ์โภชนา	135.8
4.	ประมงและปศุสัตว์	242.87	4.	เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบ	132.2
5.	สิ่งทอ	113.34	5.	อุตสาหกรรมการเกษตร	116.9
6.	ไม้ ไม้เปรรูป และผลิตภัณฑ์	107.88	6.	ปุ๋ยและยาเคมีขั้นต่ำพืช	111.5
7.	เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์	55.27	7.	พลาสติกและผลิตภัณฑ์	107.1
8.	ของใช้ประจำวัน	52.97	8.	ไม้ ไม้เปรรูป และผลิตภัณฑ์	97.7
9.	กระดาษและผลิตภัณฑ์	34.96	9.	ประมงและปศุสัตว์	76.3
10.	เชือเพลิง	33.77	10.	เหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์	74.2
11.	พลาสติกและผลิตภัณฑ์	28.87	11.	ยางพาราและ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ	57.3
12.	ยางพาราและ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ	21.69	12.	ของใช้ประจำวัน	8.2
13.	ผลิตภัณฑ์โภชนา	19.82	13.	กระดาษและผลิตภัณฑ์	7.0
14.	เหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์	10.92	14.	เคมีภัณฑ์	6.5
15.	แก้วและผลิตภัณฑ์	7.47	15.	กสิกรรม	4.3
16.	แร่	4.01	16.	เชือเพลิง	0.7
17.	วัสดุก่อสร้าง	2.56	17.	รองเท้าและชิ้นส่วน	0.2
18.	เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบ	0.52	18.	สิ่งทอ	0.1
19.	ผลิตภัณฑ์เคมีภัณฑ์	0.84	19.	เครื่องอิเล็กทรอนิกส์	0.0
20.	เครื่องใช้ในบ้านเรือน	0.48			
21.	เคมีภัณฑ์	0.37			
22.	ของเล่น	0.36			
23.	เครื่องสุขภัณฑ์	0.02			
รวม		3,444.73	รวม		2,535.6
อื่น ๆ		4,310.49	อื่น ๆ		348.9
มูลค่ารวม		7,755.22	มูลค่ารวม		2,884.5

ที่มา : สำนักพัฒนานโยบายมาตรการและระบบสารสนเทศ กรมการค้าต่างประเทศ, 2545.

ขณะที่สินค้าออกสำคัญของนาเลเซียไทยช่วงปี พ.ศ. 2541 – 2544 ประกอบด้วย นำ้มันดิน ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ แผงวงจรไฟฟ้า นำ้มันสำเร็จรูป หลอดเทอร์มิโนนิก ไม้เปรรูป ส่วนประกอบ เครื่องมือสื่อสาร โทรศัพท์ โทรทัศน์ ไดโอดทรานซิสเตอร์ เครื่องรับโทรศัพท์และ ส่วนประกอบ สายไฟฟ้าและสายเคเบิล หลอดหรือท่อทำด้วยทองแดง พัดลมเครื่องสูบน้ำ มอเตอร์ไฟฟ้า

ญี่ปุ่น โทรเจน ฟิล์ม ฟอยล์ทำด้วยพลาสติก ส่วนประกอบรถยนต์ เครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ภาคนา
บรรจุ ทำด้วยพลาสติก และหม้อแปลงไฟฟ้า ตามลำดับ

ตารางที่ 2.5 สินค้าออกสำคัญของมาเลเซียมาไทย ปี พ.ศ. 2541 – 2544 (มกราคม – มีนาคม)

มูลค่า : ล้านเหรียญสหรัฐฯ

ลำดับ	สินค้า	2541	2542	2543	2543 – 2544 (ม.ค. – มี.ค.)	
1.	น้ำมันดิบ	337	346	664	139	182
2.	ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์	689	716	675	162	136
3.	แผงวงจรไฟฟ้า	119	115	294	41	95
4.	น้ำมันสำเร็จรูป	32	67	153	45	58
5.	หลอดเทอร์มิโนนิก	225	306	374	88	57
6.	ไม้เบรรูป	55	82	93	21	22
7.	ส่วนประกอบเครื่องมือสื่อสารโทรคมนาคม	28	37	62	9	16
8.	เครื่องส่งวิทยุโทรศัพท์	3	8	33	5	14
9.	டี.ไอ.โอ.คหงานเชิงเทคโนโลยี	4	10	18	2	12
10.	เครื่องรับโทรศัพท์และส่วนประกอบ	5	6	15	1	11
11.	สายไฟฟ้าและสายเคเบิล	17	19	28	8	10
12.	หลอดหรือท่อทำด้วยทองแดง	13	16	18	5	10
13.	พัดลมหรือเครื่องดูดลม	10	17	20	6	10
14.	sodom ไฟฟ้า	14	20	25	7	8
15.	ญี่ปุ่น โทรเจน	7	12	20	6	7
16.	ฟิล์ม ฟอยล์ทำด้วยพลาสติก	8	15	22	4	6
17.	ส่วนประกอบรถยนต์	6	15	16	3	5
18.	เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์	5	10	20	5	5
19.	ภาชนะบรรจุทำด้วยพลาสติก	13	23	21	5	5
20.	หม้อแปลงไฟฟ้า	11	13	20	5	5
		รวมสินค้า 20 รายการ	1,601	1,853	2,591	567
		สินค้าอื่น ๆ	716	905	959	227
		มูลค่าส่งออกรวม	2,317	2,758	3,550	911

ที่มา : The World Trade Atlas ; Malaysia Edition, March 2001.

สินค้า 20 รายการแรก และสินค้าอื่น ๆ ที่มาเลเซียส่งออกมายังไทยช่วงปี พ.ศ. 2541 มีมูลค่า 2,317 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เมริกา ช่วงปี พ.ศ. 2542 มีมูลค่าการส่งออกมาไทยจำนวน 2,758 ล้านเหรียญ สหรัฐฯ และช่วงปี พ.ศ. 2543 มูลค่าการส่งออกสินค้าจากมาเลเซียมายังไทยเพิ่มสูงขึ้น 3,550 ล้านเหรียญ สหรัฐฯ

ตารางที่ 2.6 สินค้าเข้าสำคัญของมาเลเซียจากไทย ปี พ.ศ. 2541 – 2544 (มกราคม – มีนาคม)

มูลค่า : ล้านเหรียญสหรัฐ

ลำดับ	สินค้า	2541	2542	2543	2543 – 2544 (ม.ค. – มี.ค.)	
1.	แพงวังจราไฟฟ้า	184	282	366	63	110
2.	ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์	409	353	381	97	74
3.	ยางธรรมชาติ	255	200	291	79	58
4.	หลอดเทอร์มิโนนิก	100	147	178	36	28
5.	ไ/do ไอค์ทรานซิสเตอร์	37	43	66	14	21
6.	เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์	38	45	80	17	21
7.	มอเตอร์ไฟฟ้า	59	77	92	22	21
8.	ส่วนประกอบรถยนต์	4	14	26	6	18
9.	ส่วนประกอบเครื่องมือสื่อสารโทรคมนาคม	15	27	52	8	16
10.	ข้าว	140	99	102	22	15
11.	ปลาสดแช่เย็น	36	44	46	12	13
12.	วงจรพิมพ์	21	28	47	10	13
13.	หม้อแปลงไฟฟ้า	37	37	55	12	12
14.	ไซค์ลิกไ/do คราร์บอน	12	11	68	15	11
15.	ห้อมหัวใหญ่ ห้อมหัวเล็ก	5	12	14	7	8
16.	เครื่องพักรถและไฟฟ้า	36	17	27	4	8
17.	น้ำตาล	21	23	32	7	7
18.	ส่วนประกอบเครื่องบันทึกภาพและเสียง	18	49	46	13	7
19.	กล้องถ่ายรูป	9	18	25	4	5
20.	เม็ดพลาสติกชนิดอ่อนตื้น	3	13	23	6	5
รวมสินค้า 20 รายการ		1,439	1,539	2,017	454	471
สินค้าอื่น ๆ		820	928	1,159	238	284
มูลค่านำเข้ารวม		2,259	2,467	3,176	692	755

ที่มา : The World Trade Atlas ; Malaysia Edition, March 2001.

รายการสินค้านำเข้าของมาเลเซียจากไทย ได้แก่ แพงวังจราไฟฟ้า ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ ยางธรรมชาติ หลอดเทอร์มิโนนิก ไ/do ไอค์ทรานซิสเตอร์ เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ มอเตอร์ไฟฟ้า ส่วนประกอบรถยนต์ ส่วนประกอบเครื่องมือสื่อสาร โทรคมนาคม และข้าว โดยช่วงปี พ.ศ. 2541 มูลค่า การนำเข้าของมาเลเซียจากไทยมูลค่า 2,259 ล้านเหรียญสหรัฐ อเมริกา โดยปี พ.ศ. 2542 มีมูลค่าการนำเข้าเพิ่มสูงขึ้นจำนวน 2,467 ล้านเหรียญสหรัฐ อเมริกา และมูลค่านำเข้าของมาเลเซียจากไทย ปี พ.ศ. 2543 จำนวน 3,176 ล้านเหรียญสหรัฐ อเมริกา ปี พ.ศ. 2544 ซึ่งเดือนมกราคมถึงเดือนกันยายน มีมูลค่าการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย รวม 95,666.39 ล้านบาท แยกเป็นมูลค่าส่งออก 65,437.10 ล้านบาท มูลค่าการ

นำเข้า 30,229.24 ล้านบาท โดยไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบคุณการค้า 35,207.91 ล้านบาท ซึ่งมีอัตราการขยายตัวลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงปี พ.ศ. 2543 จังหวัดชายแดนของไทยในเขตภาคใต้ที่มีมูลค่าการค้ากับประเทศมาเลเซียมากที่สุดในปี พ.ศ. 2544 ได้แก่ จังหวัดสงขลา จำนวน 91,726.74 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96.14 จังหวัดนราธิวาส จำนวน 2,746.08 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.55 จังหวัดยะลา จำนวน 976.54 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.12 จังหวัดสตูล จำนวน 110.09 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.05 และจังหวัดปัตตานี จำนวน 102.94 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.14 ตามลำดับ โดยต้นค้าส่งออกที่สำคัญได้แก่ ยางแผ่นร่มควัน ยางแท่ง เครื่องจักรกลและอุปกรณ์ น้ำยางสด น้ำยางข้น เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ สัตว์น้ำมีชีวิตและแซ่บเข้ม อาหารบรรจุกระป๋อง ถุงมือยาง และไม้ยางพาราแปรรูป เป็นต้น สินค้านำเข้าที่สำคัญได้แก่ เครื่องจักรไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้า เครื่องจักร เครื่องกล ส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ ปุ๋ย พลาสติก และของทำด้วยพลาสติก ไม้แปรรูป ไม้หมอน ไม้อัด เหล็ก พลิตภัณฑ์สัตว์น้ำมีชีวิตแซ่บเข้ม รถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถแทรกเตอร์ อุปกรณ์ ยางสังเคราะห์ และผลิตภัณฑ์อาหาร เป็นต้น

ตารางที่ 2.7 สินค้าที่มีมูลค่าการส่งออก-นำเข้าสูง 10 อันดับแรก ปี พ.ศ. 2544 ของการค้าชายแดนระหว่างไทย – มาเลเซีย

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ	รายการสินค้า	ส่วนของ	ลำดับ	นำเข้า	
				รายการสินค้า	มูลค่า
1.	ยางแผ่นร่มควัน		9,055.64	1. เครื่องจักรไฟฟ้าและอุปกรณ์	11,030.78
2.	ยางแท่ง		8,899.08	2. เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	4,978.10
3.	เครื่องจักร เครื่องกล และส่วนประกอบ		6,350.89	3. เคมีภัณฑ์ ปุ๋ย	1,427.17
4.	น้ำยางข้น		6,092.00	4. พลาสติก ของทำด้วยพลาสติก	1,372.77
5.	เครื่องจักรไฟฟ้าและอุปกรณ์		3,522.25	5. ไม้แปรรูป ไม้หมอน ไม้อัด	1,036.01
6.	สัตว์น้ำมีชีวิต / แซ่บเข้ม		2,118.45	6. เหล็กผลิตภัณฑ์	906.71
7.	อาหารบรรจุกระป๋อง		1,144.95	7. สัตว์น้ำมีชีวิต/แซ่บเข้ม	853.13
8.	น้ำยางสด		1,062.65	8. รถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถแทรกเตอร์ อุปกรณ์	534.27
9.	ถุงมือยาง		1,044.22	9. ยางสังเคราะห์	531.21
10.	ไม้ยางพาราแปรรูป		673.81	10. ผลิตภัณฑ์อาหาร	385.06
อื่น ๆ			25,473.21	อื่น ๆ	7,174.05
รวม			65,437.15	รวม	30,229.24

ที่มา : ค่านศุลกากร 8 ค่านชายแดนภาคใต้ และสำนักงานพาณิชย์จังหวัด, 2545.

อย่างไรก็ตาม หลังจากที่ได้ทำการศึกษาในภาพรวม การค้าชายแดนระหว่างไทยกับมาเลเซีย แล้ว ผู้วิจัยต้องการให้เห็นภาพที่ชัดเจนจะถูกลงไว้ โดยสามารถแยกอธิบายสภาพการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย เป็นรายจังหวัดดังนี้

(1) สภาพการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย บริเวณจังหวัดสงขลา กล่าวได้ว่า จังหวัดสงขลา เป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทยมาแล่เซียในเขตท้องที่อำเภอสะบ้าย้อย อั่มกา นาทวี และอำเภอสะเดา มีด่านศุลกากรเปิด ให้ทำการค้าชายติดต่อกันทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ จำนวน 4 ด่าน ได้แก่ ด่านศุลกากรสะเดา ด่านศุลกากรป่าดังเบซาร์ ด่านศุลกากรสงขลา และด่านศุลกากร ท่าอากาศยานหาดใหญ่ โดยทั้ง 4 ด่าน จะมีเพียง 3 ด่านเท่านั้นที่มีมูลค่าค้าชายแดนระหว่างไทย – มาเลเซีย ซึ่งไม่รวมด่านศุลกากรท่าอากาศยานหาดใหญ่ จังหวัดสงขلامีมูลค่าการค้าชายแดน ไทย – มาเลเซีย สูงสุดเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น โดยในปี พ.ศ. 2543 จังหวัดสงขلامีมูลค่าการค้ารวม 94,039.44 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96.27 ของมูลค่าการค้าชายแดนไทย – มาเลเซียทั้งหมด ได้ดุลการค้า 37,507.91 ล้านบาท คิดเป็นมูลค่าส่งออก 65,73.68 ล้านบาท มูลค่านำเข้า 28,265.76 ล้านบาท (สำนักงานพาณิชย์ จังหวัดสงขลา, 2544 : 8-9) สินค้าส่งออกที่สำคัญได้แก่ สินค้าสิกรรม สินค้าประมง ปศุสัตว์ สินค้า อุตสาหกรรมเกษตร เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ เฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วนทางด้านสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ สินค้าสิกรรม สินค้าประมงปศุสัตว์ สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ และเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ โดยส่วนใหญ่จะเป็นสินค้า เป็นเดลีดไม่ได้แยกชนิดสินค้า ซึ่งมีมากถึงร้อยละ 76.14

ตารางที่ 2.8 มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทย – มาเลเซีย ผ่านด่านศุลกากรในจังหวัดสงขลา ด่านสะเดา และด่านป่าดังเบซาร์ ช่วง พ.ศ. 2538 – 2543

หน่วย : ล้านบาท

ปี พ.ศ.	มูลค่าส่งออก	มูลค่านำเข้า	มูลค่ารวม	ดุลการค้า
2538	29,809.23	4,434.97	34,244.20	25,374.26
2539	30,672.12	5,184.80	35,856.92	25,478.32
2540	42,895.19	11,853.29	54,748.48	31,041.90
2541	51,896.00	18,781.35	70,677.35	33,114.65
2542	50,706.01	20,812.40	71,518.41	29,893.61
2543	65,391.45	29,730.17	95,121.62	35,661.28

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสงขลา, 2544.

ภาวะการค้าของจังหวัดสงขลากับชายแดนมาเลเซียที่ผ่านด่านศุลกากรสะเดา และด่าน ศุลกากรป่าดังเบซาร์ ปี พ.ศ. 2543 มีมูลค่ารวม 95,121.62 ล้านบาท แยกเป็น มูลค่าการส่งออก 65,391.45 ล้านบาท มูลค่านำเข้า 29,730.17 ล้านบาท โดยไทยได้ดุลการค้าชายแดนมาเลเซียบริเวณด่านในจังหวัด สงขลา มูลค่า 35,661.28 ล้านบาท ปี พ.ศ. 2543 มีมูลค่าการค้ารวมเพิ่มขึ้น 23,604.21 ล้านบาท เมื่อเทียบกับ ปี พ.ศ. 2542 และมีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 14,685.44 ล้านบาท ขณะที่มีมูลค่าการนำเข้าสินค้าจาก

มาเลเซียเพิ่มขึ้น 8,917.77 ล้านบาท สินค้าที่ไทยส่งออกจากด้านศุลกากรในจังหวัดสงขลาไปยังมาเลเซีย ส่วนใหญ่จัดเป็นสินค้าประเภทสิกรรมและอุตสาหกรรมการเกษตร โดยสินค้าส่งออก 10 อันดับแรกในปี พ.ศ. 2543 ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ยางพารา น้ำมันเชื้อเพลิง อาหารบรรจุกระป๋อง สัตว์น้ำทะเล เช่น กุ้งกุลาดำ ถุงมือยาง เครื่องจักรกล ส่วนประกอบ ก๊าซธรรมชาติ ไม้ยางพาราแปรรูป และอุปกรณ์ไฟฟ้า ด้านการนำเข้าสินค้าจากมาเลเซียบริเวณชายแดนจังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่จัดเป็นสินค้าประเภททุน ชิ้นส่วนอะไหล่ อุปกรณ์ ผลิตภัณฑ์โลหะ สินค้าวัตถุดินและกึงสำเร็จรูป เป็นต้น ได้แก่ อุปกรณ์บุคคลเจ้าเครื่องจักร หลอดไฟฟ้าทัศน์ สัตว์น้ำ เช่น กุ้ง เกมี และปู ชิ้นส่วนอะไหล่ อุปกรณ์เครื่องยนต์ เครื่องจักรไฟฟ้า ส่วนประกอบโทรศัพท์มือถือ แผ่นอลูมิเนียม และอาหาร นอกจากนี้ สินค้าอื่นที่มีมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้น เช่น ผลิตภัณฑ์ทำด้วยเหล็ก กระป๋องเปล่าพร้อมฟ้า แผ่นพลาสติก พิล์ม เหล็กท่อนกลม เหล็กกล้า แอลสเปษทอสทำประดิ่น และสัตว์น้ำ เป็นต้น

ตารางที่ 2.9 รายการสินค้าส่งออกและนำเข้า ปี พ.ศ. 2544 ณ ด้านศุลกากรสะเดา จังหวัดสงขลา

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ	ส่งออก		ลำดับ	นำเข้า	
	รายการสินค้า	มูลค่า		รายการสินค้า	มูลค่า
1.	เครื่องจักร เครื่องใช้อุปกรณ์	6,344.05	1.	เครื่องจักรกล และส่วนประกอบ	4,873.63
2.	น้ำยางขัน	4,721.92	2.	เครื่องจักรไฟฟ้า อุปกรณ์	4,243.49
3.	เครื่องจักร ไฟฟ้า และอุปกรณ์	3,522.25	3.	เคมีภัณฑ์ ปู	1,374.39
4.	สัตว์น้ำ	1,709.93	4.	พลาสติก และของทำด้วยพลาสติก	1,241.97
5.	น้ำยางสด	896.76	5.	ผลิตภัณฑ์ทำด้วยเหล็ก	710.30
6.	ยางแท่ง	600.43	6.	สัตว์น้ำ	762.91
7.	ผักสดผลไม้	313.37	7.	ยางสังเคราะห์	266.89
8.	กระชายและของทำด้วยกระชาย	283.43	8.	ผลิตภัณฑ์อาหารอื่น ๆ	385.06
9.	ยางแผ่นร่มคันธัน 3	280.62	9.	เหล็ก เหล็กกล้า	101.93
10.	ผลิตภัณฑ์ไม้ยางพารา	129.12	10.	ผักสด ผลไม้	119.50
11.	พลาสติกและของทำด้วยพลาสติก	127.45	11.	รถยก รถจักรยานยนต์ รถแทรกเตอร์	383.71
12.	อาหารบรรจุกระป๋อง	108.04	12.	ไม้แปรรูป	5.26
13.	ก๊าซปีโตรเลียมเหลว	82.79	13.	อื่น ๆ	2,707.27
14.	รัฐพืช เปปิง เก็บหมี่	74.44			
15.	เคมีภัณฑ์	67.26			
16.	ยางคราฟ	64.48			
17.	ไม้ยางพาราแปรรูป	46.95			
18.	ปูนซีเมนต์พลาสเตรอร์	46.15			
19.	เสียบยาง	38.15			
20.	อื่น ๆ	12,328.80			
รวม		31,656.42	รวม		17,179.01

ที่มา : ด้านศุลกากรสะเดา และสำนักงานพาณิชย์จังหวัด, 2545.

พิจารณาจากตารางดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า การส่งออกสินค้าของไทยบริเวณค่านคุลภาคระเดาไปยังมาเลเซีย ช่วงปี พ.ศ. 2544 สินค้าส่งออกบริเวณค่านคุลภาคระเดา จังหวัดสงขลา ที่สำคัญได้แก่ เครื่องจักร เครื่องใช้ก่อ ส่วนประกอบ น้ำยาขัน เครื่องจักรไฟฟ้า และเครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า สัตว์น้ำ น้ำชาสค ยางแท่ง และผักสดไม้สค เป็นต้น โดยมีมูลค่าการส่งออกบริเวณค่านคุลภาครจำนวน 31,656.42 ล้านบาท ขณะที่สินค้านำเข้าบริเวณค่านคุลภาครจากมาเลเซียสู่ไทยช่วงปี พ.ศ. 2544 ที่สำคัญได้แก่ เครื่องจักร เครื่องใช้ก่อ ส่วนประกอบ เครื่องจักรไฟฟ้า เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า เครื่องกัมท์ปุ๋ย พลาสติก และของทำด้วยพลาสติก ผลิตภัณฑ์ทำด้วยเหล็ก สัตว์น้ำ ยางสังเคราะห์ และผลิตภัณฑ์อาหาร เป็นต้น โดยมีมูลค่าการนำเข้าสินค้าบริเวณค่านคุลภาคระเดา จังหวัดสงขลา ปี พ.ศ. 2544 มูลค่า 17,179.01 ล้านบาท ซึ่งไทยได้เบริบงคุลการค้าจำนวน 14,477.41 ล้านบาท

ตารางที่ 2.10 • รายการสินค้าส่งออกนำเข้าปี พ.ศ. 2544 ณ ค่านคุลภาครป่าดังเบซาร์ จังหวัดสงขลา

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ	ส่งออก		ลำดับ	นำเข้า	
	รายการสินค้า	มูลค่า		รายการสินค้า	มูลค่า
1.	ยางแผ่นร่มควัน	8,563.28	1.	เครื่องจักรไฟฟ้าและอุปกรณ์	6,787.27
2.	ยางแท่ง	8,228.96	2.	มอเตอร์	577.85
3.	ถุงมือยาง	1,044.22	3.	ยางสังเคราะห์	262.33
4.	อาหารบรรจุกระป๋อง	1,034.91	4.	แผ่นอลูมิเนียมผลิตภัณฑ์	252.11
5.	น้ำยา	984.89	5.	ชิ้นส่วนประกอบรถยนต์นั่งเก่า	145.79
6.	ไม้ข้างพาราแปรรูป	491.44	6.	แผ่นพลาสติก แผ่นพีล์	130.27
7.	อาหารทะเลแช่แข็ง	244.20	7.	เครื่องจักรกล และส่วนประกอบ	104.47
8.	ของเด็กเล่น	234.99	8.	ส่วนประกอบเครื่องปรับอากาศ	97.46
9.	ผ้าอ้อมสำเร็จรูป	231.15	9.	เหล็กท่อกลมไม่เจีย	88.79
10.	แซนพูกระพุน ครีมนวนคุม	228.86	10.	ยางและของที่ทำด้วยยาง	76.81
11.	เส้นหมี่	213.32	11.	ปุ๋ย	52.77
12.	แป้งมันสำปะหลัง	182.55	12.	เครื่องซักผ้า	44.18
13.	ยางสกินนิลสือ	152.54	13.	แผ่นพิมพ์วงจร	32.51
14.	แป้งข้าวเหนียว ข้าวเจ้า	126.52	14.	หนังคินหมึกเคลือบ	26.06
15.	อะไหล่ อุปกรณ์	84.12	15.	collo ไม้สค	15.51
16.	อื่นๆ	9,088.20	16.	อื่นๆ	2,842.28
รวม		31,154.85	รวม		11,536.46

ที่มา : ค่านคุลภาครป่าดังเบซาร์ และสำนักงานพาณิชย์จังหวัดสงขลา, 2545.

การส่งออกสินค้าบริเวณด้านศุลกากรป่าดังเบชาร์ อําเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ช่วงปี พ.ศ. 2544 สินค้าที่สำคัญได้แก่ ยางแผ่นร่มกวัน ยางแท่ง ถุงมือยาง อาหารบรรจุกระป๋อง น้ำยาง ไนท์ยางพารา ประรูป อาหารทะเล เช่น เชิง ของเด็กเล่น ผ้าอ้อมสำเร็จรูป และแซมพูสาระพน คริมนวลดม เป็นต้น โดยมี มูลค่าส่งออกสินค้าจากไทยไปสู่มาเลเซีย จำนวน 31,154.85 ล้านบาท ขณะที่สินค้าที่ไทยนำเข้าบริเวณด้าน ศุลกากรป่าดัง-เบชาร์ ช่วงปี พ.ศ. 2544 จากมาเลเซีย ประกอบด้วยสินค้าประเภทเครื่องจักรไฟฟ้าและ อุปกรณ์ไฟฟ้า มอเตอร์ ยางสังเคราะห์ แผ่นอลูминียม และผลิตภัณฑ์ ชิ้นส่วนประกอบรถยนต์นั่งเก่า แผ่นพลาสติก แผ่นพิล์ม เครื่องจักรกลส่วนประกอบ และเหล็กท่อคอนไม่เจีย เป็นต้น โดยมีมูลค่านำเข้า รวม 11,536.46 ล้านบาท ซึ่งไทยได้เปรียบคุลการค้าบริเวณด้านศุลกากรป่าดังเบชาร์ดังกล่าว จำนวน 19,618.9 ล้านบาท

ช่วงปี พ.ศ. 2545 ภาวะการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย บริเวณจังหวัดสงขลา มีมูลค่าการค้ารวม ที่ผ่านด้านศุลกากร จังหวัดสงขลา 4 ด่าน ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2545 มีมูลค่าทั้งสิ้น 13,996.51 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากเดือนก่อน 294.64 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.15 (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดราชวิสาส, 2545 : 9) โดยสินค้าส่งออกมีมูลค่า 9,456.06 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 652.52 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.20 เมื่อเทียบกับเดือนก่อน สินค้านำเข้ามีมูลค่า 4,540.46 ล้านบาท ลดลง 257.87 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 5.37 เมื่อเทียบกับเดือนก่อน สำหรับการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย บริเวณด้านสะเดาและด้านป่าดังเบชาร์ มีมูลค่ารวม 7,014.00 ล้านบาท ลดลงจากเดือนก่อน 203.97 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 2.82 แยกเป็น สินค้าส่งออกมูลค่า 4,371.73 ล้านบาท ลดลง 102.44 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 2.28 เมื่อเทียบกับ เดือนก่อน ขณะที่สินค้านำเข้ามีมูลค่า 2,642.27 ล้านบาท ลดลง 101.53 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 3.70 เมื่อเทียบกับเดือนก่อน โดยสรุปมูลค่าการค้าระหว่างประเทศและการค้าชายแดนที่ผ่านด้านศุลกากรจังหวัด สงขลา ประจำเดือนกุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. 2545 ไทยเกินคุลการค้ามาเลเซีย มูลค่า 4,915.60 ล้านบาท

(2) สภาพการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย บริเวณจังหวัดราชวิสาส ก่อให้เกิดความไม่สงบใน จังหวัด ราชวิสาสเป็นจังหวัดที่มีแนวเขตแดนติดกับประเทศไทย ยาวถึง 189 กิโลเมตร ในท้องที่อําเภอตากใน ที่ราบสูง โภ-ลอก แม่น้ำสุรินทร์ และจะแนะ ซึ่งติดกับประเทศไทยมาเลเซียบริเวณรัฐกลันตัน มีช่องทางการค้าและ ด้านศุลกากรอยู่ให้บริการอำนวยความสะดวกด้านพิธีศุลกากร โดยมีด่าน 3 แห่งดังนี้ (สำนักงานพาณิชย์ จังหวัดราชวิสาส, 2543 : 57-59)

- ก. ด่านศุลกากรราชวิสาส ตั้งอยู่ที่ อําเภอมีอง จังหวัดราชวิสาส
- ข. ด่านศุลกากรตากใน ตั้งอยู่ที่ ตำบลเจี้้ห์ อําเภอตากใน จังหวัดราชวิสาส
- ค. ด่านศุลกากรสุไหงโภ-ลอก ตั้งอยู่ที่ อําเภอสุไหงโภ-ลอก และจุดผ่านแดน 1 แห่ง คือ จุดผ่านแดนบ้านบูเก็ตตา อําเภอแม่สอด จังหวัดเชียงราย

ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดราชวิสาสมีความสัมพันธ์ทางด้านเครือญาติ ศาสนា ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมคล้ายคลึงกับประชาชนในประเทศไทยอย่างใกล้ชิด ประกอบกับ

ประเทศไทยและมาเลเซียมีพื้นฐานการผลิตสินค้าที่แตกต่างกันหลายชนิด รวมทั้งคุณภาพของสินค้าและราคาจำหน่ายที่แตกต่างกันมาก ก่อให้เกิดการค้าชายแดนขึ้นระหว่างประชาชนที่อาศัยอยู่ด้านแนวเขตแดนของประเทศไทยทั้งสอง เนื่องจากอิรักเป็นเมืองชายแดนของจังหวัดราชวิหารที่มีการค้าผ่านแดนอยู่ในระดับสูง ทั้งในด้านปริมาณและมูลค่าของสินค้ามากกว่าอิรักฯ แต่เดิมอิรักฯ จึงทำให้ธุรกิจการค้าต่างๆ ที่สำคัญของจังหวัดส่วนใหญ่ไปตั้งอยู่ในอิรักฯ สำหรับอิรักฯ ที่มีความเจริญของภาคเอกชนมากกว่าในเขตอิรักฯ เมืองราชวิหาร ซึ่งเป็นที่ตั้งของจังหวัด

การค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย บริเวณจังหวัดราชวิหาร ช่วงปี พ.ศ. 2543 มีมูลค่าเท่ากับ 2,518.55 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2542 ร้อยละ 10.48 แยกเป็นมูลค่าส่งออก 971.61 ล้านบาท ลดลง 0.43% เมื่อเทียบกับปีก่อน ขณะที่มูลค่าสินค้านำเข้า 1,546.94 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 18.64% เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยไทยเสียเปรียบดุลการค้าชายแดนกับมาเลเซีย จำนวน 575.33 ล้านบาท การค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย ด้านจังหวัดราชวิหารมียอดดุลการค้าขาดดุลเกือบทุกปี เนื่องจากประเทศไทยมีความต้องการใช้ไม้มาก และไม่มีภายในประเทศไทย ไม่เพียงพอ กับการบริโภค ทำให้มีการนำเข้าไม้ประดูกทางด้านชายแดนอิรักฯ สำหรับอิรักฯ ที่มีความหลากหลายในปริมาณที่สูงมาก เป็นผลทำให้ดุลการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย บริเวณจังหวัดราชวิหารมียอดขาดดุลการค้าในอัตราที่สูง ประกอบกับมูลค่าสินค้าที่นำเข้ามีราคาต่อหน่วยสูงกว่า ราคายอดขายของสินค้าที่มีการส่งออก ช่วงปี พ.ศ. 2542 ก่อให้เกิดผลเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2542 จำนวน 247.25 ล้านบาท ทั้งนี้ เนื่องจากมูลค่าสินค้านำเข้ามีมากขึ้น ในขณะที่การส่งออกมีมูลค่าลดลง

การค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย ด้านจังหวัดราชวิหาร นอกจากที่ผ่านด้านศุลกากรแล้ว ยังมีการค้าในลักษณะลักษณะส่งออกและลักษณะนำเข้าสินค้าจำนวนมากในแต่ละปี เนื่องจากสภาพการค้าชายแดนจังหวัดราชวิหารเอื้ออำนวยต่อการติดต่อไปมาหาสู่ของประชาชนตามแนวเขตแดนไทย–มาเลเซีย อันเป็นผลจากการความสัมพันธ์อันดี เครื่องยุทธิ์ ศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณี ทำให้การลักษณะส่งออกสินค้าตามแนวชายแดนของจังหวัดมีอยู่เป็นประจำ โดยเฉพาะการลักษณะนำเข้าสินค้าเกษตรบางชนิด เช่น น้ำมันปาล์ม หอยแครง หอยหัวใหญ่ กระเทียมแห้ง แป้งสาลี ก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อราคัสินค้าเกษตรชนิดเดียวที่ผลิตภายในประเทศไทยเป็นอย่างมาก มูลค่าการลักษณะส่งออกสินค้าเกษตรในปี พ.ศ. 2543 มีมูลค่าเท่ากับ 1,670,790 บาท ลดลงจากปี พ.ศ. 2542 จำนวน 288,874 บาท โดยสินค้าเกษตรที่ลดลงนำเข้าช่วงปี พ.ศ. 2543 คือ แป้งสาลี น้ำมันปาล์ม หอยหัวใหญ่ กระเทียมแห้ง และหอยแครง มีมูลค่า 410,792 บาท สำหรับสินค้าลักษณะส่งออกบริเวณชายแดน เกิดจากการกีดกันทางการค้าของมาเลเซีย ทำให้การส่งออกสินค้าบางชนิดของไทยเป็นไปในลักษณะลักษณะส่งออก และไม่มีตัวเลขทางสถิติ สินค้าที่ลักษณะส่งออกจากชายแดนไทยไปมาเลเซีย ได้แก่ ข้าวสาร ซึ่งเป็นสินค้าที่มาเลเซียกีดกันอย่างเข้มงวด นอกจากนี้เป็นการลักษณะส่งออกประเภทผักผลไม้ เชือผ้า และผลิตภัณฑ์พลาสติก เป็นต้น

ตารางที่ 2.11 สถิติการนำเข้า-ส่งออกสินค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ผ่านด่านศุลกากรในเขตจังหวัด-ราชีวัสดุ ช่วงปี พ.ศ. 2541 - 2544

(หน่วย : ล้านบาท)

รายการ	พ.ศ. 2541	พ.ศ. 2542	พ.ศ. 2543	พ.ศ. 2544
ส่งออก	767.13	975.81	971.61	1,341.82
นำเข้า	1,243.86	1,303.89	1,546.94	1,406.28
รวม	2,010.99	2,279.70	2,518.59	2,748.10
คุณภาพค้า	-476.73	-328.08	-575.33	-64.46

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดราชีวัสดุ, 2545.

ปี พ.ศ. 2543 ด้านจังหวัดราชีวัสดุ ตั้งแต่เดือนมกราคม – ธันวาคม มีมูลค่าการค้าชายแดน รวม 2,518.59 ล้านบาท เมื่อเปรียบกับปี พ.ศ. 2542 ในช่วงเวลาเดียวกัน มีมูลค่าเพิ่มขึ้น 238.85 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.48 การนำเข้า-ส่งออกสินค้าผ่านด่านศุลกากรในเขตจังหวัดราชีวัสดุช่วงปี พ.ศ. 2543 มีการนำเข้าสินค้าจากชายแดนมาเลเซียมาไทย มูลค่า 1,546.94 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกัน ของปีก่อนจำนวน 243.05 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.64 ขณะที่มูลค่าการส่งออกสินค้าจากชายแดน ไทยไปมาเลเซีย ปี พ.ศ. 2543 มีมูลค่า 971.61 ล้านบาท ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี พ.ศ. 2542 จำนวน 4.20 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 0.43 ขณะที่คุณภาพค้าเพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันในปี พ.ศ. 2542 จำนวน 247.25 ล้านบาท สาเหตุหลักเนื่องจากมีการนำเข้าสินค้าวัตถุคิบประเกทไม้ประรูป และสินค้าอุปโภค บริโภคเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่การส่งออกสินค้าประเกทสินค้าอุตสาหกรรมการเกษตรและสินค้า เกษตรกรรม เช่น สินค้าประมงและปศุสัตว์ลดลง สำหรับมูลค่าการส่งออก-นำเข้าสินค้าบริเวณชายแดน ไทย – มาเลเซีย บริเวณจังหวัดราชีวัสดุ ช่วงปี พ.ศ. 2544 และ พ.ศ. 2545 ถึงเดือนกุมภาพันธ์นี้ กล่าวไว้ ว่า การค้าชายแดนบริเวณนี้ก็ยังขาดคุณภาพค้าแก่มาเลเซีย นั่นคือ ช่วงปี 2544 มูลค่าการส่งออก 1,341.82 ล้านบาท ขณะที่มูลค่าการนำเข้าสินค้าจากมาเลเซียเพิ่มขึ้น 1,406.28 ล้านบาท โดยไทยเสียเปรียบคุณภาพค้า 64.46 ล้านบาท ขณะที่ปี พ.ศ. 2545 ช่วงเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ ไทยส่งออกสินค้าไปยัง มาเลเซีย มูลค่า 194.60 ล้านบาท แต่นำเข้าสินค้าจากมาเลเซีย มีมูลค่ามากกว่า 215.99 ล้านบาท ไทยยังคง เสียเปรียบคุณภาพค้า 21.39 ล้านบาท อันเป็นผลจากการ ส่งออกสินค้าเกษตรกรรมและสินค้าอุตสาหกรรม ของไทยลดลง ขณะที่การลักษณะส่งออกและนำเข้าสินค้า ยังคงมีอยู่ โดยเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 สินค้า ที่มีการลักษณะนำเข้าประเทศไทย ได้แก่ กระเทียมแห้ง น้ำมันปาล์ม แป้งสาลี และหัวหนองใหญ่ จำนวน 1,731 กิโลกรัม มูลค่า 46,949 บาท

ตารางที่ 2.12 รายการแสดงสินค้าส่งออกและนำเข้าปี พ.ศ. 2544 ณ ค่าณค่าสุ่มการสุ่มไป-กลับ จังหวัด
นราธิวาส

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ	ส่งออก		ลำดับ	นำเข้า	
	รายการสินค้า	มูลค่า		รายการสินค้า	มูลค่า
1.	ผลไม้ผักสด	318.95	1.	ไม้ประดับ	947.87
2.	ก้าชปีโตรเลียมเหลว	210.34	2.	หนังโคลนักเกลือ	80.36
3.	หนังกระเบื้อง โภฟอกแล้ว	161.32	3.	อุปกรณ์เทียบเงื่อนผังใบเจ็บรูป	61.02
4.	กระจาก	72.59	4.	ขันมปั้งอบกรอบปูรุงรส	54.21
5.	เศษยางจากต้นยาง	68.82	5.	ไม้หม่อน	30.18
6.	ถ้อยแม่กระถินต์	34.26	6.	เม็ดเงินยังไม่ขึ้นรูป	26.36
7.	มะหมีกึงสำเร็จรูป	28.60	7.	ขันม	4.30
8.	ของใช้ทำด้วยพลาสติก	24.74	8.	เนื้อสัตว์แช่เย็นจนแข็ง	1.88
9.	ท่อเหล็กกลวง	22.43	9.	แม่พิมพ์สำหรับหล่อล้อเก่าใช้แล้ว	1.58
10.	แผ่นแก้วชนิดมีลายเคลือบสี	22.22	10.	รองเท้าเก่าใช้แล้ว	1.49
11.	แป้งมันสำปะหลัง	21.30	11.	อื่นๆ	12.68
12.	เครื่องคัมบารูงกำลัง	16.18	12.		
13.	ผลไม้ปูรุงรส	15.66	13.		
14.	เส้นหมี่	13.72	14.		
15.	โคมหลอดไฟ	13.56	15.		
16.	ถั่วสิงคากแห้งหั่งเปลือก	13.52	16.		
17.	แผ่นเหล็ก	13.21			
18.	เครื่องถูบน้ำ ปั๊มน้ำ อะไหล่	12.79			
19.	ของเด็กเล่นทำด้วยพลาสติก	9.42			
20.	อื่นๆ	138.24			
รวม		1,231.67	รวม		1,221.93

ที่มา : ค่าณค่าสุ่มการสุ่มไป-กลับ จังหวัดนราธิวาส, 2545.

รายการสินค้าที่ไทยส่งออกบริเวณชายแดนผ่านค่าณค่าสุ่มการสุ่มไป-กลับ จังหวัดนราธิวาส ช่วงปี พ.ศ. 2544 ที่สำคัญได้แก่ ผลไม้ผักสด ก้าชปีโตรเลียมเหลว หนังกระเบื้อง โภฟอกสมบูรณ์แล้ว กระจาก เศษยางจากต้นยาง ถ้อยแม่กระถินต์ มะหมีกึงสำเร็จรูป ของใช้ทำด้วยพลาสติก ท่อเหล็กกลวง แผ่นแก้วชนิดมีลายเคลือบสี และแป้งมันสำปะหลัง เป็นต้น โดยมีมูลค่าส่งออกสินค้าชายแดนดังกล่าว 1,231.67 ล้านบาท ขณะที่ช่วงปีเดียวกัน ไทยนำเข้าสินค้าบริเวณชายแดนมาแล้วเช่นโดยผ่านค่าณค่าสุ่มการสุ่มไป-กลับ ที่สำคัญประกอบด้วย ไม้ประดับ หนังโคลนักเกลือ อุปกรณ์เทียบเงื่อนผังใบเจ็บรูป ขันมปั้งอบกรอบปูรุงรส ไม้หม่อน เม็ดเงินยังไม่ขึ้นรูป ขันม เนื้อสัตว์แช่เย็นจนแข็ง แม่พิมพ์สำหรับหล่อล้อเก่าใช้แล้ว และรองเท้า

เก่าใช้แล้ว เป็นต้น โดยมีมูลค่าน้ำเข้า 1,221.93 ล้านบาท โดยไทยได้คุณการค้ามูลค่า 9.74 ล้านบาท เนื่องจาก
ช่วงปี พ.ศ. 2544 บริเวณด้านชายแดนสู่ทางโภ-กอ

ตารางที่ 2.13 รายการสินค้าส่งออก-นำเข้า ปี พ.ศ. 2544 ณ ค่านคุณการตากใบ จังหวัดนราธิวาส

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ	ส่งออก	จำนวน	ลำดับ	นำเข้า	
				รายการสินค้า	มูลค่า
1.	ปลาสด	62.66	1.	ไม้ประรูป	51.07
2.	แป้งมันสำปะหลัง	44.94	2.	ปลาโอแซ่ยืน	48.52
3.	สับปะรด	5.77	3.	ลังปลาสติกเปล่า	38.69
4.	กะหล่ำปลี	5.63	4.	หนังโคหมักเกลือ	22.16
5.	มะม่วง	4.93	5.	เศษกระดาษ	20.00
6.	น้ำตาลแวร์	4.66	6.	ถุงสุดแซ่บเงี้ยง	2.58
7.	เนย	3.60	7.	หอยหัวใหญ่	0.4
8.	ลูกปุยกระเพรา	2.81	8.	ใบจากสด	0.23
9.	ส้มเขียวหวาน	1.78	9.	ปลาเบญจพรรณสด	0.22
10.	ปลาแห้ง	1.55	10.	กระชายผ้าอ้อม	0.11
11.	อื่นๆ	4.38	11.	อื่นๆ	0.23
รวม		109.93	รวม		184.35

ที่มา : ค่านคุณการตากใบ และสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนราธิวาส, 2545.

ช่วงปี พ.ศ. 2544 รายการสินค้าที่ไทยส่งออกบริเวณชายแดนค่านคุณการตากใบ จังหวัดนราธิวาส ประกอบด้วย ปลาสด แป้งมันสำปะหลัง สับปะรด กะหล่ำปลี มะม่วง น้ำตาลแวร์ เนย ลูกปุยกระเพรา ส้มเขียวหวาน และปลาแห้ง เป็นต้น โดยมีมูลค่า 109.93 ล้านบาท ขณะเดียวกัน รายการสินค้านำเข้าจากชายแดนมาเดชีโดยผ่านค่านคุณการตากใบ จังหวัดนราธิวาส ได้แก่ ไม้ประรูป ปลาโอแซ่ยืน ลังปลาสติกเปล่า หนังโคหมักเกลือ เศษกระดาษ ถุงสุดแซ่บเงี้ยง หอยหัวใหญ่ ใบจากสด ปลาเบญจพรรณสด และกระชายผ้าอ้อม เป็นต้น มูลค่าน้ำเข้า 184.35 ล้านบาท โดยไทยเสียคุณการค้า มูลค่า 74.42 ล้านบาท ซึ่งมีมูลค่าทำการค้าขายนริเวณค่านตากใบทั้งสิ้น 294.28 ล้านบาท

(3) สภาพการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย บริเวณจังหวัดปัตตานี กล่าวไว้ว่า จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ฝั่งทะเลด้านตะวันออกของภาคใต้ มีพื้นที่ทั้งหมด 1,940 ตารางกิโลเมตร ชายฝั่งยาวประมาณ 116.4 กิโลเมตร เป็นจังหวัดชายแดนที่ไม่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย แต่ได้รับการยอมรับให้เป็น 1 ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเป็นจังหวัดหนึ่งที่เข้าร่วมโครงการ IMT-GT ภาระการค้ากับประเทศมาเลเซียไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปธรรมได้อย่างชัดเจน (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดปัตตานี, 2544 : 12) เพราะจังหวัดปัตตานีไม่มีพรมแดนติดต่อโดยตรงกับประเทศไทย แต่จะมีอาณาเขตติดต่อทางทะเลเท่านั้น ทำให้การค้าโดยตรงกับมาเลเซียไม่มี ดังนั้น การค้าที่เกิดขึ้นจะเป็นการค้าในลักษณะการผ่าน (Transit) เพื่อไปยังประเทศที่สาม แม้ว่าจังหวัดปัตตานีจะมีผู้ประกอบการค้าส่งออกหลายราย แต่มีผู้ประกอบการค้าเพียงไม่กี่รายเท่านั้นที่ส่งออกสินค้าผ่านค่านศุลกากรปัตตานี เนื่องจากมีค่านศุลกากรค่าเดียว เมื่อเข้าเมืองต่างประเทศ หรือทำพิธีการทางศุลกากรที่ปัตตานีเสร็จ ก็ต้องขนส่งสินค้าไปส่งออกทางด้านชายแดนจังหวัดอื่น โดยผู้ประกอบการในจังหวัดปัตตานีบางส่วนทำการยื่นเอกสารหรือกระทำพิธีการทางค่านศุลกากรตามจังหวัดชายแดน เช่น ค่านศุลกากรสูสีห์โภ-ลอก ค่านศุลกากรตากใบ จังหวัดนราธิวาส และค่านศุลกากรยะลา จังหวัดสงขลา เป็นต้น เพื่อความสะดวกและคล่องตัว ซึ่งสินค้าส่งออกของปัตตานีไปยังมาเลเซียจะเป็นสินค้าผลิตภัณฑ์อาหารทะเล และสินค้าชนิดส่วนเฟอร์นิเจอร์จากไม้ยางพารา ส่วนสินค้านำเข้าจะมีน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นสินค้าจำพวกเบ็ดเตล็ด

ตารางที่ 2.14 สถิติการนำเข้า-ส่งออกสินค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย ผ่านค่านศุลกากรจังหวัดปัตตานี ช่วงปี พ.ศ. 2541 - 2544

(หน่วย : ล้านบาท)

รายการ	พ.ศ. 2541	พ.ศ. 2542	พ.ศ. 2543	พ.ศ. 2544
ส่งออก	113.63	170.70	135.92	102.93
นำเข้า	1.17	0.82	0.78	0.01
รวม	114.80	171.53	136.70	102.94
คุลการค้า	112.46	169.70	135.14	102.92

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดปัตตานี, 2544.

การค้าชายแดนไทย–มาเลเซีย บริเวณจังหวัดปัตตานีมีน้อยมาก ส่วนใหญ่จะส่งสินค้าออกมากกว่านำเข้า ทำให้ไทยได้เปรียบการค้าชายแดนกับมาเลเซียติดต่อ ตั้งแต่ปี 2541 – 2544 โดยปี พ.ศ. 2541 มูลค่าการส่งออก 113.63 ล้านบาท นำเข้าสินค้าจากมาเลเซียเพียง 1.17 ล้านบาท ไทยได้คุลการค้า 112.46 ล้านบาท

ขณะที่ปี พ.ศ. 2542 มูลค่าการส่งออกชายแดนไทย-มาเลเซีย บริเวณด่านศุลกากรปีตานี 170.71 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 57.08 ล้านบาท และนำเข้ามูลค่า 0.82 ล้านบาท ลดลง 0.35 ล้านบาท และปี พ.ศ. 2544 การค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ผ่านด่านศุลกากรปีตานี มีมูลค่าส่งออก 102.93 ล้านบาท มูลค่านำเข้า 0.01 ซึ่งลดลง โดยมูลค่ารวมจำนวน 102.94 ซึ่งไทยได้เปรียบดุลการค้ามาเลเซีย ณ ด่านศุลกากรปีตานี 102.92 ล้านบาท

ตารางที่ 2.15 รายการสินค้าส่งออก-นำเข้า ปี พ.ศ. 2544 ณ ด่านศุลกากรปีตานี จังหวัดปีตานี

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ	ส่งออก	มูลค่า	ลำดับ	นำเข้า	
				รายการสินค้า	มูลค่า
1.	อาหารทะเลสดแช่แข็ง	85.34	1.	เบ็ดเตล็ด	0.01
2.	ชิ้นส่วนเฟอร์นิเจอร์	17.59			
รวม		102.93	รวม		0.01

ที่มา : ด่านศุลกากรปีตานี และสำนักงานพาณิชย์จังหวัดปีตานี, 2545.

ภาวะการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ประจำเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 ของจังหวัดปีตานี มีมูลค่าการส่งออกรวม 1.34 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อน มูลค่าเพิ่มขึ้น 0.82 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 158 และเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี พ.ศ. 2544 มีมูลค่าการค้าลดลง 8.56 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 86.46

(4) สภาพการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย บริเวณจังหวัดสตูล กล่าวไว้ว่า จังหวัดสตูลเป็นจังหวัดสุดเขตแดนใต้ของประเทศไทยทางชายฝั่งทะเลอันดามัน อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 973 กิโลเมตร จังหวัดสตูลมีด่านศุลกากร 2 ด่าน คือ ด่านศุลกากรสตูล ตั้งอยู่ที่บ้านคำมูล อำเภอเมือง จังหวัดสตูล และด่านศุลกากรวังประจัน ตั้งอยู่ที่ตำบลวังประจัน อำเภอโคน จังหวัดสตูล เนื่องจากด่านศุลกากรสตูลเป็นด่านที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย โดยติดต่อทางทะเล มีการนำเข้าและส่งออกสินค้าไปยังประเทศไทยและมาเลเซียโดยทางเรือเป็นหลัก และมีการนำเข้า-ส่งออกสินค้าแต่ละปีไม่นานนัก (ด่านศุลกากรสตูล, 2545 : 2) เนื่องจากความต้องการของตลาดโลก ใกล้เคียงกัน แต่บางปีจะมีการนำเข้าและส่งออกมาก เพราะความต้องการของตลาดมีสูง ดังนั้น การนำเข้าและส่งออกสินค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ของจังหวัดสตูลจึงมีความใกล้เคียงกัน ไม่แตกต่างกันมากนัก

**ตารางที่ 2.16 สถิติการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย ที่ผ่านค่าณศุลกาดไปยังรัฐเคคาห์และรัฐเปอร์ลิส
ช่วงปี พ.ศ. 2540 - 2544**

(ล้านบาท)

รายการ	ปี พ.ศ. 2540	ปี พ.ศ. 2541	ปี พ.ศ. 2542	ปี พ.ศ. 2543	ปี พ.ศ. 2544
ส่งออก	116.56	57.64	26.02	20.69	37.86
นำเข้า	58.99	8.44	20.50	19.16	27.68
มูลค่ารวม	175.55	66.08	46.52	39.85	65.54
คุณภาพค้า	57.57	49.20	5.52	1.53	10.18

ที่มา : ค่าณศุลกากรศุลกาด และสำนักงานพาณิชย์จังหวัดศุลกาด, 2545.

ภาคชายแดนไทย – มาเลเซีย จังหวัดศุลกาด ช่วงปี พ.ศ. 2541 – 2544 ที่ผ่านมา ไทยได้เปรียบดุลการค้าลดลงเวลา โดยช่วงปี พ.ศ. 2541 มูลค่าการส่งออกสินค้าไทยผ่านชายแดนจังหวัดศุลกาดไปยังมาเลเซีย 116.56 ล้านบาท ขณะที่มูลค่าการนำเข้าสินค้าจากมาเลเซียมีเพียง 58.99 ล้านบาท ส่งผลให้ไทยได้คุณภาพค้าปี 2541 มูลค่า 57.57 ล้านบาท ปี 2542 มูลค่าการส่งออกสินค้าชายแดนไทยไปยังมาเลเซีย 57.64 ล้านบาท ลดลงจำนวน 58.92 ล้านบาท ขณะที่มูลค่านำเข้าสินค้าจากมาเลเซีย 8.44 ล้านบาท ลดลงถึง 50.55 ล้านบาท จากปี 2540 แต่ไทยยังคงได้คุณภาพค้ามาเลเซียมูลค่า 49.20 ล้านบาท และช่วงปี พ.ศ. 2544 มูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยผ่านชายแดนมาเลเซีย ณ จังหวัดศุลกาด 37.86 มีมูลค่าลดลง ขณะที่มูลค่านำเข้าสินค้าชายแดนมาเลเซียเพิ่มขึ้น 27.68 ล้านบาท โดยไทยคงได้เปรียบดุลการค้าจำนวน 10.18 ล้านบาท ซึ่งมียอดการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย ช่วงปี พ.ศ. 2544 รวมทั้งสิ้น 65.54 ล้านบาท สินค้าที่ไทยส่งออกไปยังมาเลเซียบริเวณค่าณศุลกากรจังหวัดศุลกาดได้แก่ พัสดุ ผลไม้ สัตว์น้ำ อิฐ ดินเผา ถ่าน ไม้ป่าชายเลน วัสดุก่อสร้าง เสื้อผ้า ผ้าเป็นผืน เครื่องจักรอุปกรณ์ และอาหาร เป็นต้น ขณะที่สินค้านำเข้าจากชายแดนประเทศไทยมาเลเซียบริเวณค่าณศุลกากรจังหวัดศุลกาดได้แก่ หนังดิบสดใส่เกลือ เครื่องจักรและอุปกรณ์สัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์ แป้งข้าวสาลี เม็ดพลาสติก ผ้าโซริง ถุงพลาสติกเป็นม้วน และยางรถยก เป็นต้น

ขณะที่ค่าณศุลกากรวังประจัน อำเภอคอน จังหวัดศุลกาด มีการค้าชายแดนกับมาเลเซียช่วงปี พ.ศ. 2535 – 2544 ซึ่งเป็นสินค้าขาเข้าจำนวน 974 ราย คิดเป็นมูลค่า 12,846.912 บาท โดยสินค้าส่งออกไม่มีเนื้องจากค่าณวังเกลื่อนของมาเลเซียไม่มีการทำพิธีการทางค่าณศุลกากร จึงมีเพียงการนำเข้าสินค้าชายแดนมาเลเซียยังไทยบริเวณค่าณศุลกากรวังประจัน จังหวัดศุลกาดอย่างเดียว (ค่าณศุลกากรวังประจัน, 2545 : 1)

โดยสินค้าเข้าที่สำคัญช่วงปี พ.ศ. 2535 – 2544 บริเวณดังกล่าวได้แก่ ตัวนประกอบเครื่องบินน้ำมันปาล์ม เครื่องยนต์เก่าใช้แล้ว เตียงนอนทำด้วยเหล็ก รถจักรยาน และอุปกรณ์ตู้ปลา

ตารางที่ 2.17 สินค้าส่งออกและนำเข้าชายแดนที่สำคัญระหว่างจังหวัดสตูลกับมาเลเซีย ปี พ.ศ. 2544

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ	ส่งออก		ลำดับ	นำเข้า	
	รายการสินค้า	มูลค่า		รายการสินค้า	มูลค่า
1.	วัสดุก่อสร้าง	7.88	1.	เครื่องจักรอุปกรณ์ที่ใช้ในโรงงาน	8.53
2.	ผลิตภัณฑ์เชร์วานิก	7.86	2.	ประมงและปศุสัตว์	8.48
3.	อุตสาหกรรมการเกษตร	4.68	3.	อุตสาหกรรมการเกษตร	4.21
4.	กสิกรรม	3.38	4.	พลาสติกและผลิตภัณฑ์	2.71
5.	ไม้ ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์	1.05	5.	เครื่องบิน เรือ อุปกรณ์	1.25
6.	พลาสติกและผลิตภัณฑ์	0.72	6.	สิ่งทอ	0.54
7.	เครื่องจักร ไม้ใช้ไฟฟ้า	0.28	7.	เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์	0.30
8.	สินค้าประมง ปศุสัตว์	0.25	8.	หนังและผลิตภัณฑ์หนังฟอกหนังอัด	0.08
9.	เหล็ก เหล็กกล้า ผลิตภัณฑ์	0.18	9.	แก้วและผลิตภัณฑ์	0.01
10.	เครื่องสูบภัณฑ์	0.18	10.	เคมีภัณฑ์	0.01
รวม		26.46	รวม		26.11

ที่มา : ค่านคุณภาพการจังหวัดสตูล และสำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล, 2545.

การค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย บริเวณจังหวัดสตูล ช่วงปี พ.ศ. 2544 มีการส่งออกสินค้าจากชายแดนไทยไปปัจจุบันแล้วซึ่งมูลค่า 26.46 ล้านบาท ขณะที่มูลค่าการนำเข้าสินค้าจากประเทศไทยเพิ่มขึ้น บริเวณด้านคุณภาพการจังหวัดสตูล 26.11 ล้านบาท โดยไทยได้เปรียบคุณค่า 0.35 ล้านบาท จากมูลค่าการค้ารวมทั้งสิ้น 52.57 ล้านบาท สินค้าส่งออกที่สำคัญของจังหวัดสตูลไปปัจจุบันประเทคโนโลยามาเลเซีย ได้แก่ วัสดุก่อสร้าง ผลิตภัณฑ์เชร์วานิก อุตสาหกรรมการเกษตร กสิกรรม ไม้ ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์ พลาสติกและผลิตภัณฑ์ เครื่องจักร ไม้ใช้ไฟฟ้า ประมง ปศุสัตว์ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ และเครื่องสูบภัณฑ์ เป็นต้น โดยสินค้าที่นำเข้าจากชายแดนประเทศไทยเพิ่มขึ้น บริเวณจังหวัดสตูล ได้แก่ เครื่องจักรอุปกรณ์ที่ใช้ในโรงงาน ประมงปศุสัตว์ อุตสาหกรรมการเกษตร พลาสติก และผลิตภัณฑ์ เครื่องบิน เรือและอุปกรณ์ สิ่งทอ เครื่องใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า หนังและผลิตภัณฑ์หนังฟอกหนังอัด แก้วและผลิตภัณฑ์ และเคมีภัณฑ์ เป็นต้น

ตารางที่ 2.18 รายการสินค้าส่งออกและนำเข้า ปี 2544 ณ ด่านศุลกากรจังหวัดสตูล

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ	ส่งออก		ลำดับ	นำเข้า	
	รายการสินค้า	มูลค่า		รายการสินค้า	มูลค่า
1.	อิฐคิเนเพา	14.92	1.	สัตว์น้ำมีชีวิต / แซ่เบี้ยง	36.73
2.	สัตว์น้ำ	12.59	2.	เครื่องจักร อุปกรณ์	9.06
3.	วัสดุก่อสร้าง	10.45	3.	ยางรถบันต์	4.77
4.	ผักสด ผลไม้สด	8.12	4.	กะปิ	0.53
5.	ปลากระดักแห้ง	1.90	5.	อื่น ๆ	4.55
6.	ถ่านไม้	1.04			
7.	ของทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	6.20			
8.	เซรามิก	0.20			
9.	ต้นข้าว	0.20			
10.	กระเบื้องมุงหลังคา	0.18			
11.	อื่น ๆ	3.08			
รวม		52.66	รวม		55.64

ที่มา : ด่านศุลกากรจังหวัดสตูล และสำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล, 2545.

การค้าชายแดนบริเวณด่านศุลกากรสตูล ช่วงปี พ.ศ. 2544 กับประเทศไทย เนื้อหาค่าการส่งออก 52.66 ล้านบาท และมูลค่านำเข้าสินค้าจากชายแดนประเทศไทย 55.64 ล้านบาท โดยไทยขาดดุลการค้า 2.98 ล้านบาท จากยอดการค้ารวม 108.30 ล้านบาท สินค้าที่ส่งออกไปยังประเทศไทยเป็นบริเวณด่านศุลกากรสตูลได้แก่ อิฐ อินเพา สัตว์น้ำ วัสดุก่อสร้าง ผักสด ผลไม้สด ปลากระดักแห้ง และถ่านไม้ เป็นต้น ขณะที่สินค้านำเข้ามาจากการประเทศไทยเป็นบริเวณด่านศุลกากรสตูล ได้แก่ สัตว์น้ำมีชีวิตและแซ่เบี้ยง เครื่องจักร อุปกรณ์ ยางรถบันต์ และกะปิ เป็นต้น

ตารางที่ 2.19 รายการสินค้าส่งออกและนำเข้าปี พ.ศ. 2544 ณ ค่าณค่าศุลกากรวังประจัน จังหวัดสตูล

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ	ส่งออก		ลำดับ	นำเข้า	
	รายการสินค้า	มูลค่า		รายการสินค้า	มูลค่า
-	-	-	1.	รถจักรยานยนต์	0.60
			2.	เตียงนอนทำด้วยเหล็ก	0.16
			3.	อื่น ๆ	0.36
		-		รวม	1.12

ที่มา : ค่าณค่าศุลกากรวังประจัน และสำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล, 2545.

การค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย บริเวณค่าณค่าศุลกากรวังประจัน อำเภอควนโภน จังหวัดสตูล ช่วงปี พ.ศ. 2544 คงมีมูลค่านำเข้าสินค้ามาจากการค้าระหว่างประเทศมาเลเซียเพียงอย่างเดียว จำนวน 1.12 ล้านบาท โดยไม่มีการส่งออก เนื่องจากค่าณค่าของมาเลเซียไม่มีการทำพิธีการค่าณค่าศุลกากร ขณะที่สินค้าเข้าที่สำคัญบริเวณค่าณค่าของประเทศไทยได้แก่ รถจักรยานยนต์ เตียงนอนทำด้วยเหล็ก และกะปิ เป็นต้น ขณะที่การค้าชายแดนของจังหวัดสตูลช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. 2545 เมื่อเทียบกับเดือนมกราคม 2545 เป็นเดือนนี้ เดือนมกราคม 2545 การค้าเกินดุลคิดเป็นมูลค่า 1.89 ล้านบาท ขณะที่เดือนกุมภาพันธ์ 2545 การค้าขาดดุลคิดเป็นมูลค่า 1.14 ล้านบาท (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดราชบูรี, 2545 : 6) สาเหตุเป็นเพราะในเดือนกุมภาพันธ์ 2545 มีการนำเข้าสู่ภูมิภาคเชิงเขาแม่น้ำเป็นจำนวนมาก กิตติเป็นมูลค่า 2.76 ล้านบาท ขณะที่เดือนมกราคม 2545 มีการนำเข้าเพียง 0.29 ล้านบาท ประกอบกับเดือนมกราคม 2545 มีการส่งออกอิฐ ดินเผามาก กิตติเป็นมูลค่า 1.79 ล้านบาท ในขณะที่เดือนกุมภาพันธ์ 2545 มีการส่งออกกลดลงเหลือเพียง 1.37 ล้านบาท ขณะที่การค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย ของจังหวัดสตูล เดือนกุมภาพันธ์ 2545 เทียบกับเดือนกุมภาพันธ์ 2544 ดังนี้ เดือนกุมภาพันธ์ 2545 การค้าขาดดุล 1.14 ล้านบาท ส่วนเดือนกุมภาพันธ์ 2544 การค้าเกินดุล 1.86 ล้านบาท สาเหตุเป็นเพราะในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 มีการส่งออกสินค้าจำนวนมาก กล่าวคือ มีการส่งออกปลาทูน่าแช่แข็ง กิตติเป็นมูลค่า 926,800 บาท และปลากระตักแห้งส่งออก กิตติเป็นมูลค่า 894,780 บาท รวมทั้งการส่งออกอิฐ ดินเผา กิตติเป็นมูลค่า 869,217 บาท ขณะที่ในช่วงเดียวกันมีการนำเข้าสินค้าต่าง ๆ น้อยลง จึงมีผลทำให้การค้าเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 เกินดุล

(5) สภาพการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย บริเวณจังหวัดยะลา กล่าวได้ว่า จังหวัดยะลาเป็นจังหวัดใต้สุดของประเทศไทย มีพื้นที่ 4,521.078 ตารางกิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 1,084 กิโลเมตร

มีเขตแดนติดต่อกับประเทศไทยทางด้านอิมเบรตง เนื่องจากอิมเบรตงอยู่ห่างไกลจากตัวจังหวัดสีเขียวที่จะไปอิมเบรตงมีลักษณะคดเคี้ยวไปมา ต้องวิ่งตามไหหลีเข้ามากmany ทำให้การคมนาคมบนส่วนไม่สะดวก ต้องใช้เวลาเดินทางนานประมาณ 3 ชั่วโมง ทั้งนี้มีระยะทางเพียง 140 กิโลเมตรจากจังหวัดยะลาซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการขนส่งสินค้า กระทบต่อการนำเข้าและส่งออกสินค้าไปยังมาเลเซียที่ผ่านด่านศุลกากรเบตง ทำให้มีสินค้าปิรามน้อย มีมูลค่าต่ำน้อย ภาระการค้าไม่คึกคักเท่าที่ควรเมื่อเทียบกับการนำเข้าและส่งออกทางด่านศุลกากรอื่น สินค้าส่งออกส่วนใหญ่เป็นผลผลิตจากยางพารา เช่น ยางแผ่นร่มควัน น้ำยางขัน ยางแท่ง และเศษยาง สินค้านำเข้าที่สำคัญได้แก่ ไม้ประดับ แท่งก์เปล่าใช้แล้ว เครื่องจักรอุปกรณ์ คอมไม้สัด รวมทั้งสินค้าเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดยะลา, 2544 : 68) สำหรับสินค้านำเข้าที่มีจำนวนน้อยในห้องที่ต่าง ๆ ในจังหวัดยะลาส่วนใหญ่นำเข้าทางด่านศุลกากรสุไหงโก-ลก จังหวัดราชิวาส และด่านศุลกากรปาดังเบซาร์ จังหวัดสงขลา เนื่องจากเส้นทางคมนาคมบนส่วนส่วนมากกว่า นอกจากการซื้อขายสินค้าที่ผ่านพิธีการทางศุลกากรแล้ว ทางฝั่งมาเลเซียด้านอิมเบรตงยังมีร้านปลดภัยเป็นกลันสูญ ซึ่งมีสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องประดับ เหล้า บุหรี่ เครื่องสำอาง และสินค้าอุปโภคบริโภคทางจำหน่าย ซึ่งมีคนไทยเข้าไปจับจ่ายซื้อสินค้าดังกล่าวพอสมควร สำหรับชาวมาเลเซียนั้น นิยมเข้ามาเที่ยวฟังไทยบริเวณอิมเบรตงในวันหยุดพักผ่อน ซึ่งตรงกับวันศุกร์และวันเสาร์ ทำให้ช่วงวันดังกล่าวมีการซื้อขายสินค้าบริเวณชายแดนค่อนข้างคึกคัก

ตารางที่ 2.20 สถิติการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย ณ ด่านศุลกากรเบตง จังหวัดยะลา ช่วงปี พ.ศ. 2541 - 2544

(หน่วย : ล้านบาท)

รายการ	ปี พ.ศ. 2541	ปี พ.ศ. 2542	ปี พ.ศ. 2543	ปี พ.ศ. 2544
ส่งออก	1,096.94	823.25	1,077.30	928.27
นำเข้า	67.29	44.18	35.19	50.27
มูลค่ารวม	1,164.23	867.43	1,112.49	978.54
คุณภาพค้า	1,029.65	779.07	1,042.11	878.00

ที่มา : ด่านศุลกากรเบตง และสำนักงานพาณิชย์จังหวัดยะลา, 2545.

การค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย บริเวณด่านศุลกากรเบตง จังหวัดยะลา ปี 2541 มีมูลค่าการค้ารวม 1,164.23 ล้านบาท แยกเป็นมูลค่าส่งออกสินค้า 1,096.94 ล้านบาท มูลค่าการนำเข้าสินค้า 67.29 ล้านบาท ซึ่งไทยได้เปรียบคุณภาพค้า 1,029.65 ล้านบาท ขณะที่ปี 2542 มูลค่าการนำเข้าและส่งออกบริเวณชายแดนไทย – มาเลเซีย ณ ด่านศุลกากรเบตง มีมูลค่ารวม 867.43 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2541 ปรากฏว่ามูลค่าการค้าลดลง

296.80 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 25.49 โดยแยกเป็นการส่งออกสินค้าจากชายแดนไทยไปมาเลเซีย จำนวน 823.25 ล้านบาท และมูลค่านำเข้า 44.18 ล้านบาท โดยไทยได้เบริญบดุลการค้าจำนวน 779.07 ล้านบาท ปี พ.ศ. 2543 มูลค่าสินค้านำเข้า-ส่งออกบริเวณชายแดนไทย – มาเลเซีย ณ ค่านคุลการเงนตง จังหวัดยะลา มีมูลค่ารวม 1,112.49 ล้านบาท เทียบกับปี 2542 ปรากฏว่ามีมูลค่าการค้าเพิ่มขึ้น 245.06 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 28.25 โดยแยกเป็นมูลค่าการส่งออกปี 2543 จำนวน 1,077.3 ล้านบาท มูลค่าการนำเข้า 35.19 ล้านบาท โดยไทยได้เบริญบดุลการค้า 1,042.11 ล้านบาท ช่วงปี 2544 ภาระการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย ณ จังหวัดยะลา มีมูลค่าการค้ารวม 978.54 ล้านบาท ลดลงจากมูลค่าการค้าชายแดนปี 2543 จำนวน 133.95 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 12.04 แยกเป็นมูลค่าสินค้าส่งออก 928.27 ล้านบาท ขณะที่มูลค่าการนำเข้า 50.27 ล้านบาท โดยไทยได้คุลการค้าชายแดนบริเวณจังหวัดยะลากับมาเลเซียจำนวน 878.00 ล้านบาท ขณะที่ภาระการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2545 มีมูลค่าการค้ารวม 78.11 ล้านบาท ลดลงจากเดือนมกราคม 2545 จำนวน 17.24 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 18.08 (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดราชวิถี, 2545 : 15) แยกเป็น มูลค่าการส่งออกเดือนกุมภาพันธ์จากไทยไปมาเลเซีย มีมูลค่า 75.12 ล้านบาท ลดลงจากเดือนมกราคม 15.46 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 17.07 โดยสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าลดลงได้แก่ ยางพารา มีมูลค่า 57.98 ล้านบาท ขณะที่เดือนมกราคม 2545 มีมูลค่า 78.05 ล้านบาท สำหรับสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้นได้แก่ ไม้ยางพาราแปรรูป มีมูลค่า 16.81 ล้านบาท โดยเดือนมกราคม 2545 มีมูลค่า 10.72 ล้านบาท การนำเข้าสินค้าผ่านค่านคุลการเงนตง จังหวัดยะลา ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2545 มีมูลค่า 2.99 ล้านบาท ลดลงจากเดือนมกราคม 2545 จำนวน 1.78 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 37.32 โดยสินค้าที่มีมูลค่าลดลงได้แก่ គอกไม้สด มีมูลค่า 0.89 ล้านบาท ขณะที่เดือนมกราคม 2545 มีมูลค่า 0.91 ล้านบาท ไม้แปรรูปมีมูลค่า 0.72 ล้านบาท ขณะที่เดือนมกราคม 2545 มีมูลค่า 0.37 ล้านบาท เศษเหล็ก มีมูลค่า 0.20 ล้านบาท ขณะที่เดือนมกราคม 2545 มีมูลค่า 0.33 ล้านบาท สำหรับสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้นได้แก่ แอนโโนเนียเหลว มีมูลค่า 0.92 ล้านบาท ขณะที่เดือนมกราคม 2545 มีมูลค่า 0.72 ล้านบาท เปรียบเทียบการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย ของจังหวัดยะลา ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2545 เทียบกับเดือนกุมภาพันธ์ 2544 พบว่า คุลการค้าเกินคุลเพิ่มขึ้น 12.61 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.19 ในขณะที่มูลค่าการค้ารวมลดลง 7.37 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 8.62 แยกเป็น มูลค่าการส่งออกผ่านค่านคุลการเงนตง เพิ่มขึ้น 2.62 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.61 ขณะที่มูลค่าสินค้านำเข้าผ่านค่านคุลการเงนตงลดลง 9.99 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 76.96

ตารางที่ 2.21 สินค้าที่มีมูลค่าส่งออก-นำเข้าสูง 10 อันดับแรก ณ ค่าんศุลกากรเบตง จังหวัดยะลาช่วงปี พ.ศ. 2544

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ	ส่งออก	ลำดับ	นำเข้า	
			รายการสินค้า	มูลค่า
1.	น้ำยาขี้น	385.17	1. ดอกไม้สด	14.54
2.	น้ำยาสด	165.89	2. เครื่องอบยางพารา	8.00
3.	ไม้ยาขี้พาราเปรรูป	135.42	3. เครื่องคัมมิงดีเซลเก่าใช้แล้ว	6.81
4.	ยางแผ่นร่มควันชั้น 3	117.81	4. ไม้เปรรูป	5.93
5.	ยางแท่ง	69.69	5. เศษอะไหล่เก่าใช้แล้ว	3.32
6.	ยางแผ่นร่มควันชั้น 5	9.51	6. เครื่องรีคายางพารา	1.83
7.	ฟองน้ำยาขี้พารา อัดเป็นแท่ง แผ่น	9.25	7. เครื่องบุกเก่าใช้แล้ว	1.54
8.	ยางแผ่นไม่ร่มควัน	7.66	8. เก๊สแอนโนเนียเหลว	1.48
9.	เศษยางจากต้นยาง	7.65	9. ผักสด	1.02
10.	ยางเครป	6.08	10. เครื่องผสมหรือฉีดคอนกรีตเก่าใช้แล้ว	0.68
11.	อื่นๆ	14.14	11. อื่นๆ	5.12

ที่มา : ค่าณศุลกากรเบตง และสำนักงานพาณิชย์จังหวัดยะลา, 2545.

การค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย บริเวณจังหวัดยะลา ณ ค่าณศุลกากรเบตง อำเภอเบตง จะเห็นได้ว่า สินค้าส่งออกของไทยไปยังมาเลเซียช่วงปี 2544 ที่สำคัญได้แก่ น้ำยาขี้น น้ำยาสด ไม้ยาขี้พาราเปรรูป ยางแผ่นร่มควันชั้น 3 ยางแท่ง และยางแผ่นร่มควันชั้น 5 เป็นต้น กล่าวได้ว่า เป็นอุตสาหกรรมด้านเกษตรกรรมที่ส่งออกสู่มาเลเซีย ขณะที่สินค้านำเข้าปี 2544 ได้แก่ ดอกไม้สด เครื่องอบยางพารา และเครื่องบุก เก่าใช้แล้ว เป็นต้น เมื่อคุณภาพรวมของการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย ณ ค่าณศุลกากรเบตง จังหวัดยะลา ช่วงปี 2541 – 2544 ที่ผ่านมา ไทยได้เปรียบดุลการค้าชายแดนกับประเทศมาเลเซีย

(6) สภาพการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย โดยภาพรวม จากที่ได้วิเคราะห์ให้เห็นสภาพการค้าชายแดนเป็นรายจังหวัด เป็นรายค่าณศุลกากร สามารถนำมาสรุปเป็นการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย ในภาพรวม ดังตารางที่ 2.22

ตารางที่ 2.22 รายงานการส่งออกสินค้า 6 ด้านชายแดนไทย – มาเลเซีย ช่วงปี 2541 - 2544

(มูลค่า : ล้านบาท)

ด้านศุลกากร	ปี พ.ศ. 2541	ปี พ.ศ. 2542	ปี พ.ศ. 2543	ปี พ.ศ. 2544
1. สะเดา	28,759.3	27,620.0	36,011.4	32,215.1
2. ป่าดังเบซาร์	23,136.7	23,180.2	29,312.5	31,154.9
3. ตากใบ	63.2	71.3	66.5	110.0
4. สุไหงโก-ลก	703.9	904.5	905.1	1,231.9
5. สตูล	63.4	31.4	25.2	52.9
6. เบตง	1,090.6	822.8	1,077.3	928.3
รวม	53,817.1	52,630.1	67,398.0	65,693.0

ที่มา : ด้านศุลกากร 6 แห่ง และธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคใต้, 2545.

การค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย ที่ผ่านด้านศุลกากร 6 แห่ง ช่วงปี 2541 – 2544 ประกอบด้วย ด้านศุลกากรสะเดา ด้านศุลกากรป่าดังเบซาร์ จังหวัดสงขลา ด้านศุลกากรตากใบ ด้านศุลกากรสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส ด้านศุลกากรสตูล และด้านศุลกากรเบตง จังหวัดยะลา จะเห็นได้ว่า การค้าชายแดนไทย – มาเลเซียที่ผ่านมา ไทยมีแนวโน้มส่งออกสินค้าสู่มาเลเซียมากขึ้นตามลำดับ ยกเว้นด้านเบตง ที่มีการส่งออกเพิ่มขึ้นและลดลงอย่างสม่ำเสมอ อันอาจเกิดจากช่วงวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นผลมาจากการปริวรรตเงินตราสกุลริงกิต โดยด้านศุลกากรสะเดา จังหวัดสงขลา มีการส่งออกมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านศุลกากรป่าดังเบซาร์ ด้านศุลกากรเบตง ด้านศุลกากรสุไหงโก-ลก ด้านศุลกากรตากใบ และด้านศุลกากรสตูล โดยทั้ง 6 ด้าน ช่วงปี 2541 มีมูลค่าการส่งออก 53,817.1 ล้านบาท ปี 2542 มูลค่าการส่งออก 52,630.1 ปี 2543 มูลค่าส่งออก 67,398.0 และช่วงปี 2544 มูลค่าการส่งออกสินค้าบริเวณชายแดนไทยไปยังมาเลเซีย 65,693.0 ล้านบาท

ตารางที่ 2.23 รายงานการนำเข้าสินค้า 6 ด้านชายแดนไทย – มาเลเซีย ช่วงปี พ.ศ. 2541 - 2544

(มูลค่า : ล้านบาท)

ด้านศุลกากร	ปี พ.ศ. 2541	ปี พ.ศ. 2542	ปี พ.ศ. 2543	ปี พ.ศ. 2544
1. สะเดา	17,201.1	16,250.8	17,050.7	17,179.0
2. ปัตตังเบซาร์	1,580.3	5,111.8	12,685.9	11,536.4
3. ตากใบ	161.5	172.9	137.8	184.4
4. สุไหงโก-ลก	875.0	1,124.0	1,409.2	1,221.9
5. สตูล	17.4	26.9	23.0	55.6
6. เบตง	67.3	44.2	35.2	50.3
รวม	19,902.6	22,737.5	31,341.8	30,227.6

ที่มา : ด้านศุลกากร 6 แห่ง และธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคใต้, 2545.

การค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย ที่ผ่านด้านศุลกากร 6 แห่ง ช่วงปี 2541 – 2544 จะเห็นได้ว่า มูลค่า การนำเข้าสินค้าจากมาเลเซียสู่ไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในภาพรวม โดยด้านศุลกากรสะเดา จังหวัดสงขลา มีการนำเข้าสินค้ามากที่สุด รองลงมาเป็นด้านศุลกากรปัตตังเบซาร์ ด้านศุลกากรสุไหงโก-ลก ด้านศุลกากร ตากใบ ด้านศุลกากรเบตง และด้านศุลกากรสตูล โดยช่วงปี 2541 มูลค่าการนำเข้าสินค้าจากชายแดนมาเลเซีย มาประเทศไทย 19,902.6 ล้านบาท ปี 2542 มูลค่าการนำเข้า 22,737.5 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 2,834.9 ล้านบาท ปี 2543 มูลค่านำเข้า 31,341.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 8,604.3 ล้านบาท และช่วงปี 2544 มูลค่านำเข้า 30,227.6 ล้านบาท ลดลง 1,114.2 ล้านบาท

ตารางที่ 2.24 รายการนำเข้า-ส่งออกสินค้า 6 ด้านชายแดนไทย – มาเลเซีย ช่วงปี พ.ศ. 2541 – 2544

(หน่วย : ล้านบาท)

ด้านศุลกากร	ปี พ.ศ. 2541	ปี พ.ศ. 2542	ปี พ.ศ. 2543	ปี พ.ศ. 2544
	ส่งออก	นำเข้า	ส่งออก	นำเข้า
1. สะเดา	28,759.3	17,201.1	27,620.0	16,250.8
2. ปาดังเบซาร์	23,136.7	1,580.3	23,180.2	5,111.8
3. ตากใบ	63.2	161.5	71.3	179.9
4. สุไหงโก-ลก	703.9	875.0	904.5	1,124.0
5. ตาก	63.4	17.4	31.4	26.9
6. เปรต	1,090.6	67.3	822.8	44.2
รวม	53,817.1	19,902.6	52,630.1	22,737.5
	67,398.0	31,341.8	65,693.0	30,227.6

ที่มา : ด้านศุลกากร 6 แห่ง และธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคใต้, 2545.

การค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย บริเวณด้านศุลกากร 6 แห่ง ช่วงปี 2541 - 2544 จะเห็นได้ว่า ไทยยังคงได้เปรียบดุลการค้าชายแดนกับประเทศไทยและมาเลเซียอย่างสม่ำเสมอ โดยด้านศุลกากรสะเดานมีมูลค่าการส่งออกและนำเข้าสูงสุด กล่าวคือ ช่วงปี พ.ศ. 2541 การค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย จาก 6 ด้าน มีมูลค่าการส่งออกไปปีงบประมาณ 53,817.1 ล้านบาท ขณะที่มูลค่าการนำเข้า 19,902.6 ล้านบาท โดยไทยได้ดุลการค้า มาเลเซีย 33,914.5 ล้านบาท จากมูลค่าการค้าชายแดนรวม 73,719.7 ล้านบาท ปี 2542 มูลค่าการส่งออกสินค้าชายแดนไทยไปมาเลเซีย 52,630.1 ล้านบาท ลดลง 1,187.0 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2541 ขณะที่มูลค่าการนำเข้าสินค้าจากชายแดนมาเลเซีย 22,737.5 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2541 จำนวน 2,834.9 ล้านบาท โดยปี 2542 ไทยยังคงได้ดุลการค้าชายแดนมาเลเซีย จำนวน 29,892.6 ล้านบาท ปี 2543 มูลค่าการส่งออกสินค้าชายแดนไทยไปปีงบประมาณ มาเลเซีย 67,398.0 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2542 จำนวน 14,767.9 ล้านบาท ขณะที่มูลค่าการนำเข้าสินค้าจากชายแดนมาเลเซีย 31,341.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2542 จำนวน 8,604.3 ล้านบาท โดยปี 2543 ไทยได้เปรียบดุลการค้าชายแดนมาเลเซีย จำนวน 36,056.2 ล้านบาท จากมูลค่าการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย รวมทั้งสิ้น 98,739.8 ล้านบาท ปี พ.ศ. 2544 มูลค่าการส่งออกสินค้าจากชายแดนไทยไปปีงบประมาณ มาเลเซีย จำนวน 65,693.0 ล้านบาท ลดลง 1,705.0 ล้าน ขณะที่การนำเข้าสินค้าชายแดนจากมาเลเซียมายังไทย มูลค่า 30,227.6 ล้านบาท ลดลงจำนวน 1,114.2 ล้านบาท โดยการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย ปี 2544 ไทยยังคงได้เปรียบดุลการค้าชายแดนกับประเทศไทยและมาเลเซีย 35,465.4 ล้านบาท จากมูลค่าการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย รวมทั้งสิ้น

95,920.6 ล้านบาท กล่าวได้ว่า การค้าชายแดนช่วงปี 2541 – 2544 ที่ผ่านมา ไทยได้เปรียบดุลการค้ากับประเทศมาเลเซียอย่างต่อเนื่อง

การลักลอบสินค้านำเข้า-ส่งออกบริเวณชายแดนไทย – มาเลเซีย

การค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย บริเวณจังหวัดที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศไทยมาเลเซีย 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสงขลา สตูล ยะลา และนราธิวาส โดยจังหวัดยะลาเป็นจังหวัดที่มีการรวมรวมสถิติการลักลอบสินค้านำเข้า-ส่งออกบริเวณชายแดนไทย – มาเลเซียเอาไว้ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาการลักลอบสินค้าบริเวณชายแดนไทย – มาเลเซีย เฉพาะจังหวัดสงขลา สตูล และนราธิวาส ดังนี้

ตารางที่ 2.25 การจับกุมสินค้าลักลอบหนึ่นภัยจังหวัดสงขลา ปี 2541 – 2544

(หน่วย : ปริมาณ/กิโลเมตร, น้ำหนัก/บาท)

ปี พ.ศ.	หัวหอมใหญ่		กระเทียมแห้ง		น้ำมันปาล์ม	
	ปริมาณ	น้ำหนัก	ปริมาณ	น้ำหนัก	ปริมาณ	น้ำหนัก
2541	44,269	1,106,725	62,143	2,143,595	62,296	2,359,732
2542	97,799	2,436,830	50,511	1,239,495	190,395	5,655,726
2543	122,325	2,095,211	110,635	2,396,116	160,095	3,096,174
2544	255,302	5,527,191	58,851	1,539,431	108,978	2,022,443
รวม	519,695	11,165,957	282,140	7,318,687	521,764	13,134,075

ที่มา : ด้านศูนย์การในจังหวัดสงขลา และสำนักงานพาณิชย์จังหวัดสงขลา, 2545.

การค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย บริเวณจังหวัดสงขลา ช่วงปี 2541 – 2544 นักศึกษามีการค้าผ่านด่านศุลกากรแล้ว ยังมีการลักลอบการค้าส่งออกและนำเข้าหนึ่นภัยเป็นจำนวนมาก โดยสินค้าที่มีการลักลอบหนึ่นภัยบริเวณชายแดนจังหวัดสงขลาที่สามารถจับกุมได้นั้น ส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตรกรรมประเภทหัวหอมใหญ่ กระเทียมแห้ง และน้ำมันปาล์ม เนื่องจากราคาสินค้าดังกล่าวในประเทศไทยมีราคาถูกกว่าของไทย โดยปี 2541 – 2544 ปริมาณลักลอบสินค้าหนึ่นภัยบริเวณจังหวัดสงขลา 519,695 กิโลกรัม คิดเป็นน้ำหนัก 11,165,957 บาท กระเทียมแห้ง ช่วงปี 2541 – 2544 มีการลักลอบนำเข้าปริมาณ 282,140 กิโลกรัม คิดเป็นน้ำหนัก 7,318,687 บาท ขณะที่น้ำมันปาล์ม ช่วงปี 2541 – 2544 มีการลักลอบหนึ่นภัยจำนวน 521,764 กิโลกรัม คิดเป็นน้ำหนัก 13,134,075 บาท จะเห็นได้ว่า ในแต่ละปีนั้นมีการลักลอบสินค้าหนึ่นภัยจำนวนไม่น้อย โดยช่วงปี 2544 ที่ผ่านมา มีการลักลอบสินค้าหนึ่นภัยบริเวณจังหวัดสงขลา น้ำหนัก 9,082,065 บาท และช่วงปี

2541 – 2544 ที่ผ่านมา มีการลักษณะน้ำเข้าสินค้าหนึ่งกิโลกรัมจังหวัดสงขลา ที่สามารถจับกุมได้ คิดเป็น มูลค่า 31,618,719 บาท

ตารางที่ 2.26 การจับกุมสินค้าลักลอบหนึ่งกิโลกรัมจังหวัดสตูล ปี 2541 – 2544

(หน่วย : ปริมาณ/กิโลเมตร, มูลค่า/บาท)

ปี พ.ศ.	หัวหอมใหญ่		กระเทียม		น้ำมันปาล์มสำเร็จรูป	
	ปริมาณ/กก.	มูลค่า/บาท	ปริมาณ/กก.	มูลค่า/บาท	ปริมาณ/กก.	มูลค่า/บาท
2541	-	-	-	-	-	56,144
2542	-	265,006	-	136,579	-	443,278
2543	4,957	129,105	11,258	295,359	26,284	385,409
2544	-	149,796	-	126,572	-	141,139
รวม	4,957	543,907	11,258	558,510	6,284	1,025,970

ที่มา : ด้านศุลกากรจังหวัดสตูล และสำนักงานพาณิชย์ จังหวัดสตูล, 2545.

การลักลอบหนึ่งกิโลกรัมจังหวัดสตูลที่สามารถจับกุมได้นั้น จะเห็นได้ว่า ช่วงปี 2541 – 2544 ที่ผ่านมา สินค้าที่ลักลอบหนึ่งกิโลเป็นสินค้าเกษตรกรรมที่มีราคากูกกว่าในประเทศไทย โดยลักลอบนำเข้ามาจากประเทศมาเลเซีย ได้แก่ หัวหอมใหญ่ กระเทียม และน้ำมันปาล์มสำเร็จรูป เนื่องจากการลักลอบนำเข้าสินค้าหนึ่งกิโลในพื้นที่จังหวัดสงขลา ที่จับกุมได้ ปี 2541 สินค้าที่ลักลอบหนึ่งกิโลที่จับกุมได้ มีมูลค่ารวม 56,144 บาท ปี 2542 การลักลอบนำเข้าสินค้าหนึ่งกิโลจังหวัดสตูล มีมูลค่าทั้งสิ้น 844,863 บาท เนื่องจากราคาน้ำมันค้าเกษตรดังกล่าวของมาเลเซียมีราคากูกกว่าสินค้าเกษตรในไทย ก่อให้เกิดการลักลอบนำเข้าต่อเนื่องสูง แยกเป็นการลักลอบนำเข้าหัวหอมใหญ่ มูลค่า 265,006 บาท การลักลอบนำเข้ากระเทียม มูลค่า 136,579 บาท และการลักลอบนำเข้าน้ำมันปาล์มสำเร็จรูป มูลค่า 443,278 บาท ปี 2543 มีการลักลอบนำเข้าสินค้าจากชายแดนมาเลเซียน้ำที่สามารถจับกุมได้มูลค่าทั้งสิ้น 809,873 บาท ลดลงจากปี 2542 จำนวน 34,990 บาท แยกเป็นการลักลอบนำเข้าหัวหอมใหญ่ มูลค่า 129,105 บาท ลักลอบนำเข้ากระเทียม มูลค่า 295,359 บาท และลักลอบนำเข้าน้ำมันปาล์มสำเร็จรูป มูลค่า 385,409 บาท ช่วงปี 2544 มีการลักลอบนำเข้าสินค้าบริเวณชายแดนไทย – มาเลเซีย บริเวณจังหวัดสตูล ที่สามารถจับกุมได้มีมูลค่าทั้งสิ้น 417,507 บาท ลดลงจากปี 2543 จำนวน 392,366 บาท อันเป็นผลจากการปรานปรามของเจ้าหน้าที่เพื่อลดการลักลอบขนสินค้าหนึ่งกิโล แยกเป็นการลักลอบหัวหอมใหญ่ มูลค่า 149,796 บาท ลักลอบนำเข้ากระเทียม มูลค่า 126,572 บาท และลักลอบนำเข้าน้ำมันปาล์ม มูลค่า 141,139 บาท การลักลอบนำเข้าสินค้าหนึ่งกิโล

ภายนอกจังหวัดสตูล ช่วงปี 2541 – 2544 ที่สามารถจับกุมได้มีมูลค่าทั้งสิ้น 2,128,387 บาท แยกเป็น ปี 2541 มูลค่า 56,144 บาท ปี 2542 ลักษณะนำเข้ามูลค่า 844,863 บาท ปี 2543 ลักษณะนำเข้ามูลค่า 809,873 บาท และปี 2544 ลักษณะนำเข้าสินค้าหนี้ภัย ที่สามารถจับกุมได้มูลค่า 417,507 บาท

ตารางที่ 2.27 การจับกุมสินค้าลักลอบหนี้ภัย จังหวัดราชวิถี ปี 2541 - 2544

(มูลค่า : บาท)

ชนิดสินค้า	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2543	ปี 2544
1. น้ำมันปาล์ม	-	87,339	678,619	465,386
2. กระเทียมแห้ง	-	73,763	378,731	95,444
3. หัวหอมใหญ่	-	12,406	199,771	76,100
4. แป้งสาลี *	-	301,584	410,792	74,217
5. พริกแห้ง	-	-	-	6,391
6. หัวหอมแดง	-	-	2,877	816
7. มะพร้าวคาดแห้ง	-	4,78,780	-	-
8. อื่น	-	-	-	-
รวม	1,497,018	1,959,664	1,670,790	718,354

ที่มา : ค่านศูนย์การในจังหวัดราชวิถี และสำนักงานพาณิชย์จังหวัดราชวิถี, 2545.

การลักลอบสินค้าหนี้ภัยที่สามารถจับกุมได้บริเวณชายแดนไทย – มาเลเซีย ณ จังหวัดราชวิถี ช่วงปี 2541 – 2544 สภาพการค้าชายแดนจังหวัดราชวิถีเอื้ออำนวยอย่างต่อเนื่องมาสู่ระหว่างประชาชนทั้งสอง ระหว่างไทย – มาเลเซีย ตามแนวชายแดน เนื่องจากความสัมพันธ์ทางด้านเครือข่ายด้านเศรษฐกิจ ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี ทำให้การลักลอบนำเข้าสินค้าและส่งออกสินค้าหนี้ภัยตามแนวชายแดนของจังหวัดราชวิถีมีอยู่ประจำ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดราชวิถี, 2543 : 11) หากแก่การป้องกันและปราบปรามของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ โดยเฉพาะการลักลอบนำเข้าสินค้าเกย์ตรบงชนิด เช่น น้ำมันปาล์ม น้ำตาลทราย หัวหอมใหญ่ กระเทียม แป้งสาลี และมะพร้าว ได้ก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านราคาก่อนสินค้าเกย์ตรบงชนิดเดียวกันในประเทศไทย ประกอบกับมาเลเซียมีนโยบายกีดกันสินค้านำเข้าบางชนิด เช่น ข้าวสาร ซึ่งทางการมาเลเซียมีอนุญาตให้ทำการค้าข้าวสารตามแนวชายแดนไทย – มาเลเซีย จึงทำให้การค้าข้าวสารตามแนวชายแดนเป็นไปในรูปของการลักลอบนำเข้ามาเลเซียในลักษณะกองทัพมด ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาอันตรายแก่ผู้ค้าข้าวสารของไทย ขณะเดียวกัน สินค้าที่วางแผนนำเข้าในมาเลเซียด้านที่ติดชายแดนไทยมีสินค้าหลายชนิดที่มี

ราคายังสูงกว่าในเมืองไทย เมื่อเปรียบเทียบประเทศหรือชนิดของสินค้าที่สามารถทดแทนกันได้ ส่งผลให้มีการลักลอบนำเข้าอย่างสมอ

ทางด้านจังหวัดปัตตานีนี้ การลักลอบการส่งออกสินค้าไปยังชายแดนประเทศไทยไม่มีรายงาน (กรรมการค้าต่างประเทศ 2541 : 13) แต่มีการลักลอบนำเข้าสินค้าน้ำมันกําเนิดจากมาเลเซียมาไทยบริเวณจังหวัดปัตตานี ได้แก่ แป๊บสาด เสื้อผ้าเก่าใช้แล้ว ขันมปัง น้ำมันปาล์ม เยลลี่ เครื่องดื่มยนต์ ขันมจิกี กระเทียม เวเฟอร์ หัวหอมใหญ่ พลิตกัณฑ์จากพืช ไบมัน และน้ำมันที่ได้จากสัตว์และพืช อาหารปรุงแต่ง เครื่องดื่ม ถุรา ขานบอก ขานน้ำ เครื่องอุปกรณ์ สิ่งทอ ของที่ทำด้วยสิ่งทอ รองเท้า เครื่องส่วนตัว ร่ม เครื่องจักร เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า พลาสติกและของทำจากพลาสติก และยานพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิด โดยไม่มีสอดคล้องการลักลอบนำเข้าสินค้าน้ำมันกําเนิดจากมาเลเซีย ดังเช่น จังหวัดสตูล สงขลา และนราธิวาส

ทางด้านจังหวัดยะลา ไม่มีการรายงานการลักลอบสินค้าน้ำมันกําเนิด ทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลการลักลอบสินค้าน้ำมันกําเนิดริเวณชายแดนจังหวัดยะลา – นาแลเซีย มาศึกษาได้

ตารางที่ 2.28 การจับกุมสินค้าลักลอบหนึ่งกิโลเมตรชายแดนไทย – มาเลเซีย ช่วงปี 2541 – 2544 (จังหวัดสงขลา สตูล และนราธิวาส)

จังหวัด	ปี 2541 (บาท)	ปี 2542 (บาท)	ปี 2543 (บาท)	ปี 2544 (บาท)
สงขลา	5,610,052	9,332,051	7,587,551	9,089,065
สตูล	56,144	844,863	809,873	417,507
นราธิวาส	1,497,018	1,959,664	1,670,790	718,354
รวม	7,163,214	12,136,578	10,068,214	10,224,926

ที่มา : ค่านคุณการในจังหวัดสงขลา สตูล และนราธิวาส และสำนักงานพัฒนาชีวภาพจังหวัดสงขลา สตูล และนราธิวาส, 2545.

การลักลอบนำเข้าสินค้าบริเวณชายแดนไทย – มาเลเซีย ปัจจุบันมีให้พบเห็นอยู่เป็นประจำ และมากต่อการจับกุมให้หมดไป ช่วงปี 2541 – 2544 การจับกุมของเจ้าหน้าที่ไทยกับผู้ที่ลักลอบนำเข้าสินค้าบริเวณชายแดนมาเลเซียมาก กล่าวคือ ปี 2541 การลักลอบนำเข้าสินค้าบริเวณชายแดนไทย – มาเลเซีย มีมูลค่า 7,163,214 บาท ที่สามารถจับกุมได้ปี 2542 สามารถจับกุมการลักลอบนำเข้า

สินค้าบริโภคภายในประเทศ – มาเลเซีย มีมูลค่า 12,136,578 บาท เพิ่มขึ้นจำนวน 4,973,364 บาท ปี 2543 มีมูลค่า การลักลอบนำเข้าสินค้าหนึ่งรายการที่สามารถจับกุมได้ 10,068,214 ลดลง 2,068,364 บาท และในปี 2544 สามารถจับกุมการลักลอบนำเข้าสินค้าหนึ่งรายการบีบริโภคภายในประเทศ – มาเลเซีย ได้มูลค่า 10,244,926 บาท เพิ่มขึ้นจำนวน 156,712 บาท โดยสินค้าที่มีการลักลอบนำเข้าบริโภคภายในประเทศ – มาเลเซีย ส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุตสาหกรรมทางการเกษตร ได้แก่ น้ำมันปาล์ม กระเทียมแห้ง หัวหอมใหญ่ แบงสาลี มะพร้าวคาดแห้ง หัวหอมแดง เป็นต้น

ยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย

การศึกษาการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย ได้ศึกษา_yuthsakratorr การพัฒนาการค้าระหว่างชายแดนไทย – มาเลเซีย ที่สำคัญประกอบด้วย

1. โอกาสการพัฒนาการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย มากวิเคราะห์ได้ดังนี้

(1) เป็นพื้นที่เพื่อการพัฒนาด้านความร่วมมือกับประเทศไทยเพื่อนบ้านภายใต้โครงการเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย (IMT-GT) ตามนโยบายของรัฐบาล

(2) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการค้า ให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม รวมทั้งการสนับสนุนการลงทุนและการลงทุนต่างประเทศ ตลอดจนการส่งออกสินค้าและบริการ ที่มีคุณภาพดีและราคาสมเหตุสมผล

(3) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมต่อเนื่องหรือแปรรูปด้านการเกษตร และการตั้งตลาดกลางพิชผลการเกษตรเพื่อการส่งออก สามารถที่จะจัดทำหรือขยายได้อย่างมาก

(4) ความร่วมมือของกลุ่มประเทศในกลุ่มอาเซียน (ASIAN) ในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) เพื่อเปิดเสรีทางการค้า โดยลดภาษีศุลกากรระหว่างกันเหลือร้อยละ 0-5 บาทในระยะ 10 ปี พ.ศ. 2536 – 2546 และข้อผูกพันด้านยุทธศาสตร์การค้า ที่จะส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างกัน

(5) โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย – มาเลเซีย – ไทย (IMT-GT) เป็นโครงการความร่วมมือด้านการค้า และการลงทุนเศรษฐกิจในระดับอนุภูมิภาค ซึ่งมีการพัฒนามาเป็นลำดับ การร่วมมือจะพัฒนาโครงการต่าง ๆ ร่วมกัน จะส่งผลให้การค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย รวมถึงการผ่านแดนไปยังอินโดนีเซียสะดวก มีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

(6) รัฐบาลนิโกรงการจะนำก้าชาจากแหล่ง เจดีเอ (JDA) ในทะเลขึ้นบกที่จังหวัดสงขลา ซึ่งจะเป็นตัวกรรชคุณเศรษฐกิจ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลต่อการลงทุนในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาค

(7) โครงการก่อสร้างถนนสายสตูล – มาเลเซีย เป็นเส้นทางคมนาคมระหว่างไทย – มาเลเซีย ตัดผ่านอ่าวตำมะลัง อําเภอมีอง จังหวัดสตูล ทำให้การคมนาคมขนส่งระหว่างกันมีความคล่องตัว ทำให้การค้าชายแดนระหว่างทั้งสองประเทศเพิ่มขึ้น ปัจจุบันถูกระยะจับโครงการ

(8) รัฐบาลไทยให้ความสำคัญในการพัฒนาพื้นที่เขตภาคใต้ให้มีศักยภาพในการค้ากับต่างประเทศ เช่น มีโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษ โครงการถนนที่ซ่องทาง การพัฒนาท่าเที่ยนเรือ เป็นต้น ขณะที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการค้าระหว่างกันมากขึ้น

(9) พื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีจุดชายมากกว่าสถานที่อื่น โดยมีมูลค่าการท่องเที่ยวอยู่ในระดับสูง .

(10) การเปิดสาขาการบิน PP Air ของบริษัทบุญรอดบริวอร์ จำกัด โดยประกอบด้วยเส้นทางการบิน 6 เส้นทาง

(11) จังหวัดสตูลอยู่ใกล้กับแหล่งบริโภค เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์

(12) พื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีพื้นที่เศรษฐกิจการเกษตร สินค้าประมง ปศุสัตว์ ยางพารา และข้าว ที่สามารถนำมาแปรรูปเพื่อนำไปสู่มูลค่าที่สูงขึ้น และเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร

(13) เร่งรัดให้กรมทางหลวงดำเนินการก่อสร้างถนนเชื่อมระหว่างจังหวัดสตูลกับรัฐ-เยอร์ลิตของมาเลเซีย

(14) เจรจาให้มาเลเซียรับผิดชอบด้านวังเกลีนให้สามารถทำพิธีการส่งออกนำเข้าได้ พร้อมขยายเวลาเปิดปิดค่า ปัจจุบันรัฐบาลมาเลเซียยอมรับข้อเสนอของไทยที่จะยกระดับค่าด้านวังเกลีน

(15) เจรจาให้มาเลเซียยกเลิกการหักขาดนำเข้าข้าว ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐ Bernar เป็นผู้หักขาดการนำเข้าข้าวของไทยสู่มาเลเซียแต่เพียงผู้เดียว โดยเจรจาให้รัฐชายแดนและจังหวัดชายแดนสามารถทำการค้าข้าวกันได้

2. ข้อจำกัดของการพัฒนาการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย แยกได้ดังนี้

(1) สถานที่บริเวณด้านชายแดนคับแคบ พื้นที่น้อย และสะพานข้ามแม่น้ำ ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทางผ่านแดน การจราจรติดขัด

(2) รถชนต์โดยสารบริการรับจ้างในตัวเมืองสู่ทางโก-ลกขัง ไม่มี อาศัยแต่จักรยานยนต์รับจ้างเพียงอย่างเดียว

(3) ขาดระบบการจัดอำนาจความสะគកที่ดีบริเวณช่องทางเข้าออกของคน สินค้า และรถยก

(4) การอนุญาตให้รถท่องเที่ยวประเทศมาเลเซียเข้าประเทศไทย แต่รถท่องเที่ยวไทยเข้ามาเลเซียไม่ได้

(5) แรงงานในเขตพื้นที่ชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะแรงงานฝีมือไปทำงานในประเทศไทย มาเลเซีย ทำให้ภาคใต้ตอนล่างขาดแคลนแรงงาน

(6) กฎระเบียบและเอกสารของทางราชการยังไม่เป็นรูปแบบเดียวกัน ต้องมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจและท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

(7) การลักลอบสินค้าหนีภาษีทำให้รัฐขาดรายได้

(8) การลักลอบการค้าและแพร์รากษาสอดคล้องกับความไม่สงบในชายแดน

(9) วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของประชาชนบริเวณเมืองชายแดนเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางวัฒนธรรมขึ้น ทำให้เสียเกียรติภูมิ เช่น มีปัญหาโสเกลน์เกิดขึ้นตามชายแดนไทย – มาเลเซีย ทำให้เกิดภัยลักษณ์ที่ไม่ดี

(10) การค้ายาเสพติดและยาส่งบริเวณชายแดน ไม่มีองค์กรร่วมที่จะรับผิดชอบดูแลให้การค้ายามีความเป็นธรรม ส่งผลให้รัฐขาดรายได้ และเกิดการเอาเปรียบผู้บริโภค

(11) มาเลเซียยังคงกำหนดให้องค์การแห่งชาติ (Bemas) เป็นผู้นำเข้าห้ามในรูปแบบรัฐต่อรัฐ และจากภาคเอกชนในต่างประเทศแต่เพียงผู้เดียวเป็นผู้ผูกขาด ส่งผลให้ราคางานห่าข้าวในมาเลเซียมีราคาสูงซึ่งมีผลกระทบต่อราคายาข้าวในประเทศไทย

(12) องค์การพัฒนาการประมงแห่งมาเลเซีย (Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia : LKIM) กำหนดให้ประเทศไทยต้องใช้กฎหมายสังคมติกิที่ผลิตในมาเลเซียเท่านั้น บรรจุปลาและสัตว์น้ำเพื่อนำเข้ามาเลเซีย โดยมีการกำหนดวัสดุที่นำมาใช้รูปแบบขนาด และความสะគកในการจัดเก็บ

(13) องค์การพัฒนาการประมงแห่งชาตามาเลเซีย (LKIM) ขึ้นค่าธรรมเนียม สำหรับค่าบริการตรวจสอบสินค้าสัตว์น้ำนำเข้าประเทศไทยมาเลเซียจากเดิม ๕ เท่า เพื่อปักป้องอุตสาหกรรมประมงของมาเลเซีย และใช้กับสินค้าที่นำเข้าจากประเทศไทยเพียงประเทศไทยเดียว

(14) มาเลเซียเก็บภาษีสินค้าประเภทผักผลไม้ในอัตราสูง ป้องกันการเสียดุลการค้า

(15) มาเลเซียตั้งเงื่อนไขด้านสุขอนามัย กีดกันการนำเข้าผลไม้ เช่น ห้ามน้ำเข้าลำไยที่เคลือบด้วยสารกำมะถัน ทั้ง ๆ ที่การเคลือบดังกล่าวเป็นไปเพื่อรักษาผลไม้ไม่ให้เน่าเสีย และมีปริมาณสารกำมะถันไม่เกินมาตรฐานที่เกิดอันตรายต่อสุขภาพของผู้บริโภค ปัจจุบันทางการมาเลเซียยอมผ่อนปรน

(16) มาเลเซียไม่อนุญาตให้รถยกต์บรรทุก 10 ตัวของไทยเข้าไปขนส่งสินค้าในมาเลเซีย โดยอ้างว่า สักษณะรถไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากล ส่งผลให้ผู้ประกอบการไทยต้องขนถ่ายสินค้าลงตาม

ชาญแคนเพื่อขนส่งสินค้าขึ้นรถขนตู้บรรทุกของมาแลเดชี ก่อให้เกิดความล่าช้า ต้นทุนสูงขึ้น และมีผลต่อสินค้า เกณฑ์ประภากพลไม้ สัตว์น้ำ ที่เน่าเสียได้ง่าย

(17) มาเดชีกำหนดเงื่อนไขให้รถชนต์ที่ผ่านเข้าออกมาแลเดชีจะต้องจดทะเบียนและทำประกันภัยในมาเดชี โดยเฉพาะรถขนสินค้า จะต้องให้คุณขับของมาแลเดชีเป็นผู้ขับ จึงจะได้รับการอำนวย ความสะดวก

(18) การค้านอกระบบ และการลักลอบขนสินค้าหนีภาษีตามแนวชายแดนไทย – มาเดชี มีอาณาเขตติดต่อกันเป็นแนวยาว พื้นที่บางแห่งง่ายต่อการลักลอบขนส่งสินค้าหนีภาษี สาเหตุมาจากการมาแลเดชี ห้ามน้ำเข้าหรือเรียกเก็บภาษีนำเข้าบางชนิดในอัตราที่สูง จึงต้องหลีกเลี่ยงสินค้าบางชนิด เช่น ข้าวสาร น้ำตาล ทราบ เป็นต้น ส่วนการลักลอบนำเข้าสินค้ามาซังไทยจากมาแลเดชีบางชนิด เช่น น้ำมันปาล์ม เนื้อขาหมาเดชี มีราคาถูกกว่าราคายาวยในประเทศไทย

(19) การค้าชายแดนบางส่วนดำเนินธุรกิจโดยไม่ผ่านระบบธนาคาร เพราะมูลค่าการค้าไม่ สูงนัก อาศัยความคุ้นเคย บางครั้งจึงเกิดกรณีพิพาททางการค้า คุณภาพสินค้า การส่งมอบสินค้า การชำระเงิน ซึ่งทางการไม่สามารถเข้าไปช่วยเหลือในเรื่องดังกล่าวได้ เพราะไม่ได้ผ่านระบบ

(20) ตามประกาศของคณะกรรมการปฎิบัติตาม พ.ร.บ.การค้าข้าว พ.ศ. 2489 ฉบับที่ 137 และ พ.ศ. 2535 ข้อ 9 กำหนดไว้ว่า ผู้ได้รับหนังสืออนุญาตให้ประกอบการค้าข้าวประเภทข้าวส่างไปจำหน่าย ต่างประเทศ เคพะประเทศไทยที่มีชายแดนติดกับไทย โดยมีมูลค่าการส่งออกไม่เกินวันละห้าแสนบาท ต่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ อนุมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดชายแดน 30 จังหวัด อนุญาตให้ส่งข้าวออกทางชายแดนไปยังประเทศเพื่อนบ้านได้โดยไม่จำกัดวงเงิน ซึ่งก่อให้เกิดข้อที่ขัดแย้งกัน

(21) การปล่อยข้าว เกิดการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในแหล่งบ้านทึ่งอำเภอหาดใหญ่ จังหวัด สงขลา ทำให้เกิดความไม่แน่ใจที่จะเข้ามาท่องเที่ยว รวมถึงการปล่อยข้าวเรื่องความไม่ปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

(22) มาเดชีทำการเก็บภาษีการใช้ส้านบินในอัตราที่สูง 500 บาทต่อคน

(23) การขนส่งสินค้าบริเวณท่าเรือตัวมะลัง อัมเภอเมือง จังหวัดสตูล ซึ่งเป็นท่าเรือส่งออก สินค้าสำคัญของจังหวัด มีลักษณะเป็นท่าเรือน้ำตื้น เรือขนาดใหญ่ไม่สามารถเข้าออกเดินทางท่าได้ ทำให้การ ขนถ่ายสินค้าไม่สะดวก

(24) เส้นทางการส่งสินค้าออกทางบกบริเวณด้านศูนย์การวังประจัน อัมເກອຄານ โคน จังหวัด สตูล ไม่เหมาะสมกับการขนส่งสินค้า เนื่องจากเส้นทางสายนี้เป็นเนินเขาสูงชันและคดเคี้ยว จึงไม่เป็นที่นิยมใน การขนส่งสำหรับสินค้า ประกอบกับทางด้านวังเกลี้ยงของมาแลเดชีไม่เปิดทำพิธีการทางศูนย์การ จึงก่อให้เกิด ความไม่สะดวกต่อผู้ส่งออก

(25) จังหวัดสตูลเองไม่มีสินค้าส่งออกสำคัญ หรือปริมาณการผลิตสินค้ายังมีน้อย บางครั้งสินค้าไม่เพียงพอกับออร์เดอร์ที่สั่งเข้า เช่น พิชพัก ซึ่งผลิตได้ไม่เพียงพอกับความต้องการ เนื่องจากต้องขึ้นกับฤดูกาล

(26) ผู้ประกอบการไทยเมื่อส่งสินค้าไปแล้ว ประเทศผู้ซื้อไม่มีเงินชำระหรือชำระล่าช้า รวมถึงการยังคงดับขาดค่าน และการขยายเวลาเปิดปิดค่าศุลกากรวังประจันของไทย และค่าห่วงเกลี่ยนของมาเลเซีย ที่บังเป็นอุปสรรคต่อการค้าชายแดนระหว่างไทย – มาเลเซีย เนื่องจากต้องขึ้นกับฤดูกาล

(27) การค้าขายข้าวกับรัฐชาỵเดนของมาเลเซียถูกกีดกัน เนื่องจากมาเลเซียมีนโยบายกีดกันการนำเข้าข้าวสารจากไทย กลัวว่าจะต้องเสียเปรียบคุณการค้า ขณะเดียวกัน มาเลเซียได้ไปส่งเสริมสนับสนุนให้ประเทศเวียดนามปลูกข้าวสารเพิ่มกับไทย เพื่อแฉกเปลี่ยนสินค้าแบบตัดบัญชี (Account Trade) ระหว่างมาเลเซีย – เวียดนาม

(28) ธนาคารพาณิชย์ของมาเลเซียไม่ยอมรับแลกเงินบาทไทย จึงทำให้ต้องเกิดการแลกเปลี่ยนเงินกันเอง ที่เรียกว่า ตลาดมืด (Black Market) บริเวณชายแดนของประเทศไทย – มาเลเซีย ทำให้รัฐบาลของประเทศไทยหงстерองขาดรายได้ในส่วนนี้ไปจำนวนมหาศาล

(29) จุดตรวจปล่อยสินค้าระหว่างไทย – มาเลเซีย บังเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ ไม่ก่อให้เกิดการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกด้านการค้าแต่ประการใด อีกทั้งทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เสียเวลาเป็นอย่างมาก ที่สำคัญ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสินค้าประเภทเน่าเสียย่ำ

(30) มาเลเซียตั้งร้านปลอดภัยที่บริเวณชายแดน ซึ่งอยู่ห่างจากชายแดนไทยประมาณ 200-500 เมตร ด้านอุบกอนเบตง จังหวัดยะลา อุบกอนยะดา จังหวัดสงขลา อุบกอนสุไหงโก-ลก และอุบกอนตาเกในจังหวัดราชิวะ ทำให้ประชาชนชาวไทยข้ามไปซื้อสินค้าจากร้านดังกล่าว ก่อให้เกิดการเสียเปรียบทางการค้า

(31) ปัญหาการนำเข้าไม้ประรูป กล่าวคือ ทางมาเลเซียเรียกเก็บภาษีขาออกในอัตราที่สูง ดังนั้น ฝ่ายไทยควรพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องภาษี เพื่อลดต้นทุนในการนำเข้าไม้ประรูป

(32) ทำเรือต้มะลัง อุบกอนเมือง จังหวัดสตูล เป็นทำเรือส่งออกสินค้าที่สำคัญ แต่เรือนรกรุกสินค้าขนาดใหญ่ไม่สามารถติดเทียบท่าได้ ทำให้การขนถ่ายสินค้าไม่สะดวก

(33) ลิทธิพิเศษทางศุลกากร ปัจจุบันการค้าชายแดนไทย – มาเลเซียมีปัญหา เนื่องจากสินค้าบางชนิดที่ไทยมีศักยภาพในการส่งออก เช่น ทุเรียน จะ ยังไม่ได้รับสิทธิพิเศษด้านภาษีศุลกากร ทำให้ต้องเสียภาษีในอัตราสูง

(34) เส้นทางขนส่งสินค้าทางบกในช่วงเขตแดนของมาเลเซียบริเวณค่าห่วงเกลี่ยน เป็นเนินเขาสูงชัน คับแคบ คดเคี้ยว ไม่ค่อยเป็นที่นิยมในการขนส่งและลำเลียงสินค้าเพื่อการส่งออก ส่วนรถบรรทุกสินค้าขนาดใหญ่ไม่สามารถใช้เส้นทางนี้ได้ โดยเฉพาะเส้นทางสายควบตะตอ – วังประจัน จังหวัดสตูล ที่เชื่อมกับเส้นทางรัฐเเปอร์ลิส

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย แยกดังนี้

(1) รัฐบาลไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องขยายโอกาสและฐานการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มศักยภาพการค้าชายแดน

(2) รัฐบาลไทยต้องแสวงหาความร่วมมือ โดยลดข้อจำกัด ข้อกีดกันทางการค้า และการป้องกันการค้าชายแดนบนระบบ ที่ทำให้รัฐสูญเสียรายได้จำนวนมาก

(3) พัฒนาเมืองชายแดน ค่าน้ำชายแดน ให้มีศักยภาพทางการค้า โดยการขยายด้านนอกอาเภอ สะเดา จังหวัดสงขลา พัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการเปิดด่านใหม่ที่บ้านประกอบ อ่าเภอ นาทวี จังหวัดสงขลา รวมถึงการขยายโอกาสทางการค้าการลงทุนภายใต้กรอบ IMT-GT และการส่งเสริมการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงรุกใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจากมาเลเซียและสิงคโปร์

(4) รัฐบาลต้องเร่งผลักดันแก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมการค้า เช่น พ.ร.บ. การค้าข้าว และกฎหมายสนับสนุน เป็นต้น

(5) รัฐบาลต้องผลักดันนโยบายต่อไปยังตลาดใหม่ให้มากขึ้น โดยอาจผ่านการส่งออกบริเวณท่าเรือต่างๆ ท่าเรือสำราญ ท่าเรือแม่น้ำ จังหวัดสตูล ที่จะต้องขยายท่าเรือให้ใหญ่ขึ้น เพื่อรับรองการค้าระหว่างอินโดนีเซียและสิงคโปร์ในอนาคต

(6) ขยายปริมาณสินค้าและชนิดของสินค้าที่จะส่งออกให้มากขึ้น เช่น ข้าวสาร พืชผัก ผลไม้

(7) ปรับปรุงคุณภาพของสินค้าเกษตรกรรม อุตสาหกรรม ประมงแปรรูป เพื่อเพิ่มนูลค่าสินค้า

(8) พัฒนาระบบการค้าของกลุ่มจังหวัด เพื่อนำไปสู่ระบบการค้าแบบ E-Commerce

4. ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย แยกดังนี้

(1) การค้าระหว่างไทย – มาเลเซีย หากผู้ประกอบการภาคเอกชนประสบปัญหารือไม่ได้ สามารถทั้งหลาย สามารถแจ้งขอความช่วยเหลือได้จากการศรษฐกิจการพาณิชย์ หรือกระทรวงการค้าต่างประเทศ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ โดยเฉพาะเรื่องการปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้อาฟด้า (AFTA)

(2) ควรได้รับการผลักดันโครงการถนนสายบะล่า – กานัง – อะลอดสตาร์ ที่เป็นโครงการเกี่ยวกับการค้าชายแดน และการพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้ให้บรรลุผลโดยเร็ว

(3) ควรได้รับการผลักดันให้มีการเปิดด่านใหม่ บริเวณบ้านไร์เนื้อ อ่าเภอ กานัง จังหวัดยะลา เพื่อสนับสนุนการค้าชายแดนให้บรรลุผลโดยเร็ว

(4) ควรได้พัฒนาจังหวัดสงขลาและสตูลให้เป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้า การบริการ และตลาดกลางสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก และเชื่อมโยงกับกิจกรรมต่อเนื่อง ในการจำหน่ายและการส่งออก

โดยขั้นให้มีองค์กรประสานงาน การรวบรวมสินค้าเกษตร ทั้งพืชผัก ผลไม้ ปศุสัตว์ และประมง รวมทั้งการพัฒนาสถานที่จำหน่าย ล้านพักงานถ่ายสินค้าให้มีมาตรฐาน การมีห้องคัดเกรดสินค้าและบรรจุหินห่อ เป็นต้น

(5) ขั้นวางแผนการใช้ที่ดินบริเวณด้านชายแคนและพื้นที่โดยรวมให้ครอบคลุมพื้นที่ตลาดกลางสินค้าเกษตร การจัดทำ Landscape ของพื้นที่สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การจัดพื้นที่สำหรับสถานบันเทิง และวิธีควบคุมการขยายธุรกิจให้เป็นระบบ แหล่งที่พักอาศัย พื้นที่พาณิชยกรรม เป็นต้น

(6) ยกระดับการให้บริการ โรงพยาบาลอำเภอสุไหงโก-ลก เพื่อสูงใจให้ชาวมาเลเซียนนิยม มาใช้บริการมากขึ้น ส่งผลดีต่อเงินตราที่ไหลเข้าประเทศไทย

(7) จัดระบบอำนวยความสะดวกเป็นการเฉพาะ สำหรับบริเวณช่องทางที่จะเป็นทางผ่านเข้าออกของคน สินค้า และรถขนส่ง ให้มีความคล่องตัวและง่ายต่อความเข้าใจ

(8) ปรับปรุงระบบการตรวจสอบสินค้าเกษตรให้มีความสะดวกรวดเร็ว

(9) ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียและสิงคโปร์ โดยเชื่อมโยงกับกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ตอนใน เช่น อdleakatai ใน จังหวัดราชีวาและปัตตานี เป็นต้น พร้อมจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยว และการจัดป้ายแสดงสัญลักษณ์ในสถานที่ต่าง ๆ อย่างชัดเจน

(10) พัฒนาจุดผ่านแดนทางน้ำ โดยจัดระบบการแยกช่องทางเข้า-ออกในการผ่านแดนให้เป็นระเบียบ เพื่อช่วยระบบความแออัดของกิจกรรมที่ผ่านจุดผ่านแดนสุไหงโก-ลก

(11) จัดองค์กรและระบบ ประธานรวมผลผลิตด้านหัตถกรรม อุตสาหกรรมชุมชนของครัวเรือนชายแคน เช่น ผ้าคลุมพน และหมากนุสลิน เพื่อจำหน่ายแก่ผู้สั่งซื้อในลักษณะการค้าส่งให้มากขึ้น

(12) รัฐบาลกับเร่งผลักดัน ให้มีการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโกลกอย่างเร็ว

(13) เร่งรัดการก่อสร้างถนน 4 เลนที่เชื่อมต่อจากสุไหงโก-ลกไปปัตตานี ให้เร็ว

(14) จากการศึกษาของผู้วิจัยที่เดินทางเข้าไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองในพื้นที่พบว่า หน่วยงานราชการมีการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการค้าชายแคนยังไม่มากนัก สถิติข้อมูลที่เก็บบังน้อย บางแห่งแทนไม่มีข้อมูล ควรที่จะได้รับการพัฒนาแก่ใบอย่างเร่งด่วน ขณะเดียวกัน หน่วยงานเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ จึงควรได้รับการปฏิรูปให้มีหน่วยงานกลางเป็นตัวเชื่อม เก็บรวบรวมข้อมูลการค้าชายแคนไว้ที่หน่วยงานเดียว เพื่อเกิดความสะดวกคล่องตัวแก่ผู้นำของรัฐบริการ อันจะเป็นการส่งเสริมธุรกิจการค้าชายแคนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคการค้าชายแคนไทย – มาเลเซีย กล่าวได้ว่า จากสภาพปัจจุบัน และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการค้าชายแคนของประเทศไทยทั้งสอง รัฐบาลไทยและมาเลเซียร่วมมือกันอย่างจริงจังเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

(1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยและมาเลเซียจะมีการเจรจากันเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคทางการค้า เช่น กำหนดโควต้านำเข้าข้าว ตามพันธกรณีกับองค์การการค้าโลก (WTO)

(2) เจรจาให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสินค้า ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ทั้งสองประเทศทำการตรวจสอบโดยไม่ต้องมีการขนถ่ายเบ็ดบันรถยกตัวอย่างทุกใหม่ ขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่ของไทยต้องเข้มงวดกับผู้ประกอบการขนส่งสินค้าของไทยให้ปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศไทยอย่างเคร่งครัด

(3) เจรจากับประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีภาระสนับสนุนค่าจากไทย เพราะเป็นกลุ่มสมาชิกอาเซียนด้วยกัน

(4) ช่วงภาวะการค้าของโลกที่มีการแข่งขัน และมีการกีดกันทางการค้าสูง ผู้ผลิตและผู้ส่งออกสินค้าของไทยต้องมีการพัฒนาคุณภาพของสินค้าให้มีมาตรฐานและตรงกับความต้องการของตลาดรวมถึงหัวใจการลดต้นทุนในการผลิต เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าแข่งขันสินค้ากับประเทศอื่น ๆ

(5) จัดให้มีการศึกษา โอกาส สู่ทางขยายการค้า ความร่วมมือบริเวณการค้าชายแดน ตลอดจนวิธีการลดข้อจำกัด ปัญหา อุปสรรค เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ภาคเอกชนในการขนส่งวัสดุดิบผ่านเขตแดน

(6) พิจารณาลดขั้นตอนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ไทย – มาเลเซีย เช่น การขออนุญาตส่งสินค้าออก การตั้งค่ารับค่าใช้จ่ายระหว่างเส้นทาง ค่าธรรมเนียมเข้าเมือง ขั้นตอนการลงทะเบียนค่าผ่านแดน การเคลื่อนย้ายแรงงาน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการลงทุน โดยเฉพาะพิธีการศุลกากร ให้มีการทำระบบการตรวจปล่อยจุดเดียว (One Stop Service) ระหว่างเจ้าหน้าที่ไทย - มาเลเซียมาใช้

(7) ส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน โดยการพิจารณาความเป็นไปได้ในการพิจารณา คอกเบี้ยต่อไป เพื่อส่งเสริมการส่งออกบริเวณชายแดน และเพื่อเสริมสภาพคล่องของธุรกิจระหว่างประเทศไทย - มาเลเซีย

(8) พิจารณาส่งเสริมให้ทำการค้าระหว่างกันตามระบบ เพื่อป้องกันข้อพิพาททางการค้า และเป็นการลดการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี เพื่อเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ

(9) ส่งเสริมให้ความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน โดยการให้มีการจัดตั้งสภาธุรกิจชายแดนไทย – มาเลเซียร่วมกัน โดยรัฐเป็นผู้สนับสนุน

(10) ขอให้พิจารณาการขยายเวลาเปิดปิดค่าต่านเบตง ค่าต่านสุไหงโก-ลก ค่าต่านปาดังเบซาร์ และค่าต่านศุลกากรระดับสูงไป เพื่อประโยชน์ทางการค้าชายแดนไทย - มาเลเซีย

(11) ให้มีการปรับปรุงการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้รวดเร็ว เพื่อส่งเสริมสภาพคล่องแก่ผู้ส่งออก

(12) ให้มีการวิจัยข้อมูลการตลาดของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สิงคโปร์ เพื่อจะได้ทราบถึงพฤติกรรมตลาด ส่วนแบ่ง และโอกาสทางการตลาด ผู้แข่งขัน สู่ทางการค้า และช่องทางการจัดจำหน่าย

(13) ผู้ประกอบการต้องการให้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องศึกษาวิจัยในนโยบายของนาเลเซียที่มีผลกระทบต่อผู้ส่งออกของไทย เพื่อเป็นข้อมูลนำไปเจรจาหาข้อแก้ไขต่อไป

(14) จัดทำโครงการเปิดคลินิกการค้าชายแคนสัญจรในรูปแบบการจัดสัมมนา เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ วิธีการ มาตรการ และรับฟังประเด็นปัญหาข้อด้อยของการค้าชายแคน

6. จังหวัดชายแดนภาคใต้กับปัญหาที่มีทางออก กล่าวได้ว่า หากมองจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยความเป็นธรรม ภาพที่ปรากฏก็คือ พื้นที่นี้เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาอย่างมาก กล่าวคือ จังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งอยู่กึ่งกลางระหว่างเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับเอเชียใต้ ขนาดด้วยทะเลทั้ง 2 ฝั่ง มีทรัพยากรธรรมชาติในเชิงพาณิชย์ค่อนข้างมาก เช่น หินอ่อน ปูนขาว น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ (พลากร สุวรรณรัฐ, 2543 : 32-33) นอกจากนี้ ยังมีโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการพัฒนา โดยมีอาเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นศูนย์กลางด้านธุรกิจอุตสาหกรรมการค้าและการท่องเที่ยว โดยจังหวัดสงขลาและจังหวัดสตูลเป็นเมืองท่าที่สำคัญ มีเมืองชายแดนที่สามารถติดต่อกับประเทศไทยเพื่อนบ้านที่สำคัญ เช่น สะเดา ปาดังเบซาร์ สุไหงโภ-ลอก และตากใบ รวมทั้งอยุ่ภายให้โครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจสามฝ่าย (IMT-GT) ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาที่จะมีในอนาคต

พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แม้จะมีศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาต่ำก็เพียงใด แต่หากถูกสถานการณ์ที่เป็นภาพลักษณ์ในทางลบบดบัง พื้นที่ก็อาจมีอุปสรรคต่อการพัฒนาได้ โดยเฉพาะอุปสรรคที่เกิดจากภาพลักษณ์ของสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อย เช่น สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2542 อาจเป็นเครื่องยืนยันได้ดี โดยเฉพาะเหตุการณ์ลอบบย พก. สก.อ.ระยะ จังหวัดราษฎร์ เหตุการณ์นี้ได้เพิ่มความเข้มข้นให้กับสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่อาจมีอยู่บ้างให้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2545 ที่ผ่านมา ก็มีเหตุการณ์ระเบิดรถนำที่ขวางทางไทยและนาเลเซีย หน้าโรงแรมเบตเตอร์บอยหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา หลังจากนั้น ในเวลาไล่เลี่ยกันก็มีการชุมนุมเจ้าหน้าที่ตำรวจอุ่นคลอดเวลา ในเขตพื้นที่จังหวัดราษฎร์ ภาพบ่ำว่าที่ปรากฏออกไปได้ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของความไม่สงบเรียบร้อยในพื้นที่ดังกล่าว นี่คือภาพที่เป็นจริงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้นอยู่บ่อยๆ ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม รัฐบาลไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพยายามฝ่ายได้ประสานร่วมมือดำเนินการแก้ไขปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังนี้

(1) การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากจะต้องขัดปัญหาทางสังคม จิตวิทยา ไม่ว่าจะเป็นความไม่เข้าใจหรือความหลาดละเมะ รวมทั้งใช้นโยบายปรานปรามกลุ่ม โครงการร้ายที่บังหลวง เหลืออยู่ การทำโครงการสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครองของจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีความ

เข้มแข็งตามที่กำหนดไว้ ถือเป็นเรื่องสำคัญ เพราะหากสามารถแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ได้ ก็ย่อมเป็นการแก้ไขปัญหาที่มีมาของจังหวัดชายแดนภาคใต้อ้างถาวร

(2) การแก้ไขปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการเมืองการปกครอง เริ่มเป็นรูปธรรมมากขึ้นหลังมีนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ฉบับแรก เมื่อปี พ.ศ. 2521 สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม งานเริ่มเป็นรูปธรรมในปี พ.ศ. 2533 เมื่อคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน เพื่อทำหน้าที่เร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่

(3) ภายหลังจากที่มีนโยบายความมั่นคงฉบับแรก ปี พ.ศ. 2521 จนถึงปี พ.ศ. 2530 ปัญหาด้านสังคม จิตวิทยา ได้รับการแก้ไขระดับหนึ่ง ขณะเดียวกัน ระดับความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น การป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย และการแก้ไขปัญหาการแทรกแซงต่างประเทศ ได้รับการพิจารณา โดยสามารถเสริมสร้างความสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับประเทศมุสลิมให้สนับสนุนข่าวการໂจรก่อการร้าย

(4) หลังจากมีนโยบายฉบับที่ 2 พ.ศ. 2531 – 2535 ผลการดำเนินนโยบายได้รับผลสำเร็จอย่างดี โดยเฉพาะการสร้างความเข้าใจและลดความหวาดระแวง ซึ่งมีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน มีการยอมรับและให้เกียรติต่องาน สภาพการเมืองเปิดกว้าง ให้ผู้นำมุสลิมมีบทบาททางการเมืองทั้งระดับชาติ และท้องถิ่น ทำให้เงื่อนไขระดับชาติคล่อง เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความเข้าใจปัญหามากขึ้น แต่ยังไม่มีพลังมากพอที่จะผลักดันการแก้ไขปัญหาได้อย่างทั่วถึง สำหรับความสัมพันธ์กับต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับปัญหางจังหวัดชายแดนภาคใต้ เปลี่ยนแปลงไปในทางสร้างสรรค์มากขึ้น แต่ยังมีปัญหาในการสร้างเอกภาพทางความคิดในระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ และการพัฒนาที่ล่าช้า

(5) หลังมีนโยบายฉบับที่ 3 พ.ศ. 2537 – 2541 ความคืบหน้าเป็นไปในทางที่ดี แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบ และเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามนโยบายที่ทำให้เกิดความล่าช้าและชะงักกั้น แต่ภาพรวมการดำเนินงานตามนโยบายมีความดีอย่างน้อย และมีระดับของการพัฒนาที่น่าพอใจ อย่างไรก็ตาม ปัญหาสังคมจิตวิทยายังคงดำรงอยู่ รวมทั้งปัญหาความยากจนและความไม่เป็นธรรมในสังคมที่เกิดจากการพัฒนา ซึ่งยังกระจายไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะปัญหาสภาพลักษณ์ความไม่สงบ และปัญหายาเสพติดที่รุนแรง

(6) การใช้นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2542 – 2546 เป็นนโยบายที่เน้นพัฒนาโครงสร้างทางสังคม การเมือง การปกครองมากขึ้น ดังนั้น ย่อมเป็นที่คาดได้ว่า หลังจากมีการดำเนินงานตามนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ภายใต้ระบบการแปรรูปนโยบายสู่การปฏิบัติที่เข้มแข็งแล้ว ปัญหางจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เคยมีมา น่าจะได้รับการแก้ไขให้ลดน้อยลง

จากที่กล่าวข้างต้น หากปัญหานี้ได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนและมีความยั่งยืน ก็แน่ใจได้เลยว่า จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยจะมีความร่มเย็น สั่งผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเฉพาะการสร้างความมั่นใจแก่นักลงทุนจากต่างประเทศ ที่จะนำเงินทุนมาลงทุนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย จำนวนมาก โดยเฉพาะด้านการค้าชายแดนที่จะก่อให้เกิดความเติบโตอย่างเป็นรูปธรรมในด้านการค้า การลงทุน การขนส่ง อุตสาหกรรม การเงินการธนาคาร และการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ อันนำมาสู่เงินตราที่หมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจ และพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ก่อให้เกิดรายได้ ก่อให้เกิดการจ้างงาน เพื่อลดปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดในอนาคตให้น้อยลง และหมวดไปในที่สุด

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย ที่ทำการศึกษารั้งนี้ กล่าวได้ว่า มีผู้ที่ทำการศึกษาไว้ค่อนข้างน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาการค้าชายแดนระหว่างไทย – พม่า และระหว่างไทย – ลาว ดังนั้น พอจะหาเอกสารงานวิจัยที่เคยมีผู้ศึกษาไว้บ้าง หรือพอจะนำบางส่วนมาเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา ดังนี้

สุรพล เมฆตะวันฉาย (2543) ศึกษาผลกระทบการเมืองจากวิกฤตเศรษฐกิจ ในปี พ.ศ. 2540 ศึกษาเปรียบเทียบกรณีประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย วัดถุประสงค์ ศึกษาสาเหตุจากการเข้าของความช่วยเหลือจากองค์กรระหว่างประเทศของประเทศไทย มีความแตกต่างกับประเทศมาเลเซียที่จัดการวิกฤตด้วยตนเองเพื่อให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจของประเทศไทย กำหนดยุทธศาสตร์ใหม่ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อความมั่นคงและมีเสถียรภาพของประเทศไทยในอนาคต เพื่อให้สังคมมีแนวคิดใหม่ ไม่ควรนำเอาเศรษฐกิจเป็นตัวชี้นำ โดยที่ยุทธศาสตร์ใหม่ควรให้ความสำคัญในเรื่องความเป็นปึกแผ่นของสังคม และความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมมากกว่าการวัดจากรายได้เพียงอย่างเดียว กรณีวิกฤตการณ์ทางการเงินที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และขยายไปสู่ทั่วภูมิภาคเอเชีย สาเหตุของปัญหาส่วนใหญ่ แต่ละประเทศ มีความใกล้เคียงกัน เช่น เกิดจากการขาดดุลน้ำมันซึ่เดินสะพัดเป็นจำนวนมากติดต่อกันหลายปี การที่รัฐบาลอนุญาตให้มีการผ่อนปรน นำเงินตราเข้าออกบ่อบรรเทา ทำให้ผู้ประกอบธุรกิจในประเทศไทยมีการกู้ยืมเงินเป็นสกุลเงินต่างประเทศ โดยที่เงินทุนส่วนใหญ่ที่นำเข้ามาเป็นการกู้ยืมระยะสั้น แต่นำลงทุนในประเทศไทยเป็นโครงการอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งเป็นการลงทุนในระยะยาว ผู้ลงทุนจากต่างประเทศเกิดความไม่มั่นใจในประเทศไทยก่อน และความไม่มั่นใจได้ถูกตามไปทั่วภูมิภาค ผลกระทบที่ตามมา เงินได้ท้ายอย่างหลุดลับออกจากประเทศไทยและภูมิภาค ประกอบกับมีการเก็บกำไรในค่าเงินทั่วภูมิภาคเอเชีย เนื่องจากมีการคาดการณ์ว่าค่าเงินในภูมิภาคนี้จะลดลงเป็นอย่างมาก และได้ก่อให้เกิดปัญหาการขาดดุลน้ำมันซึ่เดินสะพัดเป็นอย่างมากติดต่อกัน จึงทำให้ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้เงินกู้ให้กับต่างประเทศ รัฐบาลของแต่ละประเทศได้ดำเนินนโยบายต่าง ๆ เพื่อให้ประเทศเข้าสู่ภาวะปกติ โดยได้ออกแผนนโยบายต่าง ๆ เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศ และเร่งออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้ประเทศไทยมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเมือง ประเทศไทยเป็นอันมาก โดยที่ไม่หวังพึงพาการช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

มะรุดิน ประสุ (2542) ศึกษาการดำเนินธุรกิจส่งออกตามแนวชายแดนไทย-มาเลเซีย : ศึกษาเฉพาะอำเภอสู่ไหงโก-ลก จังหวัดราชบูรี วัดถุประสงค์ ศึกษาสภาพปัจจุบันของธุรกิจการส่งออก ตามแนวชายแดนไทย – มาเลเซีย รูปแบบการบริหารธุรกิจการส่งออก และเสนอแนวทางนโยบายการปรับปรุงธุรกิจการส่งออกตามแนวชายแดนไทย – มาเลเซีย วิธีการศึกษา ใช้การเก็บข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลจากการ

สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ จำนวน 14 คน ได้แก่ ผู้ประกอบธุรกิจส่งออก ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชน นำมารวบรวมทั้งเนื้อหา จากการศึกษาพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการดำเนินธุรกิจส่งออกตามแนวชายแดนไทย – มาเลเซีย แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การค้ากับประเทศที่สาม โดยผ่านประเทศมาเลเซียไปลงเรือที่ท่าพีบินเรือปีนังเพื่os่งออกไปยังประเทศที่สาม และการค้ากับประเทศมาเลเซียโดยตรง ซึ่งมีสินค้าที่ส่งออก 4 อันดับแรก ได้แก่ ผลไม้ ยางพารา ปลาสด มะม่วงสำเร็จรูป นอกจากนี้ มีสินค้าที่ลักษณะการส่งออก ได้แก่ โโค กระเบื้อง ผัก ผลไม้ เสื้อผ้า และ ผลิตภัณฑ์พลาสติก มูลค่าการค้าชายแดนช่วง 8 เดือนแรก ของปี 2541 มีมูลค่าลดลงร้อยละ 36.8 เนื่องจาก ประเทศมาเลเซียประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้การค้าชายแดนมีมูลค่าลดลง ส่วนแนวโน้มการส่งออก คาดว่ามีแนวโน้มเดินทางจากโภชนาการแก่ปัญหาของรัฐบาล ในด้านการลักลอบส่งสินค้าออกนั้น ได้แก่ ข้าวสาร ผัก ผลไม้ เสื้อผ้า ผลิตภัณฑ์พลาสติก ทั้งนี้ เนื่องจากการหลีกเลี่ยงภาษีของประเทศมาเลเซีย และการ กีดกันอย่างเข้มงวดของทางการนาเลเซีย รวมถึงกฎหมาย ขั้นตอน และพิธีการทางศุลกากรที่ยุ่งยาก ปัญหา ในทางปฏิบัติได้แก่ ปัญหาด้านขั้นตอนในการให้บริการและปัญหาด้านกฎหมาย เป็นต้น

2. ลักษณะทั่วไปของธุรกิจพบว่า ส่วนใหญ่มีระยะเวลาดำเนินธุรกิจตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ภูมิหลัง ของผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 30-39 ปี ซึ่งจากการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 50.0 การบริหารงานนั้น ครึ่งหนึ่งมีการดำเนินงานแบบเจ้าของคนเดียว รองลงมา มีการดำเนินงานแบบห้างหุ้นส่วน และบริษัท การแบ่งส่วนงานของการบริหาร ส่วนใหญ่ไม่มีการแบ่งส่วนงานที่เป็นแผนกอย่างชัดเจน ขณะที่ ด้านการเงินเป็นการบริหาร โดยผู้ประกอบการหรือบุคคลในครอบครัวเป็นผู้จัดทำบัญชีเองถึงร้อยละ 75.0 ประมาณ 25 เปอร์เซ็นต์ จ้างบุคคลภายนอกมาทำบัญชีให้ การบริหารการส่งออกมีการวางแผน ซึ่งจัดขึ้น ตามความต้องการของผู้สั่งซื้อจากประเทศมาเลเซีย การจัดองค์กรเป็นลักษณะไม่สลับซับซ้อน ประกอบด้วย ผู้ประกอบกิจการ ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่แผนกต่าง ๆ การจัดสรรบุคลากรนั้น คัดเลือกตามความต้องการของ ธุรกิจ โดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถที่ตรงกับภาระงาน ด้านการอำนวยการจะมีเจ้าของธุรกิจเป็น ผู้มีอำนาจหน้าที่ ที่มาของแหล่งเงินทุนในการดำเนินธุรกิจได้จากแหล่งเงินทุนของระบบ เช่น เงินทุนส่วนตัว ญาติพี่น้อง เป็นต้น และจากเจ้าหนี้เงินกู้ และจากธนาคารพาณิชย์ ร้อยละ 37.5

3. ความคิดเห็นของภาครัฐและภาคเอกชน ในการปรับปรุงการจัดการดำเนินธุรกิจส่งออกตาม แนวชายแดนไทย – มาเลเซีย ได้แก่ การกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าและการส่งออกที่จะช่วยลดต้นทุน ร้อยละ 66.00 การจัดตั้งเขตส่งออกเพื่อคลดขั้นตอนพิธีการศุลกากรที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งออก หรือก่อให้เกิด ความล่าช้าในการดำเนินการ การส่งเสริมการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพของสินค้าส่งออก ส่งเสริมด้าน ข้อมูลข่าวสารการตลาด การส่งออกเฉพาะเขต การอำนวยความสะดวก การประสานความร่วมมือระหว่าง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับผู้ค้าหรือผู้ส่งออก

ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรปรับปรุงกฎหมายให้มีความยืดหยุ่น มีการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในพิธีการทางคุลการ ควรมีการอบรมให้ความรู้ในการพัฒนาเทคโนโลยีด้านผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ พัฒนามาตรฐานสินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่มีคุณภาพ รวมถึงการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาให้จังหวัดนราธิวาสเป็นตลาดขายส่งผลผลิตสินค้าทางการเกษตรเพื่อส่งออก

กรวิทัย เก้ากลาง (2542) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย – มาเลเซีย พ.ศ. 2538 – 2542 วิเคราะห์ปัจจัยที่เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี วัตถุประสงค์ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย – มาเลเซีย โดยเฉพาะปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศไทยทั้งสอง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยทั้งสองว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ ศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาสามเหลี่ยมเศรษฐกิจอาเซียน โคนนีเซีย – มาเลเซีย – ไทย (IMT-GT) และศึกษาการประสานงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องของไทย ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ว่าสอดคล้องตรงกัน ในการที่จะแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติได้ตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ และตรงกับสมมติฐานในการศึกษาว่า ความสัมพันธ์ระหว่างไทย – มาเลเซียในอนาคตย่อมจะดีขึ้นกว่าปัจจุบัน ถ้าหากมีการประสานความสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับกันได้ทั้ง 2 ฝ่าย คือ ไทย – มาเลเซีย จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศไทยทั้งสอง ส่งผลดีต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทย – มาเลเซีย จริงตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีการพัฒนาศักยภาพชั้นนำ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การร่วมมือระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ได้ร่วมมือกันพัฒนาพื้นที่ร่วมกัน (JDA) และโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ (IMT-TG) แม้จะประสบกับภาวะชะงักงันไปบ้าง การร่วมมือระหว่างสองประเทศจนถึงปัจจุบันมีแนวโน้มก้าวหน้าไปด้วยดี และยังก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนทั้งสองฝ่าย

อัญชญา บรินทรเวช (2541) ศึกษาแนวทางการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวและการค้าชายแดน กรณีสุขกิบาลแม่สาย วัตถุประสงค์ ศึกษาลักษณะทางภาษาพหุภาษา เศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาเมือง บทบาทและศักยภาพของพื้นที่ ทั้งในด้านการค้าและการท่องเที่ยว เพื่อจะได้ทราบถึงแนวโน้มการขยายตัวของเมืองในอนาคต พร้อมทั้งเสนอแนวทางการพัฒนา และแนวทางแก้ไขเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของเมือง และเหมาะสมกับพื้นที่ จากการศึกษาพบว่า การใช้ประโยชน์ที่ดินของสุขกิบาลส่วนใหญ่เป็นที่พักอาศัย ชนบท เกษตรกรรม และการค้าพาณิชย์ สำหรับสถานการณ์การค้าชายแดนและการท่องเที่ยวในช่วงปี 2535 – 2540 ถือได้ว่ามีส่วนสำคัญ ทำให้สภาพเศรษฐกิจสังคมของสุขกิบาลแม่สายมีการขยายตัวในอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นกว่าเดิม กล่าวคือ การค้าชายแดนมีสภาพที่ดีขึ้น ในแต่ละปีมีมูลค่าการค้าเกิน 1,000 ล้านบาท ซึ่งมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นมาโดยตลอด และต่อเนื่องทุกปี ในด้านการท่องเที่ยวพบว่า แต่ละปีมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวที่ด่านการค้าชายแดนแม่สาย ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของสุขกิบาลแม่สาย ในอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นทุกปี

สร้างรายได้ให้กับสุขาภิบาลแม่สายเป็นจำนวนมาก และคาดว่าสภาพการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวของสุขาภิบาลแม่สาย จะมีแนวโน้มที่คิดเพิ่มสูงขึ้นต่อไปอีกในอนาคต ศักยภาพที่สำคัญซึ่งส่งผลให้สุขาภิบาลแม่สายมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วงที่ผ่านมาได้แก่ ศักยภาพด้านที่ดี ด้านความมั่นคงของประเทศไทย ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจการค้าชายแดน และการท่องเที่ยว นอกจากเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้เกิดการขยายตัวทั้งด้านการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวแล้ว ยังส่งผลให้สุขาภิบาลแม่สายมีโอกาสสำคัญ ได้แก่ โอกาสการเป็นศูนย์กลางคมนาคมระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน การเป็นเมืองหน้าด่านประดุจการค้าชายแดน การขยายการท่องเที่ยว การเชื่อมโยง การท่องเที่ยวกับประเทศไทยเพื่อนบ้าน การขยายฐานการผลิตด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกในอนาคต การขยายตัวของสุขาภิบาลแม่สายได้ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม มีการกระจุกตัวในสุขาภิบาลเพิ่มมากขึ้น จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านภาษา สังคม วัฒนธรรม ตลอดจนความหนาแน่นของประชากรอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของเมือง ทำให้เกิดปัญหามากมายในปัจจุบัน ที่สำคัญได้แก่ ปัญหาการจราจรคับคั่ง ปัญหาระยะน้ำ ทำให้เกิดน้ำท่วมขัง ปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น ข้อเสนอแนะได้แก่ แนวทางพัฒนาเมืองสุขาภิบาลแม่สาย ซึ่งประกอบด้วย ทางด้านการพัฒนา ด้านการท่องเที่ยว และการค้าชายแดน เพื่อให้สุขาภิบาลแม่สายสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้คลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น และต้องไม่เกิดปัญหาใหม่ตามมา เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาเมืองที่สอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อันเป็นการเสริมสร้างศักยภาพและโอกาสในด้านการพัฒนาสุขาภิบาลแม่สาย เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการค้าชายแดนระหว่างการท่องเที่ยว ระหว่างอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงตอนบน

ชนศักดิ์ เก่งถนนม้า (2541) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน จุดผ่อนปรนทางการค้าชายแดนไทย – พม่า ช่องทางกี่ยวาวอก อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ วัดถุประสงค์ ศึกษาการดำเนินงานและความก้าวหน้าของจุดผ่อนปรนทางการค้า ช่องทางกี่ยวาวอก ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อนโยบายการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน และต่อความสัมพันธ์กับประเทศไทยเพื่อนบ้าน วิเคราะห์ประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินงานและความก้าวหน้าของจุดผ่อนปรนแห่งนี้ ว่ามีสาเหตุที่มาและหรือเกิดจากปัจจัยภายนอกในเรื่องใดบ้างทั้งของฝ่ายไทยและพม่า ศึกษาความเป็นไปได้ในทิศทางและแนวโน้มของจุดผ่อนปรนแห่งนี้ต่อการพัฒนาไปสู่การเป็นจุดผ่านแดนถาวรในอนาคต เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย บทความทางวิชาการ ผลการประชุมสัมมนา รวมทั้งเอกสารรายงานของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และจากการสัมภาษณ์บุคคลจากหน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนผู้มีบทบาทหรือเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน จุดผ่อนปรนแห่งนี้จำนวน 18 คน โดยใช้แนวคิดการพึ่งพาอาศัยกัน หรือการพึ่งพิงซึ่งกันและกัน และแนวคิดโลกาภิวัตน์มาเป็นกรอบในการศึกษา จากการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน จุดผ่อนปรนแห่งนี้ เกิดจากปัจจัยหลัก 3 ประการ

1. การที่รัฐบาลมีขังคงส่วนท่าที่ต่อกระถางพัฒนา โดยการให้ความสำคัญในด้านปัญหาความมั่นคงมากกว่าการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ทำให้โอกาสในการพัฒนาจุดผ่อนปรนทางการค้าชายแดนขึ้นอยู่กับปัจจัยสถานการณ์ในพื้นที่เป็นหลัก ส่งผลให้การดำเนินงานการพัฒนาจุดผ่อนปรนแห่งนี้ขาดความต่อเนื่อง

2. รัฐบาลทหารมีขึ้นมาทำที่ไม่ไว้วางใจต่อไทย โดยเฉพาะด้านการดำเนินงานทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากลักษณะความแตกต่างของระดับการพึ่งพาอาศัยกันทางเศรษฐกิจ ระหว่างไทย – พม่า จุดผ่อนปรนแห่งนี้ รัฐบาลพม่ามองว่าเป็นฝ่ายเสียเปรียง นอกจากท่าที่ดังกล่าว ยังเกิดความไม่พอใจในข้อตกลงทางการค้าชายแดนที่ใช้อัญชีในปัจจุบัน ซึ่งฝ่ายไทยยังคงควบคุมสินค้านำเข้าบางรายการ โดยเฉพาะสินค้าทางการเกษตรที่พม่าต้องการให้มีการแก้ไข

3. ความคิดเห็นที่แตกต่างกันและไม่สอดคล้องกันของภาครัฐบาลและภาคเอกชน อันมีผลมาจากการลักษณะการดำเนินงานของทั้งสองฝ่าย ที่มุ่งการหน้าที่ของตนเพียงฝ่ายเดียว ทำให้การดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรมไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร

กลยุทธ์ ๒๕๔๑ ศึกษาปัญหาการค้าชายแดนไทย – ลาว ในเขตภาคเหนือตอนบน วัดถุ-ประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการค้าชายแดนของราชอาณาจักรไทยในเขตภาคเหนือตอนบนกับสาธารณรัฐประชาชนลาว ตลอดจนอุปสรรคและปัญหาที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงให้ภาระการค้าของทั้งสองประเทศดีขึ้น รวบรวมข้อมูลจากการรายงานเอกสารและข้อมูลจากเจ้าหน้าที่และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาพบว่า จังหวัดที่มีการค้าชายแดนไทยในเขตภาคเหนือตอนบนกับลาวคือ จังหวัดเชียงราย พะเยา และจังหวัดน่าน โดยจังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีมูลค่าการค้าชายแดนไทย – ลาวที่ผ่านด่านศุลกากรรมมากที่สุด โดยเฉลี่ยร้อยละ 89.5 ของมูลค่าการค้า ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ – ๒๕๔๑ โดยด้านที่มีการค้าสูงสุดคือ ด่านถาวรที่อำเภอเชียงของ ตรงข้ามกับด่านห้วยทรายใน สปป.ลาว มีมูลค่าการค้าโดยเฉลี่ยร้อยละ 82.1 ของประมาณการค้าทั้งหมดในเขตภาคเหนือตอนบน เมื่อพิจารณาในส่วนที่ทำการค้าสำคัญที่อำเภอเชียงของและเชียงแสน จังหวัดเชียงราย พบว่า ในส่วนผู้ประกอบการค้า คนไทยจะมีทั้งรายใหญ่และรายย่อย แต่รายย่อยจะมีปริมาณมากกว่ารายใหญ่ เช่นเดียวกับผู้ประกอบการค้า สปป.ลาว ที่มีรายชื่อยมากกว่ารายใหญ่ โดยผู้ประกอบการรายย่อยจะกระจายไปยังแขวงต่าง ๆ ในภาคเหนือของ สปป.ลาว ที่สามารถติดต่อการค้าผ่านด่านที่สำคัญได้ทั้งทางบกและทางเรือ โดยใช้รถยกตัวรถบัสและเรือ แต่ยังไม่มีความสะดวกมากนัก เนื่องจากขาดแคลนเส้นทางคมนาคมและปัญหาความไม่สะดวกในการขนส่งทางรถยนต์ในช่วงฤดูฝน และปัญหาการเดินเรือในช่วงฤดูน้ำขึ้นอยู่ ภาระการค้าในเขตภาคเหนือตอนบน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ – ๒๕๔๑ มูลค่าการค้าเฉลี่ย 258.36 ล้านบาทต่อปี โดยมีมูลค่าการส่งออกเฉลี่ย 171.67 ล้านบาทต่อปี และมูลค่านำเข้าเฉลี่ย 86.89 ล้านบาทต่อปี โดยพบว่า มูลค่าการค้าส่วนใหญ่จะเกินคุณภาพโดยตลอด และมีมูลค่าเกินคุณที่เพิ่มขึ้น สินค้าส่งออกที่สำคัญได้แก่ หมวดยาน

พานะ หมวดอาหาร น้ำมันเชื้อเพลิง และสิ่งก่อสร้าง และสินค้าอุปโภคบริโภคอื่นที่ใช้ดำรงชีวิตประจำวัน และสินค้านำเข้าที่สำคัญคือ ไม้ประรูป ของป่า และสินค้าเกษตรบางชนิด เมื่อพิจารณาช่วงระยะเวลา สินค้าส่งออกและนำเข้าที่สำคัญพบว่า มีการส่งออกและนำเข้ามากที่สุดในช่วงปลายปี มา กว่าต้นปี ด้านอุปสงค์และปัญหาสำคัญที่ได้จากการศึกษาคือ ความไม่สัดส่วนของการคุมนาคมขนส่ง ทั้งทางบกและทางน้ำ โดยเฉพาะ ใน สปป.ลาว การขาดตก落สินค้าสารผู้โดยพื้นฐาน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ในบริเวณจุดการค้าชายแดน หลายแห่ง ปัญหาความไม่คล่องตัวของระบบการชำระเงิน ที่นิยมการชำระเงินโดยไม่ผ่านธนาคาร โดยเป็นเงินตราสกุลบาทหรือดอลลาร์เท่านั้น และปัญหาภาระเบียบต่าง ๆ ที่มีความไม่แน่นอน และการบริหารจัดการในการคุ้มครองด่านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านผ่อนปรนต่าง ๆ ปัญหาคู่แข่งทั้งจีนและเวียดนาม หรือ สินค้าผ่านแดนจากประเทศไทยไม่นิพรัตน์เดนติดต่อกับลาว มีปริมาณการแข่งขันมากขึ้น ปัญหาด้านข้อพิพาท ถึงแม้จะมีไม่นานนัก แต่เป็นสิ่งที่ต้องระวังมากเป็นพิเศษ ปัญหาประชากรความเมืองทางชื่อน้อย และภาวะเงินเพื่อที่สูง อีกทั้งค่าเงินกีบที่อ่อนตัวลงมาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการขยายปริมาณการค้า ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจในแคนยาเชียงใหม่และจังหวัดลาวที่มีความเกี่ยวพันกัน ทำให้ภาระการค้า และโอกาสของการพัฒนาการค้าชายแดนในอนาคตไม่สามารถขยายตัวได้รวดเร็วเท่าที่ควร หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องควรหาทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยเร่งด่วน โดยปรับปรุงระบบการคุมนาคม แก้ไขภาระเบียบและวิธีการชำระเงินให้มีความคล่องตัว คุ้มครองด้านการค้านอกระบบ การจัดการคุ้มครองด้านการค้าชายแดนให้มีประสิทธิภาพ พร้อมปรับปรุงกฎหมายสินค้าให้เหนือคู่แข่งเสมอ การพยายามร่วมมือแก้ไขปัญหาทั้งสองฝ่ายโดยกลุ่มอาเซียนหรืออนุภูมิภาค พร้อมทั้งเร่งแก้ปัญหาเศรษฐกิจต่อตัวของทั้งสองประเทศ และเร่งขยายการค้าไปถึงประเทศไทยเพื่อนบ้าน เช่น จีน และเวียดนาม ที่จะทำให้ปริมาณการค้าชายแดนไทย – สปป.ลาว มีโอกาสขยายตัวได้อีกมาก

ชื่นชีวา ชีวะธรรม (2540) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับนาเลเชีย พ.ศ. 2535 – 2538 วิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค และส่งเสริมความสัมพันธ์ วัดถุประสงค์ วิเคราะห์ปัจจัยส่งเสริม และเป็นอุปสรรคในการพัฒนาความสัมพันธ์ เพื่อเปรียบเทียบและพิจารณาว่าปัจจัยด้านใดจะมีอิทธิพลมากกว่ากัน ซึ่งจะส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสอง ทั้งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต การศึกษารั้งนี้ครอบคลุมระยะเวลาประมาณ 4 ปี คือ ในช่วง czas เกี่ยวข้องกับนายอานันท์ ปันยารชุน และรัฐมนตรีรายชื่อ หลักภัย ซึ่งเป็นช่วงที่เกิดการพัฒนาความร่วมมือด้านเศรษฐกิจที่สำคัญในอาเซียน นั่นคือ ความร่วมมือในเขตการค้าเสรีอาเซียน และเกิดโครงการพัฒนาและร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญในภาคใต้ของประเทศไทย เช่น โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ ซึ่งโครงการต่าง ๆ จะมีส่วนช่วยกระตุ้น และกระตุ้นความสัมพันธ์ ความร่วมมือระหว่างไทย – มาเลเซีย ได้ดีมากขึ้น ในช่วงเวลาดังกล่าว การเปลี่ยนแปลงในสถานะทางการเมืองและเศรษฐกิจโลกที่มีส่วนเป็นแรงผลักดันให้มีการปรับเปลี่ยนทิศทางของความสัมพันธ์

ระหว่างประเทศ ที่จำเป็นต้องพึ่งพาและร่วมมือกัน เพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าของประเทศต่อไป จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทย – มาเลเซีย มีบทบาทและมีน้ำหนักมากกว่าปัจจัยที่เป็นอุปสรรค กล่าวคือ ประเทศไทยและมาเลเซียมีความสัมพันธ์ในลักษณะของการพึ่งพาอาศัยกัน และมีความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม ในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ที่เป็นไปตามแนวคิดเรื่องการพึ่งพาซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ความจำเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องมาแสวงหาความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีลักษณะของการติดต่อกันหลายช่องทาง ไม่มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาอย่างชัดเจน และมีการใช้การเจรจาแก้ไขปัญหามากกว่าการใช้กำลังทหาร จากการที่ทั้งสองประเทศมีความร่วมมือในระดับอนุภาคร ในโครงการพัฒนาเขตสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ และต่างเป็นภาคีในสมาคมอาเซียน ซึ่งได้มีการพัฒนาความร่วมมือในสาขาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นมาก ที่เป็นการส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ทั้งสองประเทศบรรลุขั้นแฟ้มยิ่งขึ้น ผลสรุปจากการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า แม้ประเทศไทยและมาเลเซียจะมีปัญหาความขัดแย้งหลายประการ แต่เนื่องจากทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับอนุภาคร รวมทั้งมีกลไกดำเนินการหลายประการเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด และเห็นความจำเป็นพึ่งพาอาศัยกัน ลิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่นำไปสู่ความพยายามในการคลี่คลายอุปสรรคระหว่างกัน ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ให้ดีขึ้น เพื่อความก้าวหน้าของทั้งสองต่อไปในอนาคต

เกยรา หลิมพานิช (2539) ศึกษาการค้าของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน วัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนของศักยภาพและโอกาสขยายการค้าของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ๕ ประเทศ ได้แก่ มาเลเซีย สาธารณรัฐประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคีณนิยมเวียดนาม กัมพูชา และสหภาพพม่า โดยศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ และความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเหล่านี้ ประเทศใดมีศักยภาพสูงกว่ากัน ศินค้าชนิดใดมีแนวโน้มที่ดีในตลาดของแต่ละประเทศ แนวโน้มในการส่งเสริมการขยายการค้าการลงทุนกับประเทศไทยเพื่อนบ้าน ควรเป็นในทิศทางใด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผลกระทบศึกษาโครงสร้างความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ และโครงสร้างความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ด้วยการวัดค่าดัชนีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบ ดังนี้

1. ไทยได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบกับมาเลเซีย ในการส่งออกสินค้าข้าว ยางพารา และน้ำตาล ทราย โดยข้าวมีค่าชนีความได้เปรียบสูงที่สุด
2. ไทยได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบกับ สปป.ลาว ใน การส่งออกสินค้าข้าว ยางพารา น้ำตาลทราย นมและครีม และเตื้องผ้าสำเร็จรูป โดยข้าวมีค่าดัชนีความได้เปรียบสูงสุด

3. “ไทยได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบกับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ใน การส่งออกสินค้าข้าว ยางพารา น้ำตาลทราย นมและครีม โดยน้ำตาลทรายมีค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบสูงที่สุด ข้าวมีค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบต่ำที่สุด เนื่องจากความเป็นคู่แข่งขันต่อ กัน มีแนวโน้มรุนแรงขึ้นในสินค้าข้าว”

4. “ไทยได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบกับสหภาพพม่า ใน การส่งออกสินค้าข้าว ยางพารา นม และครีม และเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยยางพารามีค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบสูงที่สุด

5. “ไทยได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบกับกัมพูชา ใน การส่งออกสินค้าข้าว ยางพารา น้ำตาลทราย นม และครีม และเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบสูงที่สุด

6. “ไทยเสียเปรียบ โดยเปรียบเทียบกับมาเลเซีย ใน การนำเข้าสินค้านมและครีมจากมาเลเซีย

7. “ไทยไม่เสียเปรียบ โดยเปรียบเทียบในการนำเข้าสินค้าทุกชนิดจาก สปป.ลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม กัมพูชา และพม่า

นอกจากนี้ ยังได้อธิบายว่า หากไทยสามารถประสานเครือข่ายในการค้าของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านได้ จะทำให้ภูมิภาคนี้กลายเป็นกลุ่มเศรษฐกิจที่ยิ่งใหญ่ ที่เป็นทั้งตลาดภายในที่เข้มแข็ง และเป็นแหล่งผลิตที่ทรงพลัง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก และเพิ่มอำนาจต่อรองกับกลุ่มการค้าต่าง ๆ ได้

อัมพลด หันกาญจน์ (2539) ศึกษาผลกระทบของการค้าชายแดนไทย – กัมพูชา ต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของเกย์ตระกรอำเภอรัษฎาประเทศไทย จังหวัดสระบุรี ปี พ.ศ. 2534 – 2535 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของเกย์ตระกรอันเนื่องมาจากฐานะแลนด์โพร์พ์ให้มีการค้าชายแดนไทย – กัมพูชา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา ซึ่งประชากรตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเกย์ตระกรที่อยู่ในพื้นที่อำเภอรัษฎาประเทศไทย โดยส่วนตัวอย่างง่าย กำหนดแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม จาก 13 ตำบล คือ กลุ่มที่อยู่ใกล้ชุมชนค้าชายแดน และกลุ่มที่อยู่ไกล จำนวนตัวอย่างที่ศึกษา 244 ตัวอย่าง ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของเกย์ตระกร ปี พ.ศ. 2535 กลุ่มที่อยู่ใกล้ชุมชนค้าชายแดน และกลุ่มที่อยู่ไกลชุมชน มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมากปี พ.ศ. 2533 ผลการศึกษาพบว่า ปี พ.ศ. 2535 รายได้เฉลี่ยของกลุ่มที่อยู่ใกล้ชุมชนค้าชายแดนเท่ากับ 32,225 บาทต่อครอบครัว ซึ่งสูงกว่ากลุ่มที่อยู่ไกลชุมชนค้าชายแดน ที่มีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 31,975 บาทต่อครอบครัว สาเหตุเป็นเพราะกลุ่มที่อยู่ไกลชุมชนค้าชายแดนมีระยะเวลาในการคุ้มครองและการสนับสนุนทางการเมืองที่ต่ำกว่า

2. เกย์ตระกรที่มีกิจกรรมในบริเวณชุมชนค้าชายแดน จะมีรายได้จากการอาชีพสูงกว่าชุมชนค้าชายแดนโดยเฉลี่ย จะมีความแตกต่างกันด้านรายได้จากการอาชีพรอง โดยกลุ่มที่มีกิจกรรมในบริเวณชุมชนค้าชายเดนจะมีรายได้จากการอาชีพรองสูงกว่า และก็จะมีรายได้จากการอาชีพหลักต่ำกว่า กลุ่มที่ไม่มีกิจกรรมในบริเวณชุมชนค้าชายเดน

3. ความคิดเห็นของเกษตรกรหั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ การเปิดจุดค้าชายแดนทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น และต้องการให้เปิดจุดค้าชายแดนต่อไป และให้เกษตรกรเข้าไปมีกิจกรรมค้าขายในบริเวณดังกล่าว

ประกิจ ต่อที่มະ (2539) ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เพื่อความร่วมมือพัฒนาเกี่ยวกับเขตทับซ้อนของเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ระหว่างประเทศไทยกับมาเดเชย์ วัตถุประสงค์ ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งจากการข้างสิทธิเหนือเขตทับซ้อนของเขตเศรษฐกิจจำเพาะระหว่างประเทศไทยหั้งสอง โดยพบฯ แนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เหมาะสมกับความสัมพันธ์อันดีของสองประเทศ ความมีดุลย์หมายเพื่อความร่วมมือกันพัฒนาเกี่ยวกับเขตทับซ้อนของเขตเศรษฐกิจจำเพาะ โดยคู่กรณีควรดำเนินการเจรจาทำข้อตกลงระหว่างกัน เป็นสัญญาทวิภาคีที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเคารพต่อสิทธิที่แท้จริง มีอยู่ในเขตทับซ้อนของเขตเศรษฐกิจจำเพาะอย่างเป็นธรรม ซึ่งปัจจุบันพบว่ามีเพียงบันทึกข้อตกลงที่เรียงใหม่ พ.ศ. 2522 เกี่ยวกับการแสวงหาประโยชน์ร่วมกันจากทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต ประเภทก้าชธรรมชาติและน้ำมันเท่านั้นที่มีความสอดคล้องกับแนวทางดังกล่าว ส่วนปัญหาความขัดแย้งในกรณีอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำประมงในเขตทับซ้อนของเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ยังคงเป็นปัญหาความขัดแย้งที่ไม่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ ซึ่งในกรณีนี้ได้ศึกษาถึงแนวทางแก้ไขปัญหาจากประสบการณ์ของต่างประเทศ พบว่า ประเทศไทยหั้งสองควรเจรจาทำข้อตกลง กำหนดให้เขตทับซ้อนดังกล่าวเป็นเขตพื้นที่พัฒนาร่วม ทางการประมงกำหนดให้มีคณะกรรมการร่วมทางการประมง ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนของหั้งสองประเทศมาจัดการคู่แลให้เป็นตามสิทธิที่แท้จริงมีอยู่อย่างเป็นธรรม

ศักกพลด สุขปาน (2538) ศึกษาการค้าชายแดนกับความมั่นคงของชาติ กรณีด้านจังหวัดปราจีนบูรี วัตถุประสงค์ ศึกษาการเปิดจุดผ่อนปรนการค้าตามแนวชายแดนไทย – กัมพูชา มีปัจจัยใดที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ รวมทั้งต้องการศึกษาเพื่อให้ทราบว่า กระบวนการมีมาตรการที่เหมาะสมอย่างไรที่จะใช้กับการค้าตามแนวชายแดน เพื่อให้เกิดผลดีแก่ประชาชน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ ความปลอดภัย โดยผู้วิจัยบรรยายการตรวจประจำสถานีตำรวจนครบาล อําเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว มีความเห็นว่า การเปิดจุดผ่อนปรนการค้าตามแนวชายแดนไทย – กัมพูชา เพื่อให้การค้าตามแนวชายแดนดังกล่าวเป็นไปโดยเสรี ขอบด้วยกฎหมาย และปลอดภัย มีเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องคุ้มครองอย่างใกล้ชิด อันจะมีผลโดยตรงต่อการลดการค้าตามแนวชายแดนที่มีข้อมูลด้วยกฎหมาย หรือที่เรียกวันทั่วไปว่า ตลาดมีคลองน้ำมดใหญ่ในที่สุด อันจะเป็นผลดีแก่รายภูมิคุ้มกันแนวชายแดนทั้งในด้านความปลอดภัย อาชีพ รายได้ และเป็นผลดีแก่ประเทศไทยอย่างส่วนรวม ในด้านภาษี เศรษฐกิจ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศไทย รวมถึงความมั่นคงของชาติ ผลการศึกษาพบว่า การบิบิเนียนนโยบายในการเปิดจุดผ่อนปรนการค้าตามแนวชายแดน พฤติกรรมอันมีขอบเขตจำกัดที่ของรัฐ พ่อค้า และรายภูมิคุ้มกันแนวชายแดนมีผลต่อความมั่นคงของชาติ

รัฐมนตรี (2535) ศึกษาบทบาทของการค้าจังหวัดตากต่อการค้าชายแดนไทย – พม่า วัตถุประสงค์ ศึกษาสถานภาพและบทบาทของหอการค้าจังหวัดตากที่มีต่อการค้าชายแดนไทย – พม่า และวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่มนักธุรกิจในหอการค้าจังหวัดตาก กับกลุ่มข้าราชการใน กรอ.จังหวัดตาก และกับกลุ่มนักการเมืองในจังหวัดตากที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนไทย – พม่า โดยการดำเนินงานผ่านองค์กรภาครัฐบาลและองค์กรภาคเอกชน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม รวม 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มนักธุรกิจในหอการค้าจังหวัดตาก 10 คน กลุ่มข้าราชการใน กรอ.จังหวัดตาก 10 คน กลุ่มนักการเมืองในจังหวัดตาก 5 คน และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 5 คน โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ด้วยตนเองตามแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดขึ้น และยังได้อาศัยข้อมูลเอกสาร รวมทั้งการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมประกอบกันไป ผลการศึกษาพบว่า

1. สถานภาพของหอการค้าจังหวัดตาก จัดเป็นกลุ่มผลประโยชน์ประเภทหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นโดยกลุ่มนักธุรกิจหลายสาขาอาชีพในจังหวัดตาก เมื่อวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2527 มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. 2509 มีข้อบังคับหอการค้าจังหวัดตากที่ได้กำหนดขึ้นเป็นกรอบในการบริหารงาน มีการดำเนินงานในรูปคณะกรรมการ ซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกหอการค้า ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานจากสมาชิก และมีการแบ่งโครงสร้างการบริหารงานที่ແเน้นอนซัดเจน

2. หอการค้าจังหวัดตาก มีบทบาทดำเนินงานสนับสนุนการค้าชายแดนไทย – พม่า โดยการดำเนินงานผ่านองค์กรภาครัฐ และองค์กรภาคเอกชน ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และขณะเดียวกัน ยังมีการดำเนินงานผ่านทางนักการเมือง และโดยอาศัยสื่อมวลชน โดยมีบทบาทการดำเนินงาน ใน 5 ลักษณะ ดังนี้

(1) การจัดประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการค้าชายแดนไทย – พม่า ผ่านทาง กรอ.จังหวัดตาก หอการค้าไทย และหอการค้าจังหวัดชายแดนไทย - พม่า

(2) การจัดประชุมสัมมนา เพื่อนำข้อเสนอ ข้อเรียกร้องที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนไทย – พม่า ให้หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการผ่านทางโครงการสารประสานเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาค และหอการค้าจังหวัดชายแดนไทย - พม่า

(3) การสร้างความสัมพันธ์ และเข้าถึงนักการเมือง และราชการระดับต่าง ๆ โดยผ่านทางสมาชิกสภาพผู้แทนรายภูมิ (ส.ส.) สมาชิกสภาพจังหวัด (ส.จ.) สมาชิกสภาพเทศบาล (ส.ท.) กรอ.จังหวัด และกรอ.ส่วนกลาง เพื่อช่วยเหลือ ผลักดันข้อเสนอที่เป็นประโยชน์ต่อการค้าชายแดนไทย - พม่า

(4) สนับสนุนให้ผู้นำของหอการค้าเข้าไปมีบทบาททางการเมือง โดยผ่านสมาชิกสภาพผู้แทนรายภูมิ (ส.ส.)

(5) การส่งเสริมเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการค้าชายแดนไทย – พม่า โดยผ่านทาง กรอ.จังหวัดตาก กรอ.ส่วนกลาง หอการค้าไทย และสื่อมวลชน

3. ลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่มนักธุรกิจในหอการค้าจังหวัดตากกับกลุ่มข้าราชการในกรอ.จังหวัด และกับกลุ่มนักการเมืองในจังหวัดตาก ที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนไทย – พม่า เป็นดังนี้

(1) กลุ่มนักธุรกิจในหอการค้าจังหวัดตาก มีความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ ในการดำเนินงานร่วมกับกลุ่มข้าราชการใน กรอ. จังหวัดตาก ในฐานะที่กลุ่มนักธุรกิจเป็นตัวแทนของภาคเอกชน และกลุ่มข้าราชการเป็นตัวแทนของภาครัฐบาลใน กรอ.จังหวัดตาก

(2) กลุ่มนักธุรกิจในหอการค้าจังหวัดตาก มีความสัมพันธ์กับกลุ่มนักการเมืองในจังหวัดตาก ในลักษณะความสัมพันธ์ส่วนตัว การดำเนินธุรกิจร่วมกัน การให้การสนับสนุนซึ่งกันและกัน รวมทั้งความสัมพันธ์แบบเครือญาติ

วิศัย ศิริวัฒนกุล (2535) ศึกษาปัญหาชายแดนไทย – มาเลเซีย เน้นเฉพาะปัญหาการค้าของหนึ่งภาษาที่จะกระทบกระเทือนสัมพันธภาพระหว่างประเทศทั้งสอง วัดถูประสงค์ ให้เห็นถึงผลกระทบกระเทือนจากการลักลอบปีของหลวงหนึ่งภาษาขึ้นแคน ระหว่างไทย – มาเลเซีย นอกจากจะเป็นผลเสียทางด้านเศรษฐกิจต่อประเทศไทยแล้ว ยังอาจจะเป็นผลทำให้กระทบกระเทือนสัมพันธภาพอันดีระหว่างประเทศไทยทั้งสอง เนื้อหาของการวิจัย กล่าวถึงปัญหาความขัดแย้งชายแดนไทย – มาเลเซีย การดำเนินการลักลอบสินค้าหนึ่งภาษา เน้นให้เห็นถึงเส้นทางการเคลื่อนย้าย ขบวนการต่าง ๆ ผลกระทบจากการลักลอบสินค้าหนึ่งภาษา ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่จะเป็นผลให้เกิดการกระทบกระเทือนสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างไทย – มาเลเซีย ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา และการทหาร จากการศึกษาพบว่า เนื่องจากบริเวณชายแดนภาคใต้ของไทย – มาเลเซีย ยังมีข้าราชการคนไทยบางส่วนบางพวงมีผลประโยชน์ สร้างความร่ำรวยให้กับตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศไทยต่อไป ประกอบกับทางมาเลเซียให้การสนับสนุนการดำเนินการลักลอบสินค้าหลวงหนึ่งภาษา จึงเป็นการยากที่จะจัดปัญหาดังกล่าวให้มนต์สิ้นไปได้ ซึ่งผลจากการดำเนินการของนายทุนร่วมกับข้าราชการไทย – มาเลเซียบางส่วน อาจจะเป็นผลให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทย – มาเลเซียในอนาคต